TOMMERUPPERNE

UDVIKLINGSPLAN 2022 FOR BYMIDTERNE I TOMMERUP BY OG TOMMERUP STATIONSBY

AF ATELIER FOR BYERS RUM I SAMARBEJDE MED TOMMERUPPERNES LOKALRÅD

OM ATELIER FOR BYERS RUM

Vi rådgiver indenfor udvikling af helheds- by og bebyggelsesplaner, byrumsprogrammering, gestaltning og transformering af steder samt formidling af faglige problemstillinger og inddragelsesforløb.

Vores faglige fokus er rettet mod at skabe mérværdi og synergi mellem forskellige aktører - altid med en ambition om at sætte et nænsomt og kvalificeret aftryk på verden, skabe rum for nye samarbejder og mangfoldigheder, og være med at formidle en bred forståelse for hvordan vi skaber gode rammer om et hverdagsliv. Vi er gode til at lytte og til at være på besøg, og kommunikerer på en enkel måde i et tilgængeligt sprog - vi vægter en ambitiøs, kvalitativ og udviklende dialog højt i alle processer og faser.

Vi holder meget af byers rum – rum mellem bygninger, rum i byers landsskaber; vores offentlige fælles rum og rum der åbner sig mod omgivelserne og skaber særlige overgange mellem det offentlige og det private på en kvalificeret og oplevelsesrig måde. Spændingsfeltet mellem det byggede, det groede og det anlagte, indenfor alle skalaer, finder vi særligt interessant. Herudover rådgiver vi indenfor fagets øvrige områder, herunder mere bygningsorienterede og kunstneriske opgaver, hvor et fokus på at bidrage positivt til lokaliteters miljø og atmosfære samt relationen til det offentlige rum er essentielt for vores faglige virke.

Vi er generalister og praktikere. Vi tror på at alle steder og projekter har et potentiale der overstiger det umiddelbare første blik. Vi leder altid efter det særlige, det stedbundne og det specifikke og bidrager med en lavmælt, nuanceret, selvfølgelig og poetisk tilgang til fleksible og åbne løsninger, der inviterer og involverer flere aktører, åbner steder for nye betydninger og understøtter en positiv udvikling.

KONTAKTOPLYSNINGER

ATELIER FOR BYERS RUM
KNUD AARUP KAPPEL, ARKITEKT MAA, INDEHAVER
STRANDGADE 30 STUEN TV
DK - 1401 KØBENHAVN K

M: +45 2094 3642
E: KNUD@KNUDAARUPKAPPEL.DK
W: KNUDAARUPKAPPEL.MYPORTFOLIO.COM/
CVR NR.: 37854263

OM UDVIKLINGSPLANEN

Tommerupperne er inde i en rivende udvikling. Nye udstykninger og bosætningsmuligheder i begge byer, skaber øget aktivitet og grundlag for byernes institutioner og fællesskaber mens flere får glæde at det hverdagsliv som byer som Tommerupperne kan tilbyde. Tæt på Odense og Trekantsområdet og tæt på de Højfynske landskaber, tæt på kollektiv transport og et lokalt erhvervsliv for dem der ønsker at bo og arbejde lokalt. Tommerupperne har også fine indkøbsmuligheder men bymidterne trænger mere og mere til kvalitative løft så byernes kerner også fremstår attraktive. Gennem en række borgerinddragende arrangementer afdækkes bymidternes potentialer og der peges på en række tiltag der på forskellig vis kan være med til at løfte kvaliteten i begge bymidter. Fokus er på kvalitet i det offentlige rum men også på samspillet med private arealer, især i tilknytning til bymidternes omdrejningspunkter. Her spiller eksisterende institutioner og byfunktioner en stor rolle.

Sammenhængen mellem offentlige og private forhold, byernes interesser og ønsker i mødet med ejerforhold og realisering, er ofte en knude der kan være vanskelig at løse. Men med en inddragende tilgang og en konstruktiv samtale med afsæt i et fælles ønske om bymidteudvikling – og god tid, gode ideer og gensidig imødekommenhed, kan ting begynde at ske. I byer som Tommerupperne kræver det en stærk lokal forankring, drive og engagemant – det er udviklingsplanens intention at være med til at skabe denne mulighed og der peges på mere på en række muligheder end konkrete løsninger. Mulighederne er invitationer til samtaler om byen og til at skabe et bredt engagement. Efterfølgende projektudvikling af konkrete projekter kan ske i samarbejde med Assens Kommune og evt. lokale sponsorer, herunder fondsmidler og øvrig ekster/intern finansiering.

KOLOFON

Helhedsplan for TOMMERUP BY og TOMMERUP STATIONSBY er udarbejdet for Tommeruppernes Lokalråd af Atelier for Byers Rum v/ Knud Aarup Kappel for midler til byudvikling tildelt af Assens Kommune.

Materialet kan frit gengives med brug af kildeangivelse.

INDHOLD

SIDE

4 INDLEDNING
5 FORUDÅENDE PLANLÆGNING
7 PROCES OG BYVANDRINGER
16 DE TO BYERS SAMSPIL OG EGENART
26 FYRTÅRNET
32 TOMMERUP BY - BYMIDTEN
42 TOMMERUP STATIONSBY - BYMIDTEN
52 BORGERMØDE - PRÆSENTATION
56 APPENDIKS

UDVIKLINGSPLAN FOR TOMMERUPPERNES BYMIDTER

Indledning
Tommerupperne fik i 2017 i samarbejde med Assens Kommune formuleret en ambitiøs helhedsplan for Tommerup By og Tommerup Stationsbys fremtidige udvikling. Planen hedder "Fremtidens Tommerup" med undertitel: En bæredygtig by i udvikling".
2017 planen peger på en række essentielle temaer, herunder infrastrukturelle sammenhænge mellem de to byer, muligheder for nye udstykninger og nuancering af boligsammensætningen i begge byer, klimatilpasning via rekreative projekter samt behov for udvikling af bymidterne i begge byer. Denne udviklingsplan bygger videre på 2017 planens temaer overordnet og fokuserer især på bymidteudvikling, men med bedst mulig kobling til det arbejde der allerede er udført siden 2017.
Tommeruppernes Lokalråd er et vigtigt organ i og en stor driver af udviklingen af Tommerupperne som et samlet bymiljø med to forskellige bysamfund.

Hvad er en udviklingsplan?
Udviklingsplanen for bymidterne i Tommerupperne har til formål at pege på værdifulde relationer mellem eksisterende forhold og evt. kommende projekter, som samlet set, kan være med til at øge kvaliteten i hverdagens byrum og dermed kvaliteten i det byggede miljø. Kvalitet som man glædes over som borger i byerne eller som man som udefrakommende ligger mærke til, husker og fortæller om for det gode, fremfor det modsatte.
Kvalitet har med æstetik at gøre, og dermed hvordan vi med vores sanser oplever steder som venlige, rare og måske endda hyggelige, men også om det er steder vi ikke har lyst at opholde os og som måske endda virker utrygge. Det er erfaringer vi alle er i stand til at gøre os – ikke kun fagfolk! Dermed er byers udvikling, fremtoning og evne til at skabe attraktive rum et fælles anliggende.
Udviklingsplanen peger på en lang række forhold, der efterfølgende kan arbejdes videre med i det omfang lokalråd, borgere og kommune finder det relevant. Udviklingsplanen kommer på den måde ikke med konkrete løsninger men mere oplæg til opmærksomhed og viderebearbejdning med afsæt i en byarkitektonisk faglig vurdering af byerne. Rækken af tiltag har et vidt spænd fra små her-og-nu tiltag over mindre projekter til større og mere omfattende projekter.

Tommerupperne – boligbyerne i kanten af Højfyns idylliske landskaber
Udviklingsplanens fokus på bymidterne læner sig op ad byernes oplande. Her er det højfynske landskab et overordentlig smukt bagtæppe for byernes fremtidige udvikling, og nye udstykninger giver mulighed for at bo i nær tilknytning til landskabet.
Tommerupperne rummer mange funktioner der er relevante for et større opland, herunder indkøbsmuligheder i begge byer samt skoler, fritidstilbud, erhvervsområder og service. Derved er byerne værter for mange flere mennesker end de der bebor byerne.
Diagonaltrafikken mellem E20 vest og Højfynsområdet via rute 335 til Faaborg og Svendborg, leder dagligt op imod 6000 biler gennem byerne (inkl. intern trafik) – et udtryk for at byerne er tæt forbundet med omverdenen og at mange eksterne trafikanter stifter bekendtskab med Tommerupperne.

Hovedjernbanen mellem Jylland og Sjælland passerer gennem Tommerup Stationsby med et opland på op imod 6000 mennesker indenfor en radius af 2 km, hvor det kun er lokaltog der stopper – dagligt med ca. 500 rejsende (2013 tal) mens der på strækningen dagligt passerer op imod 18.000 rejsende på hovedstrækningen. Tommerupperne er dermed vinduer ud mod verden og vinduer ind i et lokalmiljø for mange forbipasserende.

Tommerupperne er særlige trafikalt, ved det forhold at man ikke kan køre udenom. Formentlig af landskabelige hensyn, er der ikke lavet omfartsveje som ved mange andre byer. Dermed har Tommeruppernes bymidter "glæde af" trafikken som en særlig puls, men også besværlighed, gennem bymidterne. Begge byer lider af, at balancen mellem den kørende trafik, cyklister og gående, de bygninger der ligger langs hovedgaderne og de mennesker der bor og/eller driver forretning/virksomhed her er skævvredet til fordel for trafikkens flow. Det får konsekvenser for attraktiviteten i bymidterne og dermed for det byggede miljø.

Bymidterne har brug for at genfinde balancen mellem effektivitet og attraktivitet. Et særligt indsatsområde i udviklingsplanen er derfor kvaliteten af gade-vej-og byrum og hvordan attraktive hoved- og sidegader kan skabes. Men også bygningernes kvalitet skal bearbejdes gennem forskellige tiltag, både for private grundejere og offentlige. Det kan være et følsomt emne og den private ejendomsret er jo ukrænkelig – omvendt spiller bygningers fremtoning en rolle, især i bymidterne.

Tommerupperne oplever i dag en stigning i indbyggertallet og store nye udstykninger er igangsat. Det skyldes bl.a. nærheden til Odense og Trekantsområdet, men også at Tommerupperne har, stort set, alt det man som familie efterspørger når man ønsker at bosætte sig udenfor de større byer. Velfungerende skoler og institutioner, et rigt fritidsliv og foreningsmiljø, gode trafikale koblinger til oplandet der endog bliver endnu bedre med Vestfyens banens udvikling, og yderst attraktive landskaber i nærområdet. Men der er en tendens til at byernes midter ikke lever op til attraktionsniveau – selvom mange mennesker kommer der i det daglige, bor der og er sammen med andre der - og bymidterne er det der holder byerne sammen.

FORUDGÅENDE PLANLÆGNING

VI STÅR OVENPÅ DET STORE ARBEJDE ASSENS KOMMUNE OG TOMMERUP LOKALRÅD ALLEREDE HAR LAVET - OG GÅR DYBERE NED I VISIONSMATERIALT FRA 2017

FREMTIDENS TOMMERUP - EN BÆREDYGTIG BY I UDVIKLING

MED FOKUS PÅ BYMIDTERNE

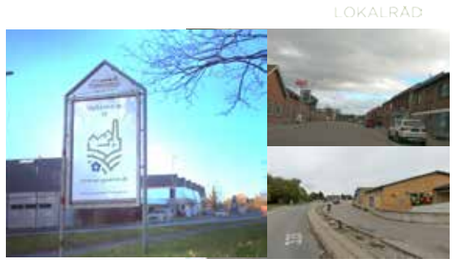

FORSKØNNELSE AF BYMIDTER
I TOMMERUPPERNE

Uddybende projektbeskrivelse

Overmarken, som danner afsæt for rammelokalplanen.

Delprojekt: Sikker skolevej Glamsbjerg - Nårup - Tommerup - Tommerup st..

Multifunktionelle stier i
Assens Kommune

- Et sammenhængende stisystem nær Assens-banen, som binder hele Assens Kommune sammen
- Sammenhæng med andre stisystemer i kommunen og regionale stier som Østersøruten, Lillebæltsstien, Øhavsstien m.fl.
- Udnyttelse af de planerede arealer over Assens Forsynings nye kloakrør der er nedgravet og bliver nedgravet over de kommende år eller arealet langs Assens banen.

Delprojekt:
Natursti/sikker skolevej Glamsbjerg, Nårup, Verninge, Tommerup og Tommerup Stationsby.

Se også overordnet projektbeskrivelse for Multifunktionelle stier i Assens Kommune.

Fyns største solvarmeanlæg ligger i Tommerupperne og giver os CO_2-neutral fjernvarme. Anlægget fylder 8 ha og forsyner begge byer med varme.

Moderne bæredygtige byer

Naturen og omtanke for miljøet falder én naturligt, når man bor i Tommerupperne. Her er skolehave, udsigt, bakker og vandløb, som giver mange muligheder for at komme ud, være aktiv i naturen og i det hele taget leve bæredygtigt. Bæredygtighed er et af Tommeruppernes Lokalråds centrale arbejdsområder. Der bakkes op om miljørigtige løsninger, der skaber social og økonomisk vækst.

I Tommerup har KFUM-Spejderne skabt Højfyns Friluftcenter. Et naturoplevelsescenter, der bla. bliver brugt af skoler og børnehaver. I Stationsbyen holder FDF til.

fejekammeratet i nærmiljøet og helt tæt på transport til uddannelsesinstitutioner, når børnene når dertil.

Byen rummer alsidige boligformer fra lejligheder til helt moderne udsigtsvillaer. På billedet ses Højsletten, med en fantastisk udsigt udover Fyn. Foto: Mathias Schjødt-Pedersen.

Vil du vide mere om vore ideer og visioner, om aktiviteter og begivenheder i byerne, så besøg os på

www.tommerupperne.dk

eller find os på Facebook:

facebook.com/tommerupperne

Forsidefoto: Børnehuset Overmarksgården

Tommerups vartegn "Blomsten" på forsiden er skabt af Erling Tingkær, Aarup.

Den fynske kunstner Jens Galschiøt har skabt flere skulpturer, som kan ses på Torvet i Stationsbyen.

Tryksag og grafisk produktion: Andersen & Schaffe Kommunikations-Design, Holmes

Tommerup og
Tommerup Stationsby

Her opfyldes drømmen om moderne byliv
i naturskønt område

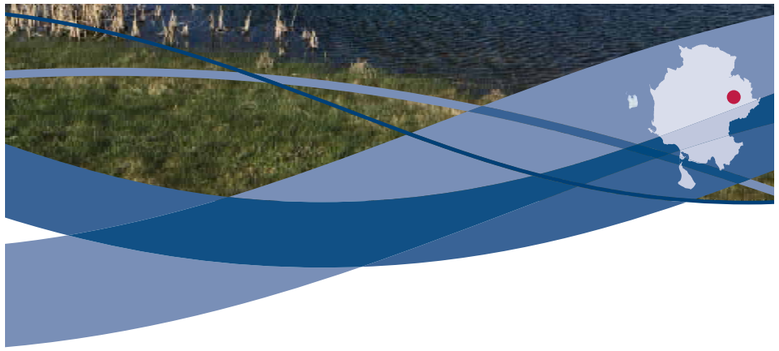

Lokalplan 3.1-15

Boligområde Vesterled etape II, Tommerup

Januar, 2022

ASSENS
KOMMUNE

FORSLAG

HØJFYN & TOMMERUPPERNE

HØJFYN
ET STØRRE LANDSKAB PRÆGET AF NABOSKAB TIL ODENSE, REGIONALE OG NATIONALE TRAFIKKORRIDORER OG HISTORISKE LANDSKABER.

TO BYER DER ØVER SIG I AT VÆRE EN HELHED!

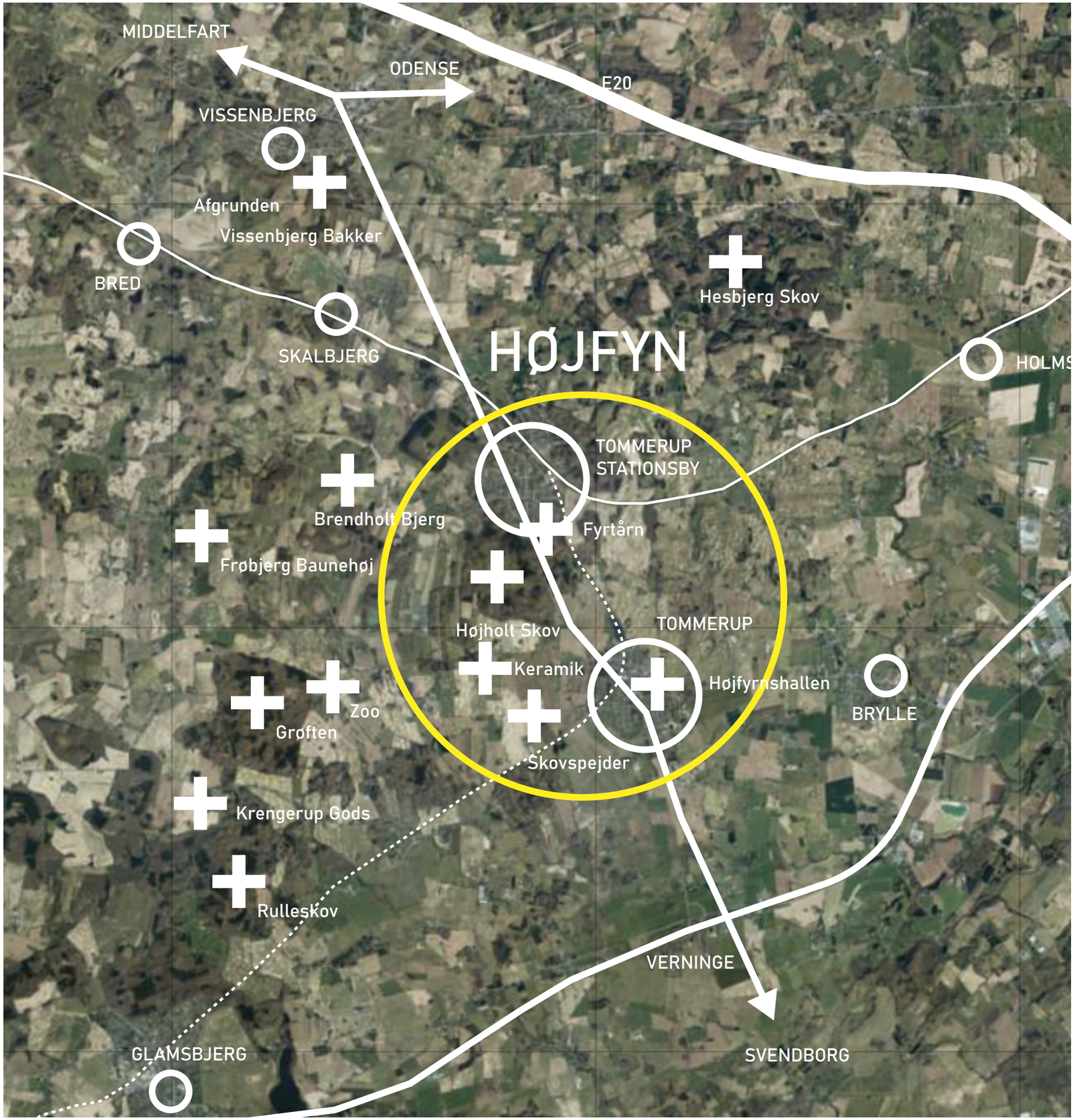

Ill: *5 Tommerupperne - del af det Højfynske landskab*

Tommeruppernes bymidter - proces, byvandring og borgermøder
Arbejdet med udvikling af Tommeruppernes bymidter er igangsat 1. marts 2022 hvor Lokalråd og rådgiver afholdt opstartsmøde. Processens milepæle er derefter som beskrevet nedenfor:

- 24. marts: møde med lokalrådet og præsentation af analysearbejde. Planlægning af byvandring.
- Efterfølgende er der af rådgiver udført analysearbejde samt afviklet offentlig byvandring lørdag d. 30. april, hvor lokalrådet var værter og ledte an i to vandringer i hhv. Stationsbyen og Tommerup By. I Stationsbyen gik turen fra stationsforpladsen via området ved tunnelen, Tallerupvej, Torvet, Smedevej og Buchwaldsvej og retur til Stationen. I Tommerup By gik turen fra Cirkuspladsen ved Superbrugsen, via Møllebakken til Grevegaarden og over skolen og hallen til Knarreborg Station. På begge vandringer blev der afsluttet med "Byens Tavle" hvor indspil og forslag til planarbejdet blev noteret ned. Der deltog ca. 20 borgere i hver by, med flere gengangere.
- Efter vandringerne samledes deltagerne på Tommerup Efterskole hvor rådgiver perspektiver de indkomne bidrag og en samtale om bymidternes udvikling begyndte.
- 16. maj: møde med lokalråd med planlægning af midtvejsmøde.
- D. 30. maj afholdtes midtvejsmøde i Fyrtårnet med ca. 50 deltage. Her præsenterede rådgiver arbejdet indtil nu og der var samtale i mindre bordgrupper om projektet og hvad der evt. skulle suppleres med.
- Det blev aftalt at den oprindelige afleveringsdato for udviklingsplanen 28. juni blev udsat til 16. august. Dette for at materialet fra midtvejsmødet kunne deles og offentliggøres og at der var tilstrækkelig tid til at studere det nærmere. Lokalrådet har siden da bedt om at området omkring Fyrtårnet inddrages i bymidteudviklingen som en 3. bymidte, der er fælles for begge byer.
- Foreløbig udviklingsplan er afleveret til lokalrådet primo august.
- Udviklingsplanen præsenteres på Fyrtårnet d. 16. august. Herefter mulighed for en kort revideringsproces og endelig aflevering til lokalrådet ultimo august 2022.

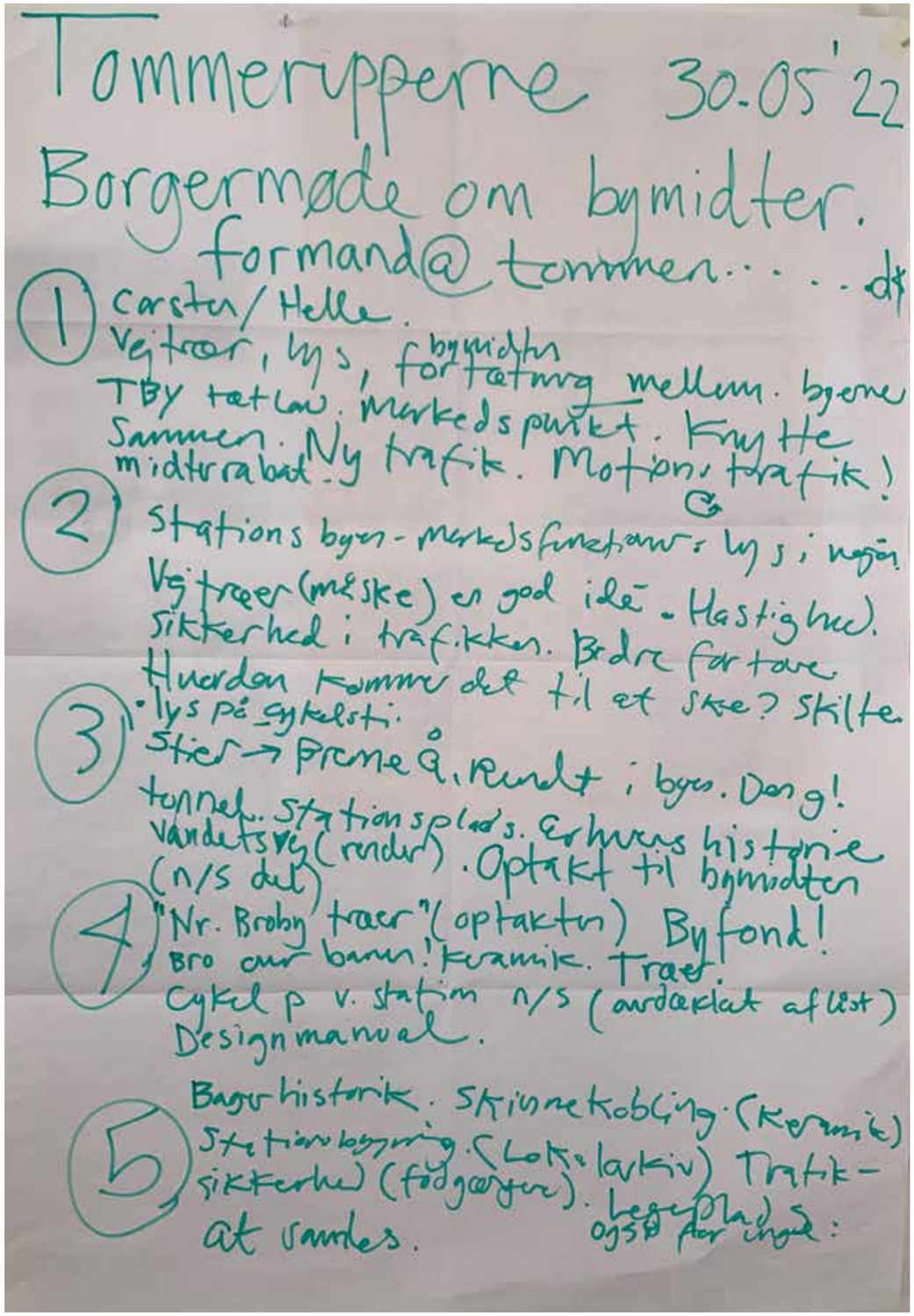

Ill: *5 Bordgrupper diskusterer materialet på midtvejpræsentation - kommentarerne er delt i plenum på borgermødet og indarbejdet i projektet efterfølgende.*

TOMMERUP BY
- BYMIDTE VANDRING OG BYTAVLE

BYVANDRING FRA
CIRKUSPLADSEN, VIA MØLLEBAKKEN, HØGFYNSHALLEN, SKOLEN, KNARREBORG STATION, SORTBROVEJ OG EFTERKOLEN.

BYTAVLEN: INDKOMNE FORSLAG TIL BYMIDTEFORBEDRINGER PÅ BYVANDRINGEN KAN SES PÅ MODSTÅENDE SIDE.

INDKOMNE TEMAER DER KNYTTER SIG TIL BYMIDTENS NUVÆRENDE ELLER KOMMENDE UDVIKLING.

4 OVERORDNEDE KATEGORIER.

Ill: *foto fra byvandring i Tommerup By. Knarreborg Gl. Station og ved Tommerup Skole.*

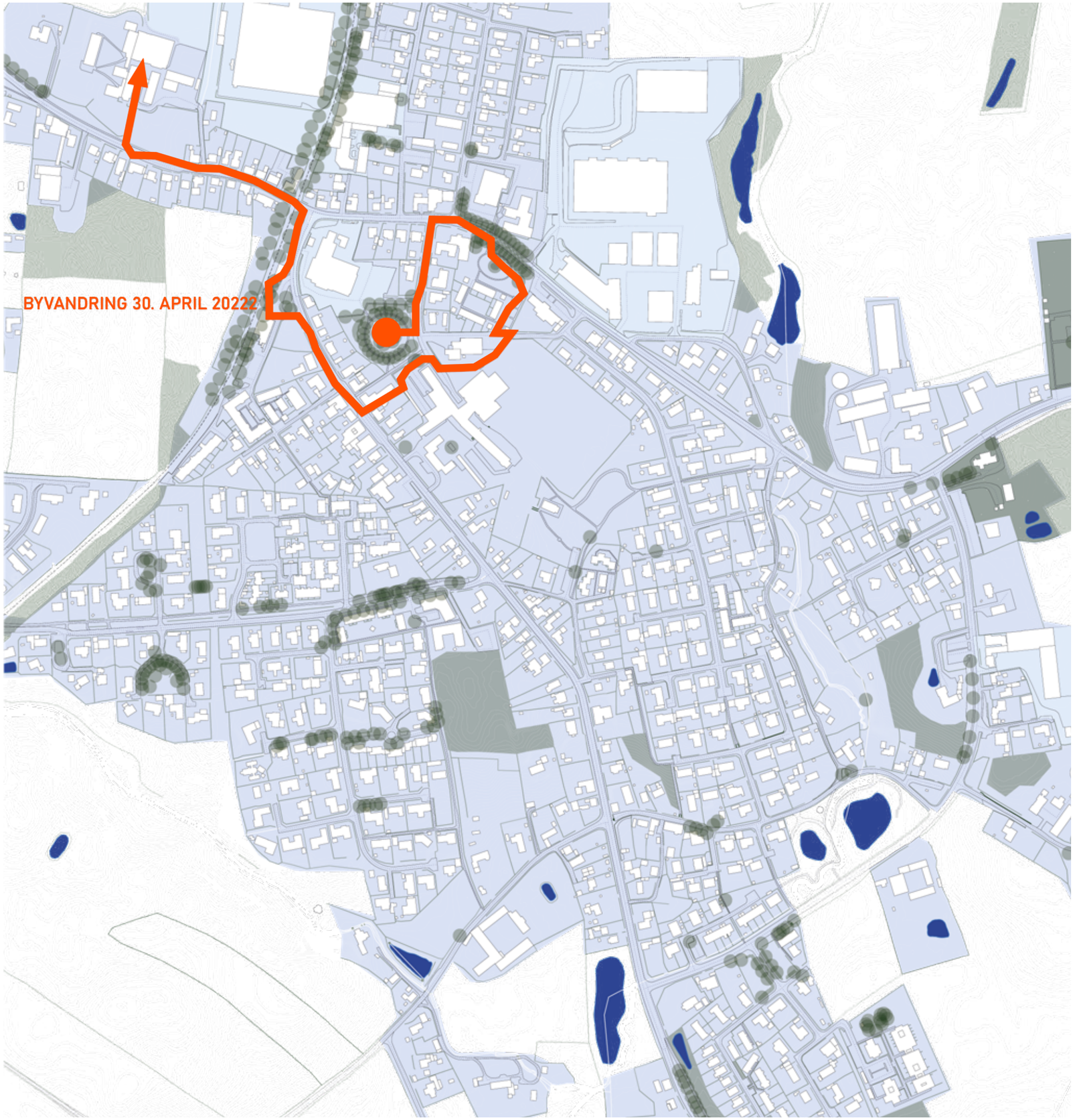

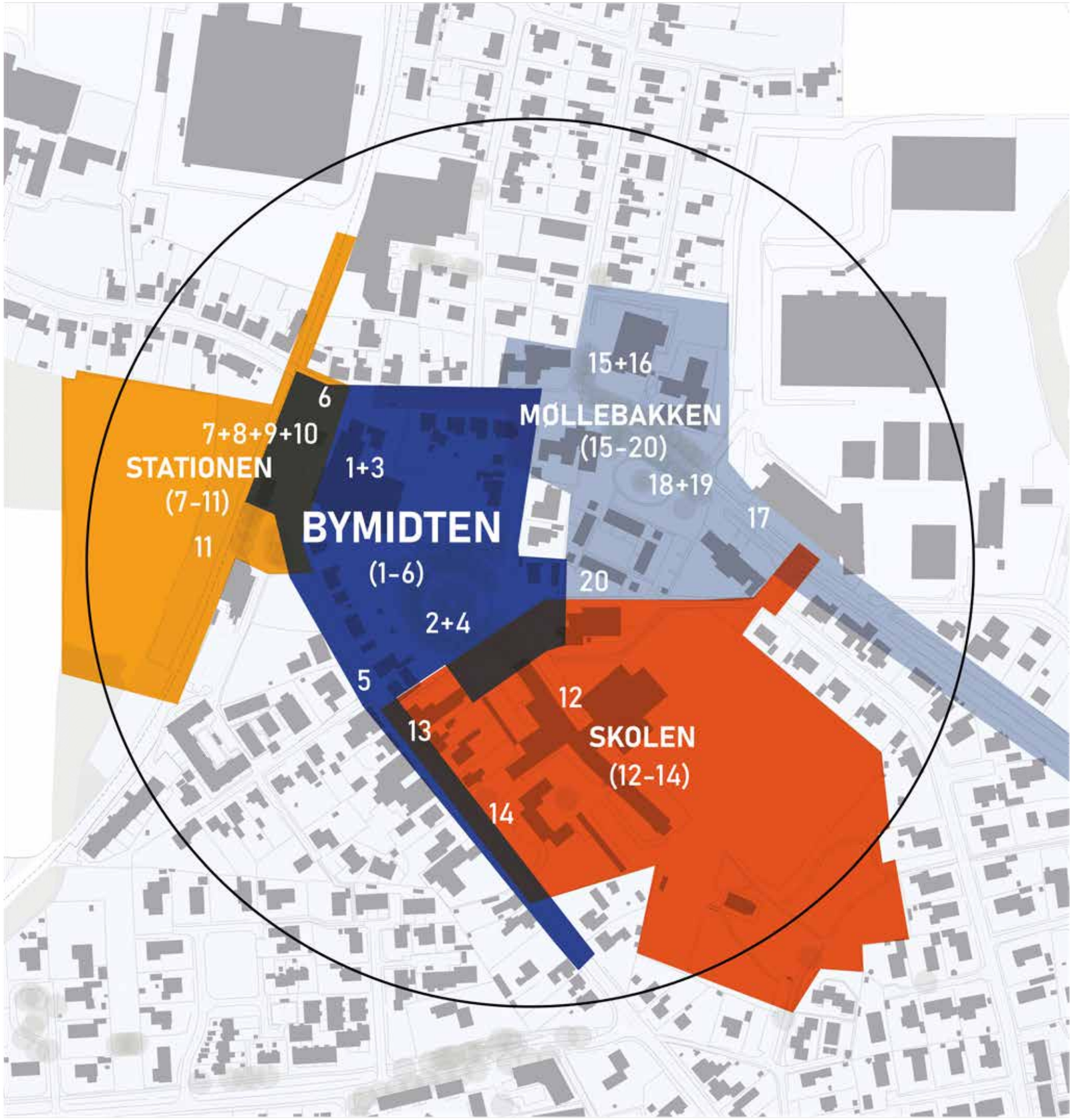

BYMIDTEN

1. (0-2 år) Brugsens facade: åbning / opfriskning
2. (0-2 år) Aktivere cirkuspladsen – motionspark/skulpturpark?
3. (2-5 år) Lokalhistorisk arkiv til byen
4. (5-10 år) Få defineret feltet omkring cirkuspladsen
5. (5-10 år) Allé forlænges
6. (5-10 år) Allé på Sortebrovej/Møllebakken

STATIONEN (Knarreborg gl. station)

7. (0-2 år) Plads ved gl. station: sammenhæng til ny udstykning
8. (0-2 år) Brands ind i byen (ex keramik og Grambogård)
9. (2-5 år) Den gamle stationsbygning mere offentlig + stationsplads / byplads i relation til Brugsen
10. (2-5 år) Restaurering af stationsbygning
11. (5-10 år) Passage mellem nyt byggefelt og bykerne

SKOLEN

12. (0-2 år) Skjulte indgangsparti ved hal synliggøres
13. (0-2 år) Udhus ved Skolevej 6 (Pas på bygingsarven)
14. (2-5 år) Gyde mellem skole og skolevej forskønnes

MØLLEBAKKEN

15. (0-2 år) Plads ved fakta gentænkes: beplantning?
16. (0-2 år) Beplantning ved Tommerupblomsten
17. (0-2 år) Beplantning ved Stark
18. (2-5 år) Dyrskue ved Grevegården
19. (2-5 år) Nye fløje på Grevegården
20. (2-5 år) Anlæg ved Grevegården

TOMMERUP BY

OVERSIGT OVER MULIGE PROJEKTER I BYMIDTEN - BYTAVLE OG BYVANDRING

TOMMERUP BY

RÅDGIVERS "POSTKORT" FRA BYVANDINGEN

1

2

3

4

5

BYVANDRING I BYMIDTEN

1. TOMMERUP BYMIDTE BESTÅR AF MANGE GRØNNE RUM OG PASSAGER - KAN DET KOMME TIL AT BLIVE ET BÆRENDE TRÆK? F.EKS. FLERE TRÆER, MINDRE ASFALT OG BELÆGNING?
2. STIER TIL SKOLEN OG CIRKUSPLADES - BYENS NETVÆRK OG GENNEMTRÆNGELIGHED. EN MÅDE AT PEGE PÅ DET DER LIGGER INDE BAGVED. HEMMELIGHEDER.
3. DE STORE TRÆ, OH LAD DET STÅ - DET MÅ I IKKE FÆLDE (H.C.ANDERSEN) - OG DER MÅ GERNE VÆRE FLERE.
4. VIGTIGT OMDREJNINGSPUNKT OG MØDESTED - MEGET HÅRD UDFORMNING OG PRIMÆRT PRAKTISK. ALT FOR LAV KVALITET - MEN KNARREBORG STATION LIGGER LIGE RUNDT OM HJØRNET. KAN ET BYMIDTESTRÆDE OPSTÅ HER?
5. BYMIDTEN ER UDFLYDENDE OG MANGLER RUMLIG TYDELIGGØRELSE

TOMMERUP BY BYMIDTE

HVAD ER DER PÅ FÆRDE I TOMMERUP BY BYMIDTE?

ET BYMIDTEFELT MED EN GRØN MIDTE OG FLERE HOVEDGADER DER MØDES I BYHJØRNET VED KNARREBORG STATION OG BRUGSEN.

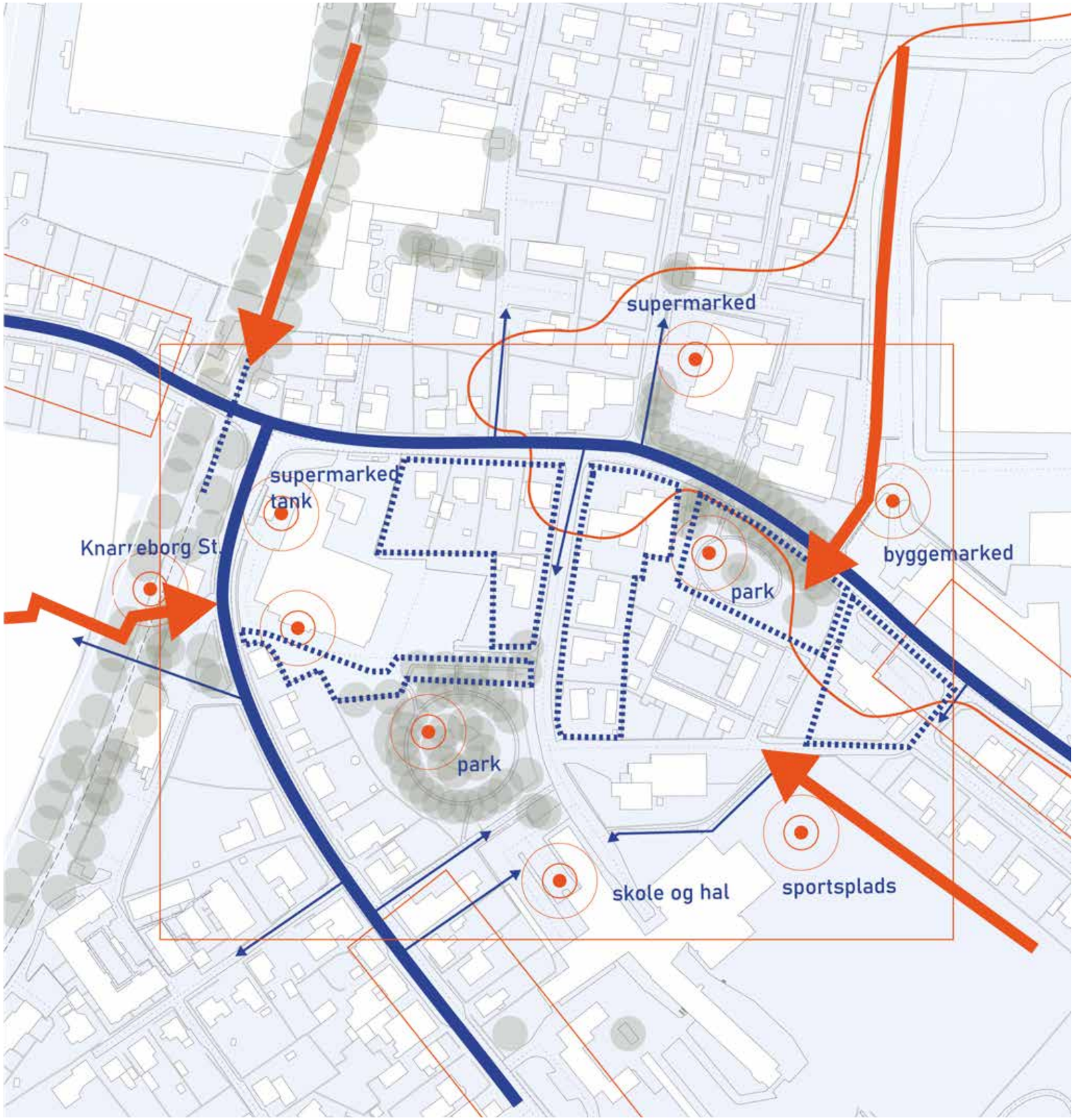

TOMMERUP STATIONSBY

- BYMIDTE VANDRING OG BYTAVLE

BYVANDRING FRA TOMMERUPSTATION VIA OMRÅDET VED TUNNELEN, HOVEDGADEN /TALLERUPVEJ), TORVET, SMEDEVEJ, BUCHWALDSVEJ OG RETUR TIL STATIONSOMRÅDET.

BYTAVLEN: INDKOMNE FORSLAG TIL BYMIDTEFORBEDRINGER PÅ BYVANDRINGEN KAN SES PÅ MODSTÅENDE SIDE.

INDKOMNE TEMAER DER KNYTTER SIG TIL BYMIDTENS NUVÆRENDE ELLER KOMMENDE UDVIKLING.

4 OVERORDNEDE KATEGORIER.

Ill: *foto fra byvandring i Tommerup Stationsby. Stationsforpladsen og Teglværksvej/Tallerupvej.*

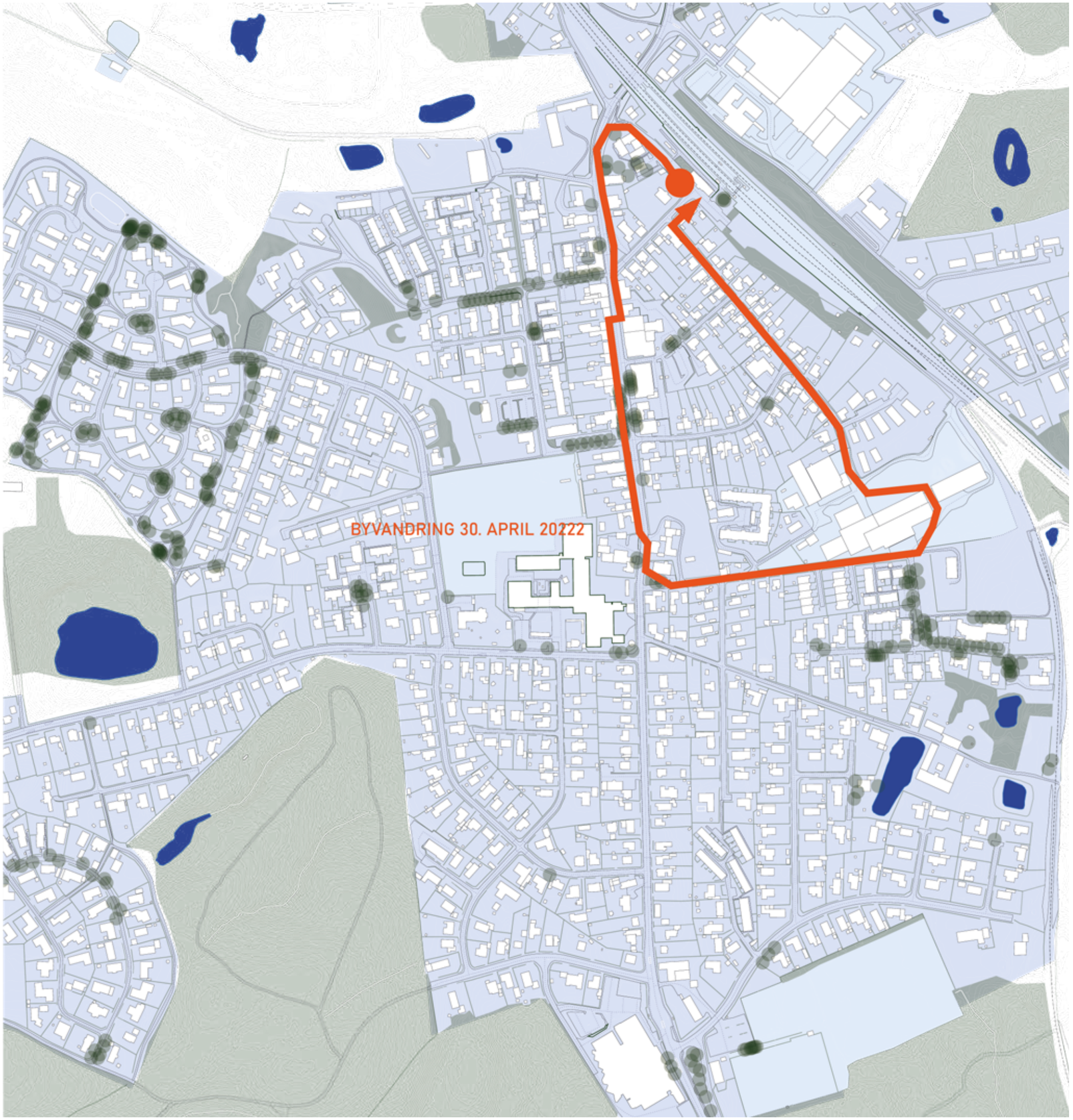

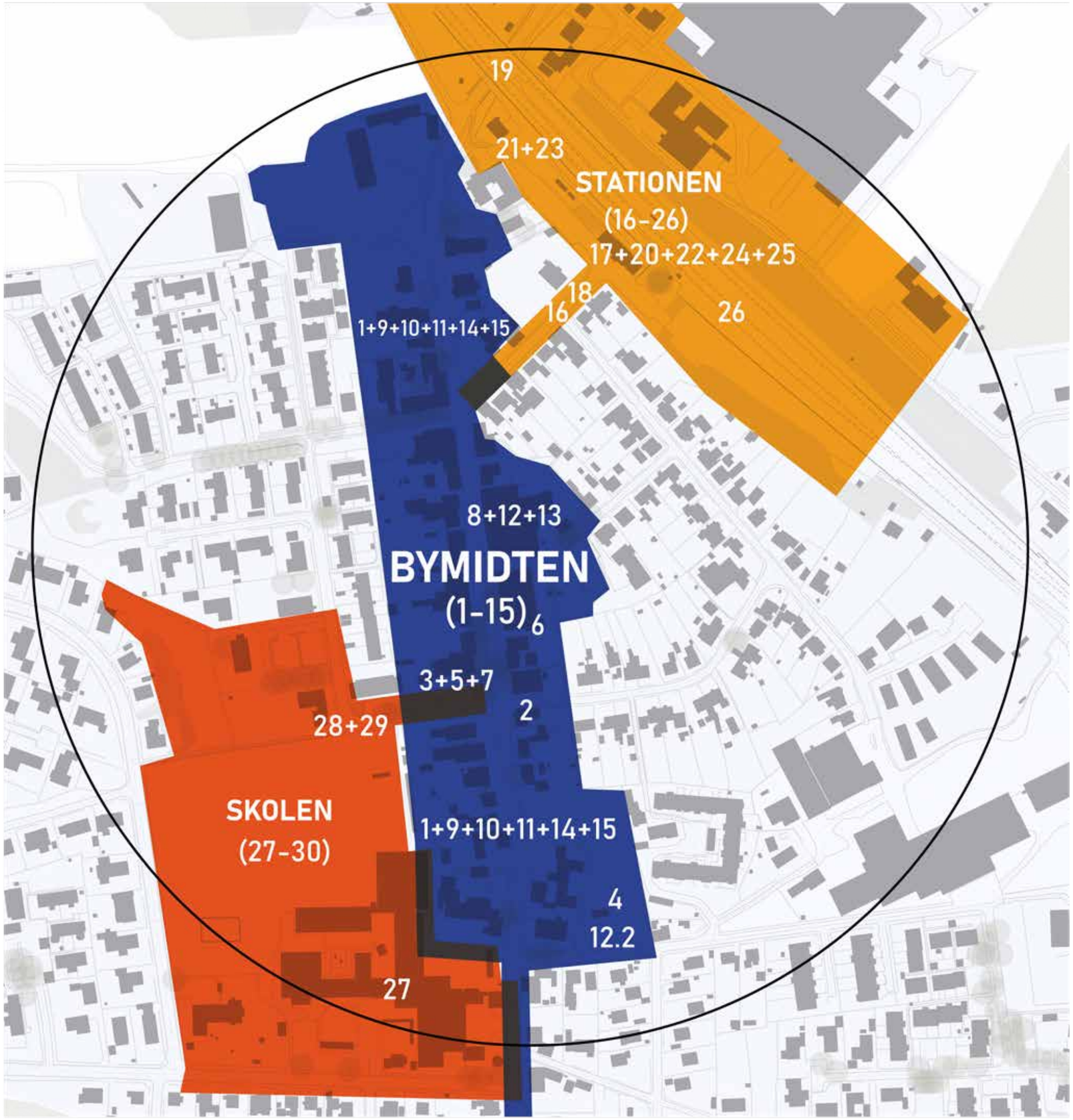

BYMIDTEN

1. (0-2 år) Metalknopper i vej
2. (0-2 år) Input til bygningsudformning ved Tallerupvej 5-7 (byfortætning)
3. (0-2 år) Springvand ved mejeriets brønd
4. (0-2 år) Areal bag vognmand
5. (0-2 år) Galshøitz – synlig/flyt?
6. (0-2 år) Nyt indgangspart / mere indbydende facade ved rema1000 / Brugsens indgangsparti væltes
7. (0-2 år) Bank / fotobutik til café
8. (2-5 år) Lade ved Baagegård bevares
9. (2-5 år) Cykelrabat
10. (2-5 år) Vejprofil
11. (2-5 år) Flere træer langs hovedgaden
12. (2-5 år) Fælleshus/borger-/foreningssted (evt bank / evt brugsen)

12.2. (2-5 år) Fælleshus med beboelse (prøve?) og erhvervsudlejning, mødelokaler og koncertsal

13. (2-5 år) Byplads i relation til Brugsen
14. (5-10 år) Gennemgående markering af hovedstrøg og forbindelse mellem fyrtårn og bymidte
15. (5-10 år) Grønne korridorer: station, tallerupsøerne, torvet, teglbakken

STATIONEN

16. (0-2 år) Keramikkakler ned i vejen
17. (0-2 år) Cykelparkering
18. (0-2 år) Behold lindetræer ved stationsvej
19. (2-5 år) Tunnel under banen
20. (2-5 år) Aktiveret stationsområde
21. (2-5 år) Grøn korridor ind gennem banegård til stationen
22. (2-5 år) Kunstnerhus
23. (forbindelse til naturen)
24. (2-5 år) Den gamle stationsbygning mere offentlig + stationsplads /
25. (5-10 år) Forlæng bro over jernbane til Østerbro (erhvervspark + adg. Til skov)
26. (5-10 år) Cykeltunnel

SKOLEN

27. (0-2 år) Gør skolen mere offentlig i byen
28. (2-5 år) Omformning af torvet ("mere hyggeligt")
29. (2-5 år) Flere træer omkring torv

TOMMERUP STATIONSBY

OVERSIGT OVER MULIGE PROJEKTER I BYMIDTEN - BYTAVLE OG BYVANDRING

TOMMERUP STATIONSBY

RÅDGIVERS "POSTKORT" FRA BYVANDINGEN

1

2

3

4

5

BYVANDRING I BYMIDTEN

1. KVARTERET BAG HOVEDGADEN HAR MANGE FINE KVALITETER - KAN VILLABYENS GRØNHED GIVE NOGET TILBAGE TIL HOVEDGADENS GRÅHED?
2. HOVEDGADEN HAR NOGLE FINE VARIATIONER OVER HVAD BYMIDTEFUNKTIONER KAN VÆRE - HER TØMRERFIRMA MED ARBEJDENDE VÆRKSTED. SYNLIGT, KONKRET, HÅNDVÆRK I FOKUS, FAGLIG STOLTHED.
3. STORE VILLATYPER VED STATIONEN MED PARKLIGNENDE GRUND. MÅSKE EN ANDEN MÅDE AT BO PÅ - SAMMEN MED ANDRE?
4. PAS PÅ BYGNINGSKULTURARVEN I STATIONSBYEN - DET ER EN UNG BY. HUSK HVAD DER LIGGER ALLEREDE - OGSÅ FORDI VI SKAL GENBRUGE, TRANSFORMERE OG SÆTTE PRIS PÅ ISTEDET FOR AT FJERNE OG BYGGE STANDARD NYT, STYRET AF ØKONOMI.
5. DE STORE TRÆ, OH LAD DET STÅ - DET MÅ I IKKE FÆLDE (H.C.ANDERSEN) - OG DER MÅ GERNE VÆRE FLERE.

TOMMERUP STATIONSBY BYMIDTE

HVAD ER DER PÅ FÆRDE I TOMMERUP BY BYMIDTE?

EN LANGSTRAKT BYMIDTE MED VIGTIGE KOBLINGER PÅ TVÆRS TIL LANDSKABET OG NYE UDSTYKNINGER.

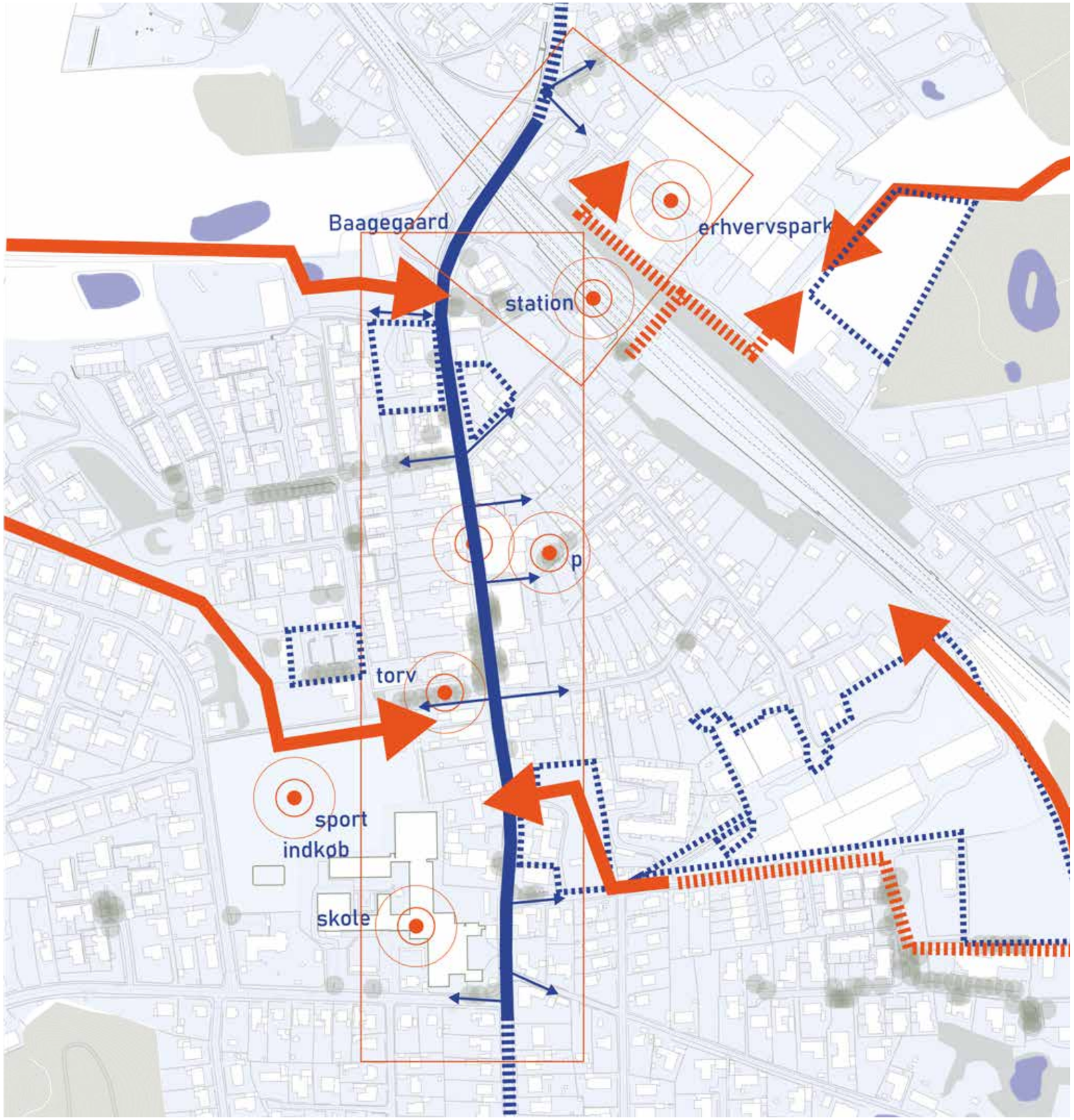

FORUDGÅENDE PLANLÆGNING

VI STÅR OVENPÅ DET KÆMPE ARBEJDE ASSENS KOMMUNE OG TOMMERUP LOKALRÅD ALLEREDE HAR LAVET - OG GÅR DYBERE NED I VISIONSMATERIALT FRA 2017

FREMTIDENS TOMMERUP - EN BÆREDYGTIG BY I UDVIKLING

MED FOKUS PÅ BYMIDTERNE

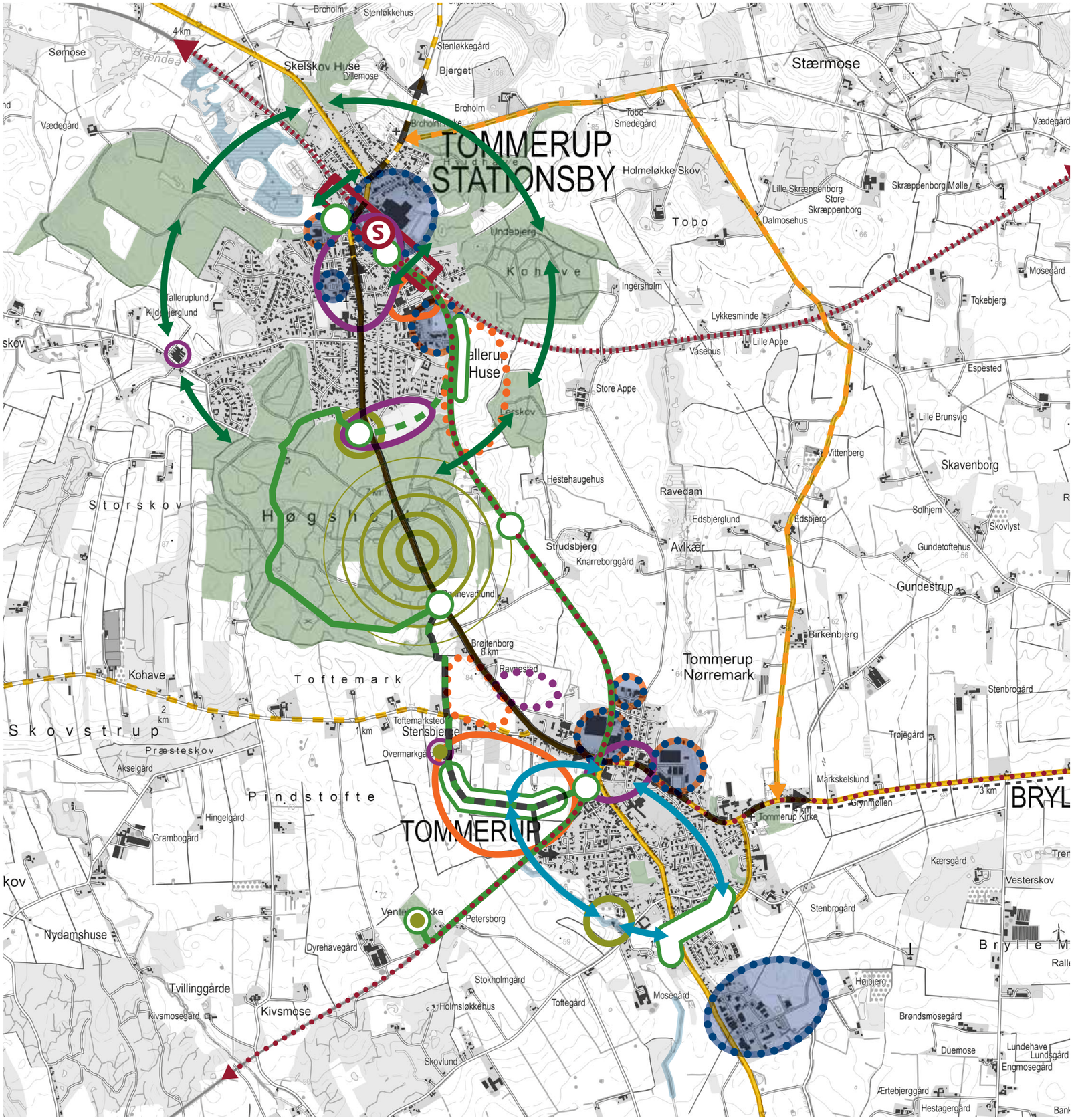

Tommerupperne – indsatsområder, overordnet

Tommerup Station: Det Højfynske landskab og koblingen til hhv. Assens Kommune, Middelfart Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune og Odense Kommune samt national infrastruktur, placerer Tommerupperne i en sammenhæng med mange berøringsflader. Tværkommunale og statslige samarbejder om infrastrukturelle tiltag langs Vestfynsbanen med ny s-togslignende drift og ny højhastighedsbane i nyt trace, skaber nye kollektive muligheder som alternativ til den tætte trafik på Fynske Motorvej. Tommerup Station spiller en særlig rolle her, hvor muligheden for at betjene området i et mere højfrekvent kollektivt system, kræver bedre faciliteter og adgang til stationen. Tommerup Stationsområde er meget væsentlig i relation til udvikling af Tommerup Stationsbys bymidte, og det Højfynske landskab og infrastrukturen kommer helt tæt på bymidten her.

Assinoen: Assinoen er den store kommunale stirundgangssatsning i Assens kommune. Dele af det tidligere jernbaneanlæg der udgør Assensbanen og det nuværende skinnecykelforløb udgår fra Tommerup Stationsby, passerer Knarreborg Station i Tommerup By og fortsætter til Assens. Skinnecykelanlægget har årligt 15.000 skinnecykelgæster og er et fint og særligt kulturarvsanlæg der bruges året rundt. Yderligere er skinnecyklerne drevet af frivillige og dermed et kulturarvsbåret socialt fællesskab på tværs af byerne. Assinoen kan være med til at tydeliggøre både skinnecykelanlægget men også organiseringen omkring det og være en løftestang til arbejdet med området omkring Tommerup Station. Store arealer er eget af BaneDanmark og bruges som depot- og oplagsplads i perioder.
Et samarbejde om fremtidig anvendelse af arealet med henblik på bedre forhold for rejsende – også på skinnecykel, virker yderst relevant. Begge Tommerupske bymidter kobles til Assinoen og forbindes i dag af skinnecykelanlægget – dermed bliver bymidternes fremtoning og faciliteter endnu vigtigere.
Assinoens forløb mod nordvest kan være del af Brændeå og Naturkalv-Vædegårdsvej naturområdet og landskabet omkring det tidligere rensningsanlæg samt Baagegaardsarealet. Herved kobles Assinoen til Stationsbyens nordlige bymidte og stationsområdet.

Bynære landskaber: Relation til landskabet er essentiel for byerne – de store skovarealer og natur- og landbrugsarealer danner frodige bagtæpper omkring byerne – senest Tallerupsøerne og Kirkebjergsøerne, der sammen med Høgsholt Skoven tilbyder smukke og bynære rekreative landskaber. Der er flere fine lokale stiforløb i området som kobler byernes udkanter med de rekreative arealer – stier der bruges flittigt af motionister og gående og som ofte er på baggrund af lokale aftaler mellem lodsejere og brugere. Langs Sortebrovej gennem Høgsholt Skoven er der i dag stibelysning indtil skoven stopper. Det er et stort ønske at belysningen føres videre til Tommerup By, så der i de mørke timer også er lys på stierne mellem byerne gennem Høgsholt Skoven og gennem landbrugslandet.

Nye udstykningsområder: Koblingen mellem de nye udstykningsområder og bymidterne er vigtigt. Udvikling i byernes udkanter skal bidrage bedst muligt til udvikling af bymidterne, bl.a. gennem en tilknytning til ekst. stianlæg og mindre veje så byernes netværk udbygges. Særligt ved Knarreborg Station i Tommerup By er anknytningen til den store nye udstykning Tommerup Vest/ Overmarken med til at tydeliggøre vigtigheden af et attraktivt bymidteområde. Herved sættes Knarreborg Station i en ny central position, der måske kan være med til at gøre bygnings funktion til et bredere lokalt fællesskab end i dag.

Den nye udstykning ved Tallerupsøerne har planlagt vejadgang via Parkvej. Det har skabt en del kritik af projektet lokalt – hvilket er forståeligt i forhold til øget trafik på den ellers stille villavej, og der er foreslået andre adgangsveje syd om byen. Adgangen til området vil under alle omstændigheder ske på tværs af Assinoen og skinnecykelforløbet og bør have en særlig bevågenhed ved denne krydsning. Parkvej som adgangsvej virker rigtigst, da den har bredden og kan udformes på en trafiksikkerhedsmæssigt fornuftig måde – også nærheden til bymidten kan evt. gøre at flere kørsler foretages på cykel eller til fods.

Om bymidteudvikling og butiksliv.
På borgermøderne er der stillet flere spørgsmål til om de delprojekter der peges på for begge bymidter kan være med til at sikre fortsat butiksliv og indkøbsmuligheder i byerne. Nærheden til Odense spiller formentlig en stor rolle i forhold til de indkøbsvaner man har i Tommerupperne. Flere peger på det tidskrævende forhold der knytter sig til at drive en forretning eller butik med de meget udvidede indkøbsmuligheder som der efterspørges blandt de handlende, samt at der er åbent på næsten alle årets dage. Her er det nok væsentligt at skældne mellem forskellige forretningstyper, herunder supermarkeders åbningstider, serviceerhverv og specialforretninger.

Forskellen på at købe ind eller at handle i Odense og i Tommerupperne er nok meget forskellige – og bør også være det. Måske er det netop de forskelle der skal dyrkes i Tommerupperne, herunder det nære, det lokale, den gode service og at det er Tommerup´sk, dvs mere end blot en butik, men en oplevelse. Kvalitet, den gode historie, tid, det særlige og lokalkendskab, tror vi, kan konkurrere med kædebutikker og de større byers tilbud. Især i det daglige. Det særlige kunne være at butikkerne gik sammen og var flere butikker i den samme – hybridbutikker – her kan opstå nogle oplagte koblinger f.eks. boghandel + café + antikvariat, eller cykelhandler + fritidstøj + onlinebutik etc.

Mulighederne for at der i handelstandsforeningen indgås samarbejder om nye butiksformater, herunder særlige lejeforhold for startups eller iværksættere, kan give nyt liv i bymidterne på måder man ikke umiddelbart kan forestille sig – særligt hvis der arbejdes med at sænke lejeniveau på butiksarealer, evt. i samarbejde med en byfond der i øvrigt varetager bymidternes interesser.
Yderligere skal der gøres en indsats for at handle lokalt – en gensidigt forhold mellem butiksdrivende og byernes indbyggere til bymidternes fordel.

Konverteringen fra butiksarealer til boligformål i hovedgaderne er en ny udvikling, der over de seneste år har været med til at gøre forholdet mellem travl og trafikeret hovedgade og private boliger komplekst. Her kan en byfond og lokalrådet spille en rolle i udviklingen af "erhvervsboliger", en boligtype hvorfra der kan drives butik eller serviceerhverv, så den udadvendte funktion kombineres med en privat bolig. F.eks. ved at erhvervslokalet ligger i stueetagen ud til gaden og boligen ligger oppe på 1. sal eller bagved med havearealer. Altså en hybrid af at bo og arbejde.

Forholdet mellem det offentlige og det private spiller en stor rolle i bymidterne. At de offentlige rum har kvalitet, kan – håber vi, være med til at bymidterne er attraktive at opholde sig i, bo i eller i nærheden af eller arbejde og uddanne sig i. At drive butik i bymidterne er nok for ildsjæle og en særlig livsstil – de tiltag der nævnes, ovenfor bør nok være i tråd med et særligt tilknytningsforhold og/eller interesse i bymidten. En interesse som en kædebutik ikke altid vil have på samme måde.

BYERNES DYNAMIK

ÆLDRE OG NYE DELE AF BYERNE
VÆKST UD I LANDSKABET
BYMIDTERNES BETYDNING SOM OMDREJNINGSPUNTER

STORE HISTORISKE ÆNDRINGER - MÅSKE I SÆRLIG GRAD I TOMMERUP BY HVOR KNARREBORG OG TOMMERUP ER VOKSET SAMMEN OG "DEN INDRE GRØNNE LUNGE" ER BLEVET BEBYGGET.

TOMMERUPPERNE 1954

TOMMERUPPERNE 2022

BYERNE OG LANDSKABET

ÆLDRE OG NYE DELE AF BYERNE
VÆKST UD I LANDSKABET
BYMIDTERNES BETYDNING SOM OMDREJNINGSPUNTER OG DEN VIGTIGE PLACERING AF FYRTÅRNET SOM FÆLLES FOR DE TO BYER.

ASSINOEN SOM ET SKITSERET FORLØB GENNEM LANDSKABET OG BEGGE BYMIDTER - EN LØFTESTANG FOR BYMIDTE TILTAG OG KOBLING MELLEM KOMMUNALE PRESTIGEPROJEKTER OG LOKAL BYMIDTEUDVIKLING.

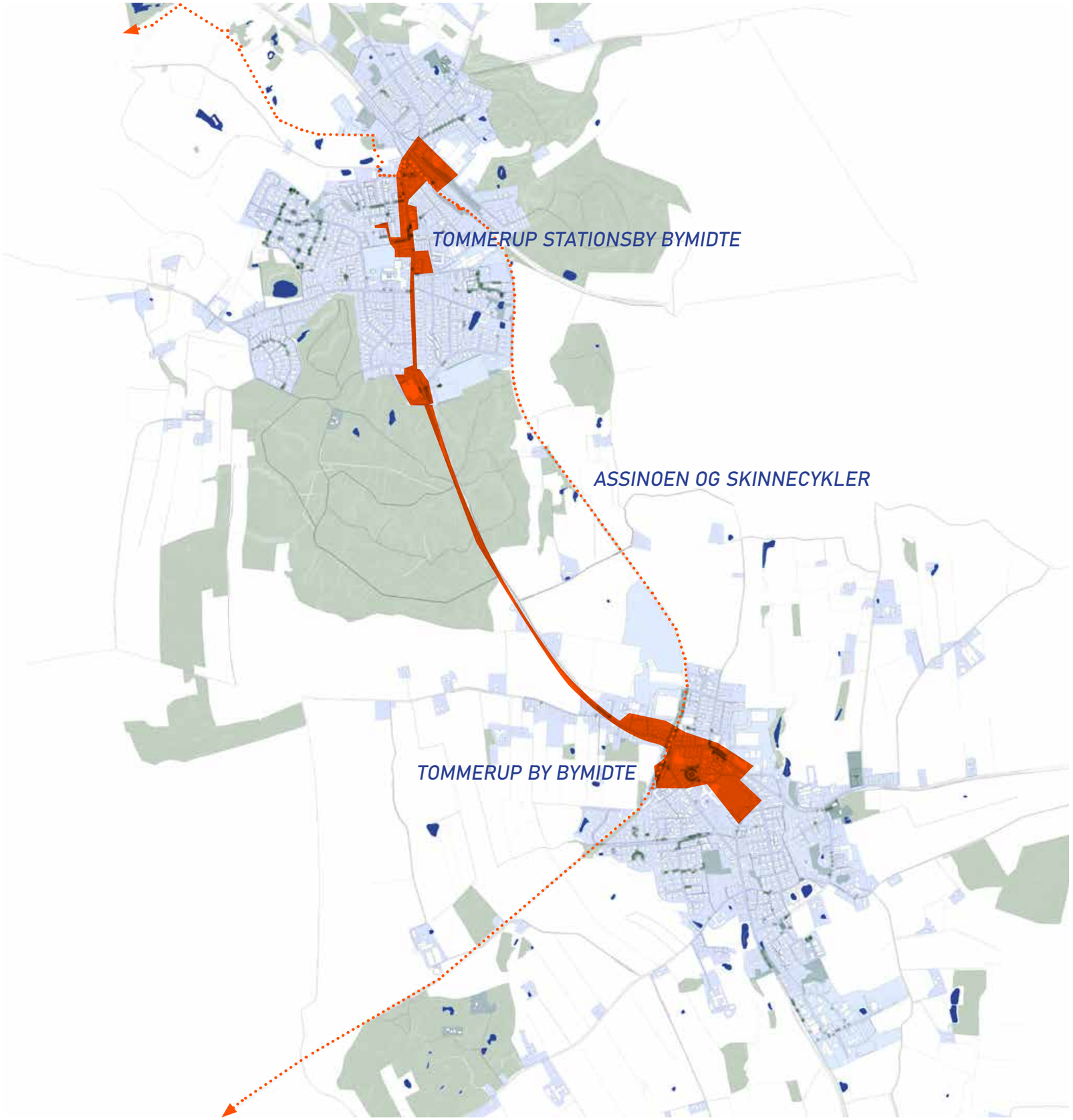

6 ANALYSER

EKISTERENDE BYKONTURER

TOMMERUP STATIONSBY

TOMMERUP BY

BLØDE FORBINDELSER

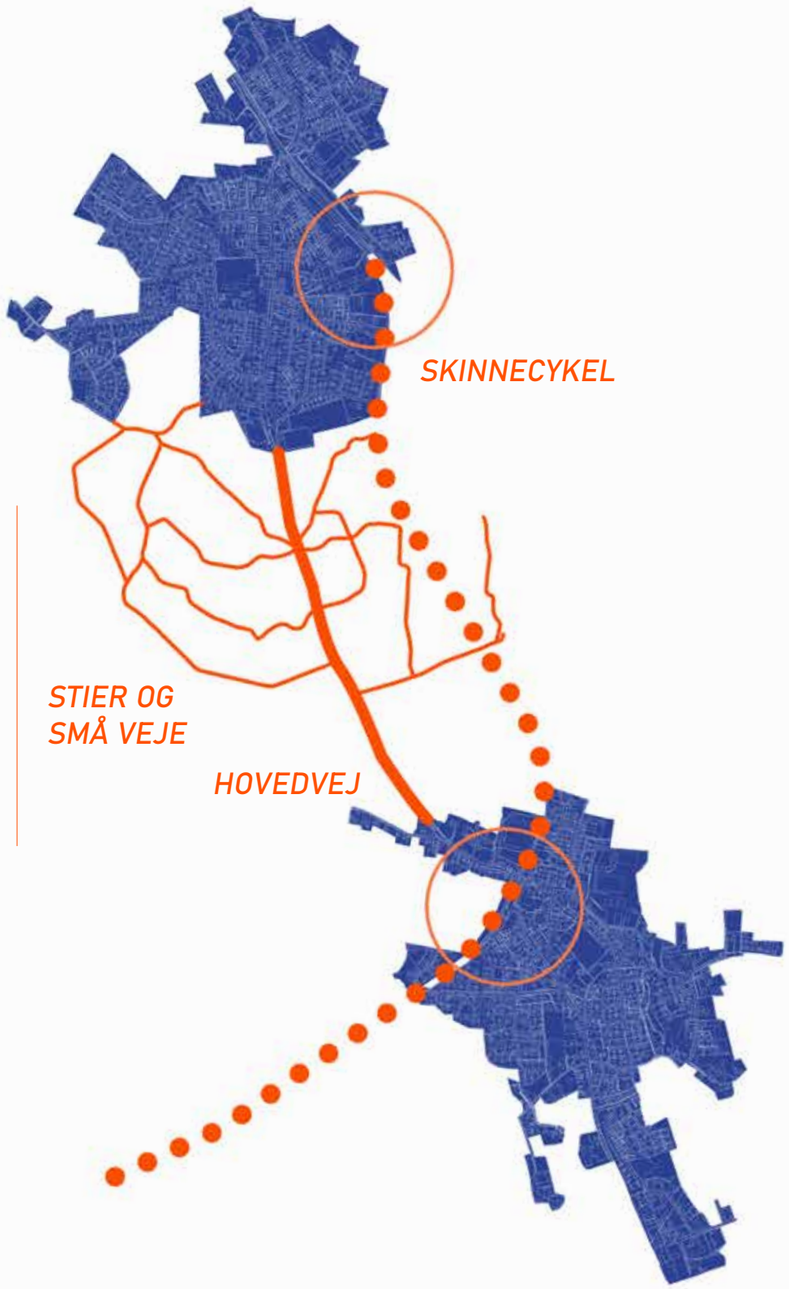

HURTIGE FORBINDELSER

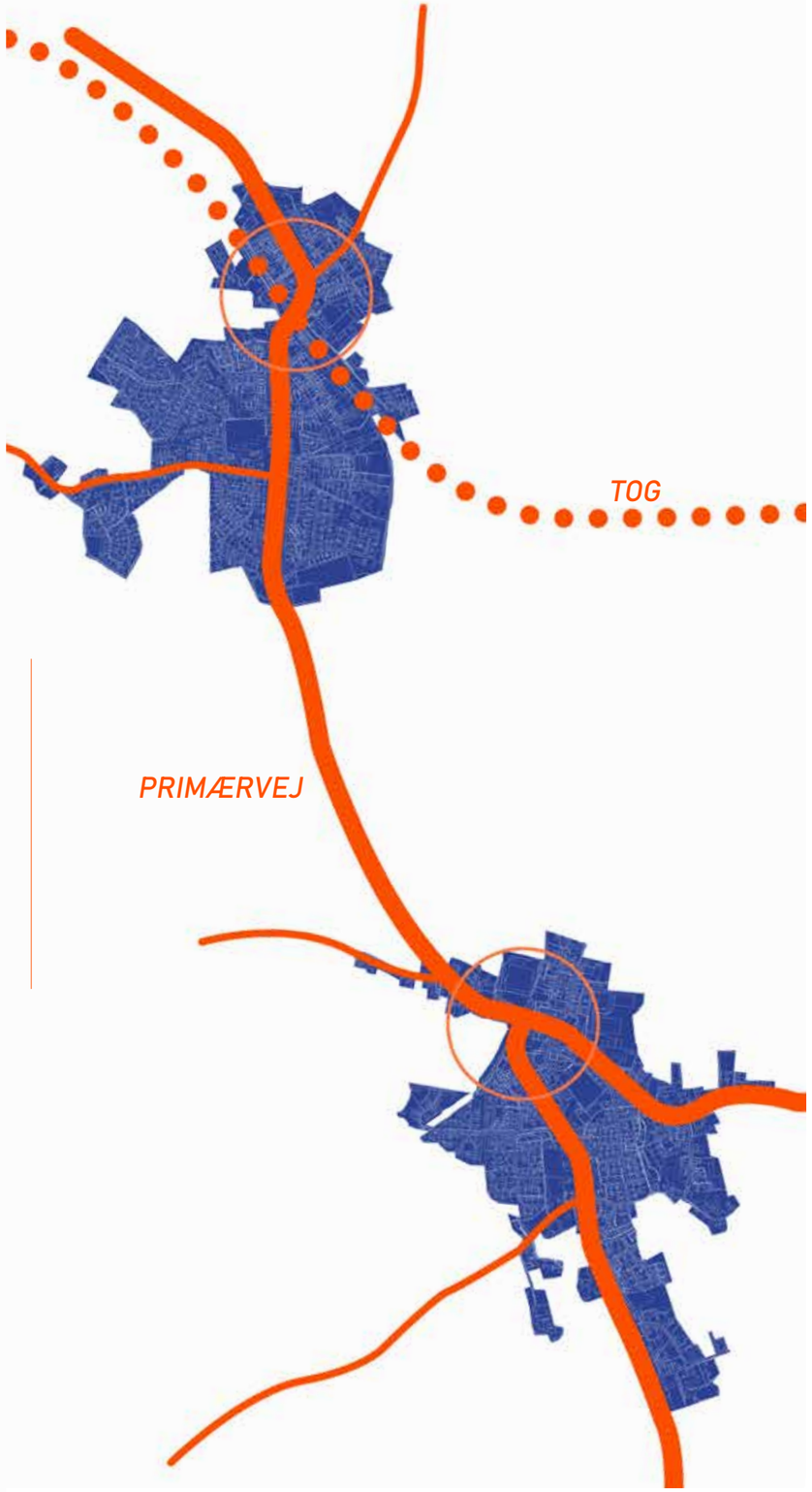

Trafik: Bymidterne har i dag trafiktal på omkring 4-6000 ådt (biler i døgnet). Dette skyldes at man ikke kan køre udenom bymidterne og at al trafik foregår gennem byernes hovedgader. Trafiktallene er ikke høje, men for høje til at man evt. kan arbejde med 2-1 veje der kan tilgodese cyklister. Derfor kan der som en del af vejens udformning arbejdes med andre tiltag der kan være med til at holde hastigheden lav som supplement til ændret max. hastighed. Hvis vejens udformning lægger op til en højere hastighed end den skiltede, vil man erfaringsmæssigt "køre efter forholdene" … Derfor er det oftest ikke nok at ændre på hastighedsbegrænsningen alene, men også på vejens udformning. Det kan være i form af ændrede zoneinddelinger der tydeligt markerer vejbredder, cykelstriber, fortove, p-både, kantstenniveauer, midterrabat mm eller rumdannende elementer som vejtræer som begge byer har tradition for.

Oplevelsen af trafik er er meget forskellig om man sidder i køretøjet, på cyklen, er gående eller bor ud til gaden/vejen. Oplevelsen er dermed en æstetisk sansning og knyttet til udformningen af det byggede rum, her vejen udformning, byrummets belægning og rumlige afgrænsning og hvordan man orienterer sig i rummet. Særligt den rumlige oplevelse er væsentlig i relation til f.eks. Tallerupvej gennem Stationsbyen, hvor en stor del af vejen er lige og uden sving eller kurver. At vejbanen herudover er i et niveau helt ind til facader og forhaver med ingen eller lille niveauforskel mellem Torvegade/Bannervej og frem til Stationsvej, gør at vejen opleves som meget bred, og dermed risiko for at "køre efter forholdene", modsat intentionen med vejen som formentlig har været at definere bymidten i Stationsbyen.

Ligeledes er trafikken mellem byerne (Sortebrovej gennem landbrugslandet og Høgsholt Skoven) og under Vestfynsbanen særlige trafikstrækninger der bør have en særlig bevågenhed, både ifht tryghed men også som særlige rumligheder. Sortebrovej spiller en stor rolle i sammenbindingen af byerne og børhave et mere generøst vejprofil der tilgodeser bløde trafikanter i højere grad. En "fællessti" kan være en fin løsning, men bør have en større bredde så gående og cyklister kan passere hinanden. Bagfrakommende cyklister kan være en overraskelse for en gående. Sortebrovej kan evt. beplantes med vejtræer som supplement til stibelysning så der opstår et sammenhængende forløb.

På Sortebrovej, ca. midt mellem byerne, er der blevet peget på en ekst. gyllebeholder der i en transformeret udgave kan danne et særligt omdrejningspunkt for kontakt med landskabet, udstilling og formidling eller mødested for udflugter. Transformationen skal aftales med lodsejer og kan evt. udføres i samarbejde med denne. Man ser for sig et cirkulært rampeanlæg der giver adgang op over kanten og ned til beholderens bund. En mulighed for nuancering på løbeturen for relativt få midler.

Tunnelen under Vestfynsbanen bør bearbejdes med fokus på trafiksikkerhed og tryghed. Tunnelen er et vigtigt trafikalt bindeled mellem hhv. nordlige og sydlige del af Tommerup Stationsby, hvor bl.a. Broholm Kirke og Erhvervspark ligger, samt et mindre skovområde med kobling til Hesbjerg Skoven. Via tunnelen er i øvrigt en ofte brugt cykelforbindelse (som del af vejene) ind mod Odense. Tunnelens bygningsfysik er relativt begrænset, bl.a. i højden med 3.7, der gør at høje køretøjer ikke kan passere – og dermed heller ikke gennem bymidten – indirekte en fordel for bymidtens trafik. Tunnelen kan fremover ændres med smallere vejbaner der tilgodeser cyklister og gående, belysning der giver overblik og evt. fungerer som iscenesættende element f.eks. i samarbejde med en lyskunstner. Igen kan Assinoen være en løftestang for arbejdet med tunnelens fremtidige udformning.

Tommerup Station er i dag tilgængelig fra sydsiden. En høj perronbro skaber adgang til ø-perronen og vil kunne forlænges videre mod nord og kvarteret Østerbro og Erhvervsparken. Herved kan skabes en vigtig kobling mellem det nordlige Tommerup Stationsby, stationsområdet og bymidten og stifunktionen i vejtunnellen aflastes. Stibroen kan laves som rampeanlæg op gennem trækronerne og tilsluttes den eksisterende bro – et spektakulært element i familie med Byens Bro i Odense eller Skovtårnet/Treetop Experience ved Rønnede, blot som daglig begivenhed tilpasset Tommerupperne. Projektet er omfattende og skal udvikles i samarbejde med BaneDanmark m.fl. evt. som del af omstruktureringen af Vestfynsbanen.

Områdets institutioner og omdrejningspunkter: Skoler, haller, museer, lokalhistorisk arkiv og supermarkeder.

Byerne rummer begge en række betydelige institutioner og vigtige bymæssige energipunkter. Institutioner, skoler og idrætsfaciliteter af forskellig karakter findes i begge byer, herunder i særlig grad i Fyrtårnet, hvor en lang række sports-og kulturmuligheder ligger. Begge byernes skoler ligger i nær tilknytning til bymidterne, hvor især skolernes udendørs, fri- og aktivitetsarealer kan bringes i spil som områder der bidrager til bymidternes rekreative muligheder. Her kan fjernes hegn og afgrænsninger mod tilstødende arealer og anlægges enkle nye tiltag der supplerer eksisterende muligheder. Skolernes arealer bliver dermed til bymidteaktivitetsparker, hvor børnene/eleverne er værter og resten af byen er gæster.

Skolerne og Højfynshallen kan måske også i højere grad fungere som byernes kulturhuse, hvor foreninger kan bruge forskellige arealer og rum udenfor skolernes/hallens åbningstider. Dette foregår allerede i stor stil men kan evt. bredes ud til et brede forenings- og borgersegment. På denne måde bliver skolerne og Højfynshallen i højere grad borgerhuse hvor flere af byernes borgere har ejerskab og tilhørsforhold. Tommeruppernes medlemskab af European Cultural Village vil også i højere omfang blive synliggjort og formidlet til byernes borgere, hvis kulturlivet understøttes som del af skolernes aktivitet. Cultural Village i Tommerupperne kan også handle om at kulturliv er noget der foregår i byernes rum, på pladser og stræder fremfor i deciderede kulturhuse der står og venter på at blive brugt. Village Culture (Landsby Kultur) på den Tommerup´ske måde.

Lilleskov Teglværk ligger vest for Tommerup Stationsby og er Danmarks nationale teglværksmuseum. Museet er i dag en hybridbygning der rummer teglværkshistorie, kulturhusfunktioner og hjemsted for skinnecykelvedligehold- og drift. Museet rummer de oprindelige tørrelader og udgør samlet set et fint industrikulturhistorisk sted. I en fremtidig udgave kunne man forestille sig at museet i højere grad var museum og dyrkede den forpligtelse det er at være nationalt teglværksmuseum evt. i samarbejde med Tommerup Keramiske Værksteder og det internationale netværk af kunstnere der er knyttet hertil. Kulturhusdelen kan med fordel gøres mere bymidtenær i Stationsbyen og skinnecykelengagementet kan evt. løftes ud til skinnecykelbanen i nye bygningsforhold. Herved løftes både teglværksmuseet, kulturhusdelen og skinnecykeldelen til mere fokuserede tiltag. Det kræver ekstern finansiering og bidrag fra fonde samt evt. større kommunalt engagement.

Lokalhistorisk arkiv er opsagt i de nuværende lokaler i Brylle og kan evt. indplaceres i en af Tommerupperne. Det kan være i en ekst. bygning der ligger attraktivt i forhold til en af bymidterne eller som del af nybygning/tilbygning til ekst. bygning. Vi har peget på muligheden for at påbygge Brugsen i Tommerup By en

påbygning til f.eks. arkivfunktion, men Lilleskov Teglværk kunne også være en mulighed, ligesom flere private ejendomme kan bringes i spil (Tallerupvej 34, ved Grevegaarden etc). Lokalhistorisk arkiv kunne i de nye omgivelser også få en mere udadvendt rolle – arkiver kan være overordentligt interessante at besøge og indgå i undervisningssammenhænge og aftenskoler mv.

Endelig er det, på et af borgermøderne, foreslået, at Tommerup Station kan rumme lokalhistorisk arkiv som en del af den store stations indhold - det vil være en flot placering og igen en mulighed for at skabe et udadvendt lokalhistorisk arkiv.

Byernes supermarkeder er vigtige daglige omdrejningspunkter i bymidtelivet.
Begge byer har fine udbud af Brugser og discountmarkeder og de ligger centralt i forhold til bymidterne. De fylder også meget og har lange lukkede facader og store trafikarealer omkring sig. I begge byer er Brugserne suppleret med tankstationer der gør områderne endnu mere aktive og relevante for bilbaserede borgerne, men som også har en særlig logistik knyttet til sig. Alle supermarkederne i begge byer fremstår desværre yderst standardiserede og uden tilstrækkelig opmærksomhed på de vigtige placeringer forretningerne udgør lokalt. Særligt Brugserne dyrker lokal forankring og medlemsvirke – kan her arbejdes med en bedre udformning af Brugsernes arealer netop i tilknytning til det lokale?

Trafikarealer: En enkel måde er at undersøge hvordan beplantning kan være med til at skabe attraktive om intime rum og ”pakke de store bygninger og p-arealer ind”, evt. i flytbare plantekasser der kan være skulpturelle elementer i samarbejde med kunstnere, gartnere og arkitekter i en periode, mens man finder ud af hvordan man bedst for indrettet arealerne samtidig med at logistikken kan fungere. Prøv forskellige modeller af og undersøg hvad virker over en periode. Dette kan ske som byrumsarbejdsdage for lokale interesserede borgere i samarbejde med Brugsernes aktive medlemmer og kommiser.

Indret arealer til torvefunktioner med udendørs varer der antager karakter af marked også for lokale producenter. De vil være med til at tiltrække kunder til supermarkederne i højere grad end at konkurrere med dem.

Vær opmærksom på at minimere bagsidearealer hvor containere og opmagasinering henstår. Supermarkeder har desværre en kedelig tendens til at have 3 bagsider og kun én forside – men bagsiderne kan sættes i spil som arealer for beplantning, kunstneriske tiltag eller steder hvor der åbnes ind til bygningernes indre, hvis man har noget at vise frem.

Bygningskunstnerisk og bearbejdning: gennem samarbejde med kunstnere, arkitekter og lokale kapaciteter kan der skabes skiftende (eller blivende) bygningsmæssige tiltag, hvor der arbejdes med at skabe flere lag i bygningernes lange lukkede facader. Flere lag betyder flere oplevelser, en nedskalering af store flader og at bygningerne begynder at ”slå rødder” lokalt i højere grad en blot at stå der.

Tommerupperne kan i samarbejde med Assens Kommunes museer og Tommerup Keramiske Værksteder være vært ved Internationale Open Calls for kunstnere og arkitekter der inviteres til at bearbejde bymidternes supermarkeders facader. Det vil der komme en rækker unikke Tommerup´ske løsninger ud af, hvor nogle vil være midlertidige, andre blivende. En tilbagevendende begivenhed, biennale eller triennale, hvor byerne er værter for bygningskunstfestival eller tvillingeby-byfester med kommunal og ekstern finansiering med hjælp fra fonde.

Byfortætning: Fortætning skal ses som både fysiske men også mentale, oplevelsesmæssige og sociale tiltag. En by er ikke bymæssig kun fordi den er tæt, men også fordi den rummer diversitet i og oplevelsesrigdom i det daglige og tilbyder forskellige fællesskaber og sociale rum.

Byfortætning i Tommeruppernes bymidter handler ikke om at rive ned og fjerne med at lægge til og bygge videre på og transformere. At udvikle bymidterne med fokus på kompleksitet og diversitet er en tilgang der inkluderer mange forskellige perspektiver og energier hvor fokus bør være på hvordan der skabes attraktivitet og energi i byen på tværs af interessegrupper og interessenter. Start i det små og prøv forskellige lette muligheder af i stedet for at bruge lang tid på at regne det hele ud inden man går i gang.

For Tommerupperne handler det i høj grad om at videreudvikle det eksisterende og sætte det i spil på en interessant og attraktiv måde, afdække historiske lag og bruge bygninger og arealer på nye måder.

Området omkring Smedevej i Stationsbyen udvikles med ca 200 nye boliger og med mulighed for bebyggelse punktvist i 4 etager. Her fjernes en stor bygningsmasse for at give plads til boliger – nye boliger i stedet for tomme industribygninger. En på mange måder god udvikling, men nok en lidt for hårdhændet tilgang til de eksisterende bygninger der alle fjernes. Herved forsvinder en del af Stationsbyens historiske lag – det får være, men i det lange løb risikerer vi at byerne mister ”sine rødder” eller dna. En mere nænsom tilgang til eksisterende bygningsmasse kunne måske have givet en mere oplevelsesrig og blandet ny bebyggelse.
En nænsom tilgang til fortætning gælder også eksisterende og karakterfuld beplantning. Begge byer rummer fine store træer i bymidterne og bør værne om dem, både som private træer og træer på offentlig grund.

Bygningskulturarv – et fælles bymidteanliggende: Begge byer rummer fine eksempler på historiske tider og bygningskunsten i forskellige perioder i byernes udvikling. Særligt kvarteret omkring Buchwaldsvej og Stationsvej i Stationsbyen fremstår helstøbte og med mange oprindelige bygninger og store træer.
I Tommerup By er Sortebrovej ved efterskolen og Smedegyden særligt karakterfulde, men også dele af Skolevej rummer fine forløb. Desværre rummer nybyggeri ikke altid samme bygningsmæssige kvalitet eller ambitionsniveau. Pas på de fine ældre bygninger og bevar kulturarven som en del af Tommeruppernes identitet. Ofte er det nye der erstatter de man allerede har, af dårligere kvalitet. Bygningerne i bymidterne er medskabere af oplevelsen af kvalitet og spiller dermed alle en rolle i hvordan bymidten fremstår. Det er private arealer der er med til at sætte stemningen om det fælles. At bygninger er velholdte og med fremstår med respekt for bygningskulturarven er vigtigt – også i salgsøjemed, hvor hurtige løsninger og for billige materialevalg ofte hævner sig på sigt. I begge byer kan man overveje i lokalrådsregi at nedsætte en bygningskukturarvsfond, der evt. i samarbejde med eksterne midler, kan være med til at løfte bygningskvaliteten. Byfondes kan finansieres privat og med bidrag for nye udstykninger der dermed bidrager til kvaliteten i det eksisterende. Socialt kan byfonden bl.a. skabe kontakt mellem interesserede håndværkere med sans og interesse for bygningsbevaring og der kan skabes et lokalt netværk, der bistår, rådgiver og hjælper til med renoveringsprojekter, hvor der er brug for det. En fond for lokal byggeskik, bygningsfællesskaber og formidling af byggetekniske løsninger.

CENTRUM & DISTANCER

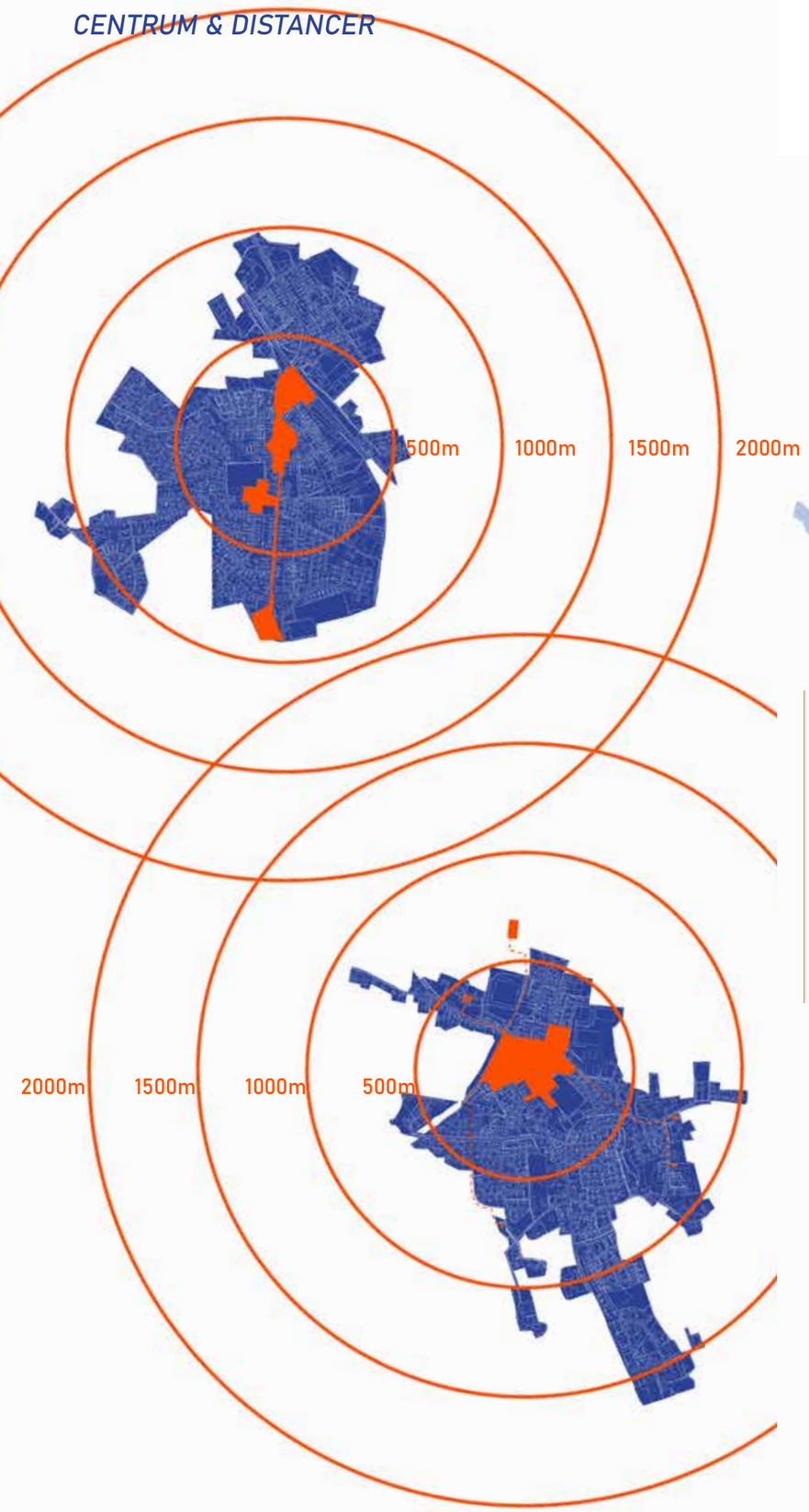

1954 - 2022 - UDSTYKNINGER

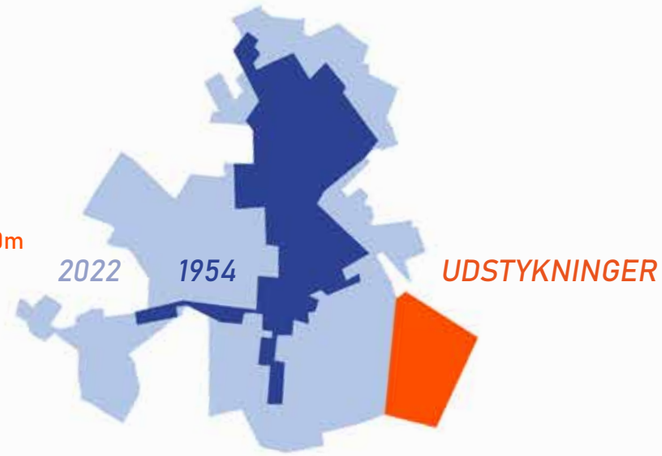

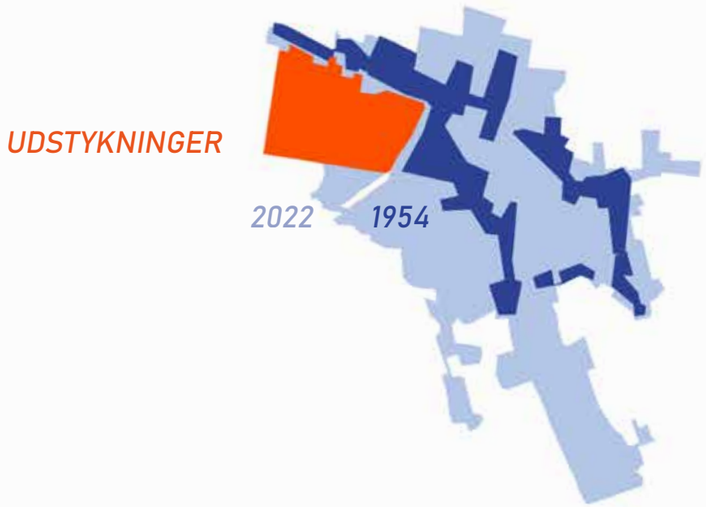

FYRTÅRNE

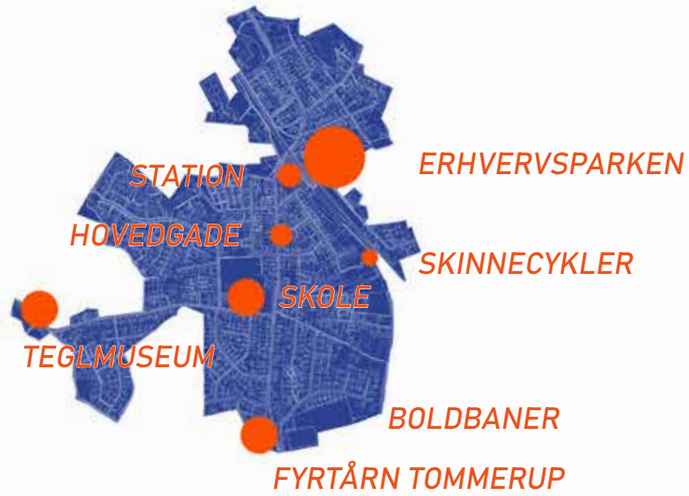

Bæredygtighed: Bæredygtighed i bymidteudviklingen handler om at tage vare på det byerne allerede rummer har, sikre at det der er opbakning til lokalt, fremtidssikres og at lokale ressourcer bringes i spil og forankres. Men også at ændre adfærd fra ressourceforbrugende livsførelse til måder der sætter mindre belastende klimaaftryk på verden.
At dele det man kan dele fremfor at have en af hver ting selv, og i fællesskab løfte det der kan være vanskeligt at klare selv. Det opstår der nye sociale fællesskaber af og ressourcer bruges på den bedste måde.

Kooperativer indenfor energi, infrastruktur og bosætning kan være nye erfaringsrum for vidensdeling hvor best-practices formidles lokalt. Solcellemarken ved Tommerup By kan være et besøgssted med formidling af bæredygtige tiltag langs den forbipasserende Assino og skinnecykelforbindelse, ligesom Tallerupsøerne og Kirkebjergsøerne er fine eksempler på konkrete lokalt forankrede bæredygtighedstiltag.

Bygningsmæssigt skal vi bruge det vi har allerede, men bedre. I stedet for at rive ned skal vi supplere, transformere og påbygge og udvikle nye typologier for boliger. Ofte ender diskussionen i bevaring eller nedrivning, men der er et kæmpe spænd mellem de to yderpunkter – et spænd der ressourcemæssigt, æstetisk og socialt rummer mange nye måder at by- og bygningsudvikle på.
Der peges på fortætningsmuligheder i bymidterne som en måde at genaktivere byernes boligdynamik på, hvor nye boligformer kan opstå og supplere de andre mere gængse og markedsbaserede. Her kan de mindre bysamfund spille en afgørende rolle i at udvikle nye boligformater.

Tid og proces: Tommerupperne rummer mange forskellige historiske lag og tider. Bymidteudviklingen i begge byer er et nyt lag og kan have karakter af både her og nu tiltag, forskellige begivenheder, tiltag man prøver af og øver sig i, men også med mere permanente tiltag.
Bymidterne er et fælles anliggende og arbejdet bør have en bred og inviterende tilgang, hvor de der har lyst og interesse, og de der ikke vidste de havde lyst og interesse, kan bidrage på forskellig vis. Grønne fingre og renhold er der altid brug for, ligesom formidling af lokale historiske skrøner, anekdoter og fakta er relevant – hertil bagværk og drikkelse så humøret holdes oppe. Morgengymnastik, gåture, fællessang på torvet, torvedage etc. Uformelle indsatser for dem der har tid og lyst eller ikke kan lade være og som er med til at skabe opmærksomhed og engagement.

Interessebaserede arbejdsgrupper kan på forskellig vis løfte udviklingsplanens delopgaver videre – dem de finder relevante, eller udvikle nye. Det vigtige er at det er drevet af interesse og lyst og at arbejdet sker i en konstruktiv og bymidteudviklende proces. Nogle projekter skal udvikles med privat grundejere mens andre er i kommunalt eller statsligt regi. Hvad enten man interesserer sig for det ene eller det andet, er Lokalrådet et godt sted at starte med at få forankret sit projekt, få det formidlet og få skabt kontakter.

Hjælp til fondsansøgninger eller interessegrupper der sammen søger eksterne midler sammen med Lokalrådet, vil give et stært udgangspunkt for begivenheder, mindre fysiske tiltag og nye byrum. Bymidteudviklingen må gerne tage tid – hellere prøve noget af og være tålmodig end at beslutte sig for hurtigt. Inviter til offentlige møder hvor projekterne diskuteres og inddrag rådgivere når der er brug for det.

Udviklingsplan for bymidterne i Tommerupperne er dateret august 2022. Det kan være startskud for årlige bymidtebegivenheder, at der i august afholdes borgermøde med status over hvad der er sket i årets løb.

Tommeruppernes bymidter – 3 bymidter, N Stationsbyens bymidte, S Tommerup bys bymidte og C Fyrtårnet, centralt placeret for begge byer

Udviklingsplanen peger på en række forskellige tiltag i begge byers bymidter og ved Fyrtårnet. På de følgende sider gennemgås projekterne med afsæt i de indledende beskrivende tekst-og analyseafsnit.

Først præsenteres Fyrtårnet som en bymidte for begge byer. Her peges på en række forskellige skitsemæssige tiltag og der vises en visualisering af Fyrtårnet som inspiration til udvikling af området.

Herefter præsenteres Tommerup By med skitseforslag til bymidteudvikling samt 10 forskellige delprojekter der kan viderebearbejdes. Der vises en visualisering af området ved Brugsen og Knarreborg Station som inspiration til udvikling af området.,

Endelig følger Tommerup Stationsby med skitseforslag til bymidteudvikling samt 10 forskellige delprojekter der kan viderebearbejdes. Der vises en visualisering af den centrale del af Tallerupvej ved supermarkederne som inspiration til udvikling af området.

TOMMERUP STATIONSBY - BYMIDTEN ER EN STRENG

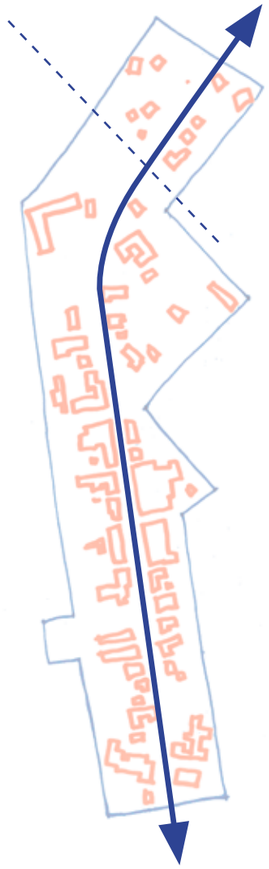

TOMMERUP STATIONSBY - BYMIDTEN SOM NETVÆRK

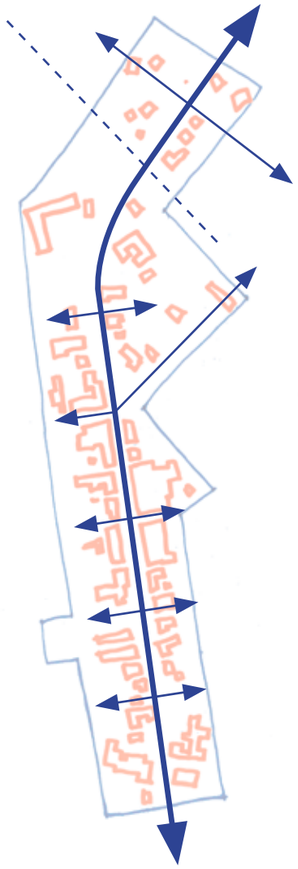

TOMMERUP STATIONSBY - BYMIDTEN FORTÆTTET, PRINCIP

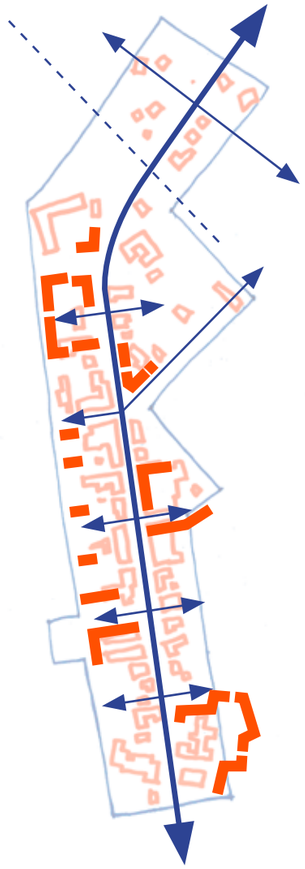

TOMMERUP BY - BYMIDTEN ER ET FELT

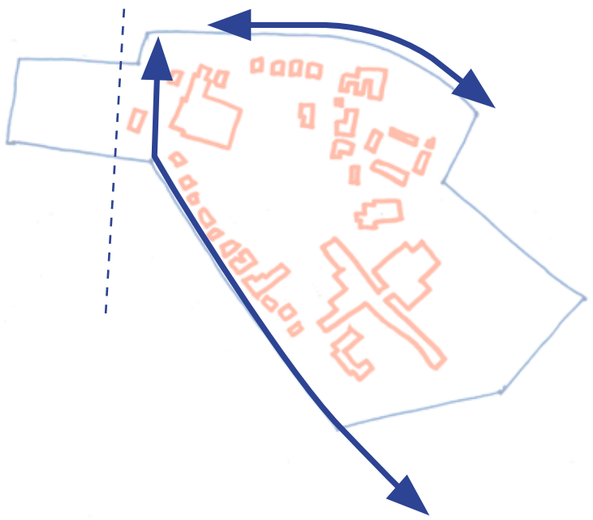

TOMMERUP BY - BYMIDTEN SOM NETVÆRK

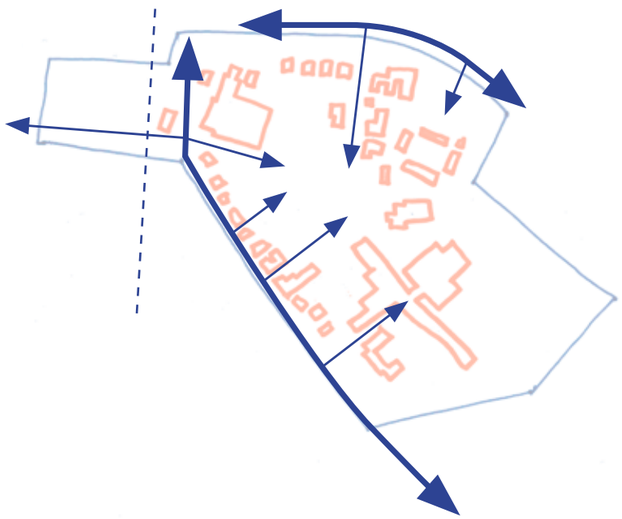

TOMMERUP BY - BYMIDTEN FORTÆTTET, PRINCIP

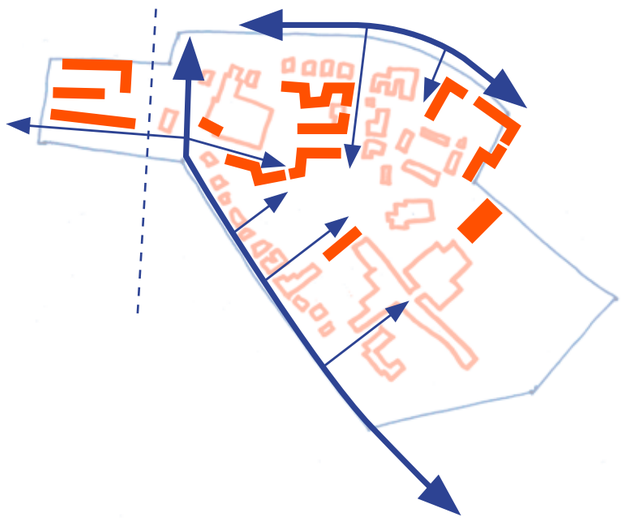

FYRTÅRNET - FÆLLES KNUDEPUNKT MELLEM TOMMERUP BY OG TOMMERUP STATIONSBY

22:38
55:38

FYRTÅRNET

VIGTIGT BINDELED MELLEM TOMMERUP STATIONSBY OG TOMMERUP BY. UDGANGSPUNKT FOR REKREATIVE OPLEVELSER I LANDSKABET OG HØGSHOLT SKOVEN.

SAMMENSAT HYBRIDBYGNING MED RIGT UDBUD AF AKTIVITETER, INDENFOR SPORT OG KULTUR, HERUNDER SVØMMEHAL, MULTISALE, BIBLIOTEK OG MUSIKSKOLE.

STORE PARKERINGSAREALER OG ULOGISKE/UKLARE ANKOMSTER BYMIDTERNES BETYDNING.

TALLERUPVEJ/SORTBROVEJ SOM BARRIERE IFHT KOBLING MED BOLDKLUB OG BOLDBANER.

ULOGISK AT DET HEDDER FYRTÅRNET...

PLACERING TÆT PÅ SKOVEN BLIVER IKKE RIGTIG UDNYTTET TIL AT SKABE KVALITET.

BYRUMSMULIGHEDER VED FYRTÅRNET OG NYE SAMMENHÆNGE PÅ TVÆRS AF TALLERUPVEJ.

Håndskitsen på næste side, viser muligheder ved at binde området bedre sammen med Høgsholt Skoven og boldbanearealet. Ved at "opløse" skovbrynet og lade nye træer vandre ind over parkeringsarealerne ved fyrtårnet, skabes en relation mellem områdets attraktioner som i dag er relativt adskilte. Fyrtårnet står nu pludselig i en lund, eller en lysning i skoven, forankret i noget af det mest attraktive i området og træerne er med til at nedskalere, eller sløre om man vil, de mange parkeringspladser omkring bygningskomplekset.

Fyrtårnet, i dag, opfører sig næsten som supermarkederne i begge byer – lukket mod omgivelserne, p-pladser hele vejen rundt (det er jo praktisk) og en åbning ud med siden. Den seneste tilføjelse med hallen med de store glaspartier er faktisk meget smuk, men for de mange forbipasserende på Tallerupvej, forbliver alt det skønne i Fyrtårnet en hemmelighed.

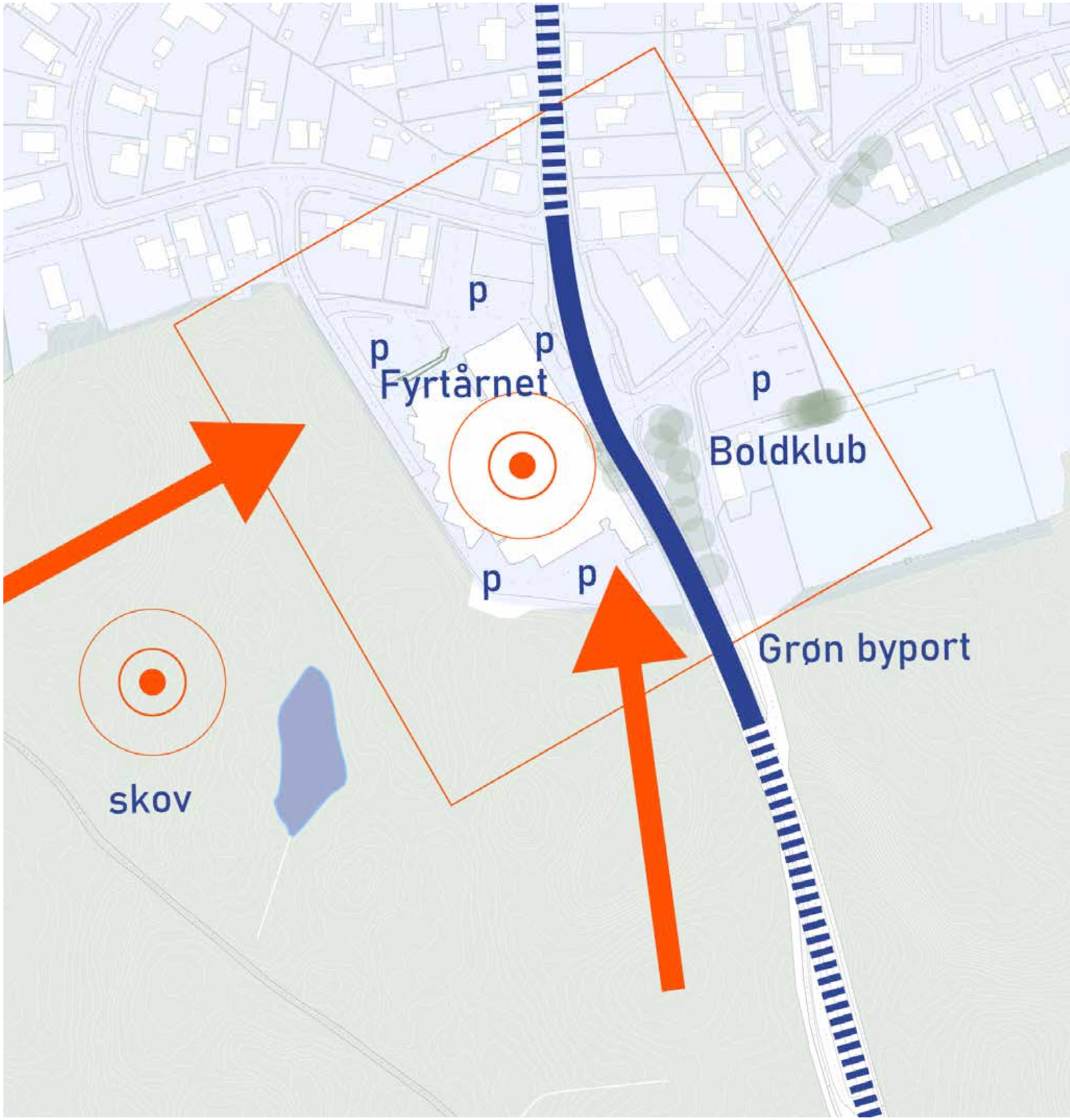

FYRTÅRNET

Ved at beplante og sortere lidt i de tilfældige udenomsarealer, kan der opstå et byrum langs Tallerupvej med mulighed for ophold, mødested, aktiviteter og en installation af et "fyrtårn" i form af en høj struktur, der signalerer at her foregår noget vigtigt der fortjener opmærksomhed.

Strukturen er en reklamesøjle eller et billboard for Fyrtårnet og Tommerupperne. Her kan kravles, klatres og gynges, udstilles, synes, plantes og ophænges kæmpebannere og peges på alt det fine der foregår inde i den lukkede bygning. Musikskolen kan give udendørs koncerter og taekwondo kan øve synkrone kampstillinger vertikalt. Nedenfor står folk og betragter, sidder og samtaler eller nyder caféens nye udeservering. Pointen er at folde alt det fine i Fyrtårnet ud i byen så det bliver synligt. Ny belægning, træer og belysning, opholdsmuligheder og busskure der gør det hyggeligere og sjovere at bruge skaternanlægget, ankomme til Fyrtårnet og som bilist at få et indblik i Tommerupperne store fælleshus.
Strukturen kan også bestiges som en del af løbe- eller gåturen og udsigten over byerne og landskabet kan nydes i en pause.

Fra byrummet her kan kobles på tværs til Tommerup Boldklub og træningsarealerne her øster for Tallerupvej. En sportsrambla foldes på tværs af Tallerupvej og løber forbi klubhuset, der måske får en overhaling eller bygningstransformation, der er en boldklub i det højfynske i kanten af Høgsholt Skoven værdig, også ud mod Tallerupvej. Foran klubhuset kan den lille sidevej sløjfes og indrettes til udendørs klubfaciliter og der kan plantes og laves en slags "forhave" til klubben. Her er ankomst inden træningsstart, pause under træning, halvleg for forældre mv, der kan foregå på ramblaen eller i den nye forhave med adgang til Fyrtårnet, byrummet og den nye udendørs servering. Sportsramblaen fortsætter videre langs træerne og stævnebanen og ud i skoven, hvor den bliver til en skovsti til Assinoen og skinnecykelanlægget og Tallerupsøerne.

Strukturen som fortolker Fyrtårnet kan laves i stål, måske i stilladselementer som forsøg, hvor man prøver af hvad der er behov for eller hvordan man kan indtage strukturen på forskellige måder. Man kan også øve sig i lyssætning, beklædning og hvordan der kan projekseres op på skærme til "open air", indbygges mulighed for lyd mm. Stilladsstrukturen opføres måske første gang til næste byfest og der laves en midlertidig udgave af byrummet og beplantningen.

FYRTÅRNET

HOVEDINDGANG TIL FYRTÅRNET
KAN VÆRE VANSKELIG AT FINDE I
FHT PARKERING

PRIMÆRT ET RUM TIL BILER

MIDTERRABAT MED HELLE/
KRYDSNINGSMULIGHED - FINE
GRANITSTED

FYRTÅRNET VIRKER MEST ET
ERHVERSKVARTER

TRAVL HOVEDGADE - MEGET
TRAFIK

IKKE OPLEVELSE AF VIGTIGT
SAMLINGSPUNT FOR
TOMMERUPPERNE

LUKKEDE FACADER OG
HEMMELIGT HVAD DER FOREGÅR I
BYGNINGEN

UDEAREALERNE VIRKER
TILFÆLDIGE

BUSSTOP - ANKOMST

FYRTÅRNET - 2022

FYRTÅRNET

SKOVEN VANDRER IND OVER AREALET

SAMLENDE BELÆGNING MED KVALITET OG BYGNINGSMÆSSIG OPGRADERING

SMUKKE MATERIALER - TEGLSTENSKULTUR OG GRANIT I VEJRUMMET

BEDRE BALANCE MELLEM TRAFIKFORMER - PLADS TIL GÅENDE OG AT KRYDSE VEJEN

SAMME TRAFIKMÆNGDE, NY OPLEVELSE

TYDELIGERE VEJPROFIL - LAVERE HASTIGHED

FYRTÅRNSBYMIDTE MED "FYRTÅRN" SOM OPHOLDSOMRÅDE, UDSIGT OG OPHÆNG MED BANNERE - SYNLIGGØRER HUSETS INDHOLD OG AKTIVITETER

FLERE TRÆER LYSÅBNE - "BEFOLKER OMRÅDET"

FINERE FORHOLD FOR BUSSTOP OG PASSAGERER

FYRTÅRNET - VISION

TOMMERUP BY
FORSLAG TIL BYMIDTETILTAG

TOMMERUP BY

Tommerup By: Bymidten i Tommerup by udgør et felt med hovedgader, passager, grønne rum, boliger, skole og hal og den store Brugs samt gl. Knarreborg station. Bymidten er relativt koncentreret indenfor Møllebakken, Skolevej og Skole-hal området. Byvandringen pegede på en række projekter der overordnet fordeler sig i områderne selve bymidten, Skole, Møllebakken og Station. Bymidten er dermed en sammenstilling af flere centrale områder i Tommerup By.

Listen med forslag til indsatser er lang. Udviklingsplanen kombinerer flere af delprojekterne og foreslår 10 primære projekter, der samlet set vil skabe en attraktiv bymidte og rummer muligheder for mindre og større tiltag.

Projekterne er i vis udstrækning synliggjort i den rumlige visualisering af området ved Skolevej, Knarreborg St. og Brugsen.

Projekt 1, 2 og 3: Sortebrovej, Skolevej og Møllebakken
Projektet omhandler bedre forhold for bløde trafikanter, nedsættelse af hastighed og om at etablere oplevelsen af at man kører/færdes i en bymidte med høj kvalitet i et attraktivt lokalsamfund. Vejprofilerne ændres så kørebaneareal bliver så smalt som muligt og farten derved sænkes. Der arbejdes med forskellige belægninger og tydelig angivelse af forskellige trafikantzoner, mulighed for vejtræer evt. som del af private forhavearealer så der fremkommer et grønt og rumligt fortættet gaderum.

Hvis kantstensparkering kan integreres som del af vejrummets nye forløb sammen med vejtræer kan det give en hastighedsdæmpende chikaneeffekt og være med til at supplere området med parkering der så kan fjernes andre steder.

Der kan overvejes mulighed for midterrabat med søjlevoksende vejtræer, hvor muligt. Ved plantning af vejtræer skal oversigtsforhold og vækstbetingelser for træerne tages i betragtning.

Projekt 4: Brugsens kvarter
Brugsen og området omkring er et meget vigtigt område i bymidten. Det er ankomsten til Tommerup bys bymidte og et sted mange mennesker bruger i det dagligt. Bygningen er orienteret væk fra gaden og omgivet af parkerings- og trafikarealer uden beplantning eller bygningsåbninger med omgivelserne. Der kan arbejdes med udenomsarealerne med fokus på at skabe byrumskvalitet med plads til parkering og udendørs butiksfunktioner som marked, lokale varer og årstidsgrønt, planter mv. Ved ændring af trafikarealet kan skabes et byrum der orienterer sig mod Knarrreborg Station og der kan skabes sammenhæng på tværs af Skolegade. Bygningens indgangsfacade kan artikuleres med påbygning til nye funktioner f.eks. lokalhistorisk arkiv eller anden bymidterelevant funktion. Pointen er at folde brugsen ud i byen, og byen ind i brugsen.

Omkring Brugen kan plantes træer, f.eks. frugttræer eller letløvede træer, der indpasses mellem p-arealer og logistikområder. På sigt anlægges området med nye overflader, der er med til at nedskalere oplevelsen af trafikareal. Området kan tænkes sammen med Cirkuspladsen og et nyt aktivitetsstiforløb (projekt 7), så der skabes sammenhæng i bymidten og forbindelse mellem bymidtens funktioner. Området kan belyses så der i mørke timer opstår en hyggelig varm atmosfære mellem træerne og på byrumsarealerne. Brugsbygningen fremstår med store lukkede gule teglstensfacader – murene kan næsten betragtes som afventende lærreder for kommende kunstnerisk aktivitet, f.eks. i samarbejde med keramikere og keramiske værksteder, der evt som del af et festivalformat, udvikler nye værker til facaden. De gule teglstensbygninger vil da blive et samlet bymidtekunstværk med rod i den lokale tradition for teglproduktion.

Projekt 5: Stationsforpladsen
Et nyt byrum omkring Knarreborgstation vil skabe optimal sammenhæng med den nye store Overmarken udstykning mod vest, koble til Brugskvarteret over skolevej og iscenesætte en af byens smukke bygninger. Assinoen passerer lige forbi sammen med skinnecykelanlægget og vil være en flot entré til lokalsamfundet. En sammenhængende belægning, f.eks. i gule nuancer og muligheder for ophold med løse stole der kan flyttes rundt. Enkel karakterfuld belysning og letløvet beplantning.

Nænsom bygningsrenovering der tager vare på historiske løsninger og detaljer og måske bliver et ”best practice” eksempel på renovering af historiske bygninger. Bygningen kan rumme nuværende funktioner evt. udvidet med caféfunktion eller være endnu mere byforsamlingshus med forskellige funktioner. Lokalhistorisk arkiv er også en mulighed med udadvente funktioner tilknyttet.

PROJEKTOVERSIGT TOMMERUP BY - BYMIDTEN

1: Sortbrovej, nyt grønt vejprofil

2: Møllebakken, nyt grønt vejprofil

3: Skolevej, nyt grønt vejprofil

4: Brugskvarteret, nyt grønt byrum med parkering

5: Stationsforpladsen, nyt grønt byrum og off. bykultur-hus i stationsbygningen

6: Byboliger, fortætning Møllebakken og Grevegaarden

7: Aktivitetssti Højfynshallen, skolen og Cirkuspladsen

8: Assinoen

9: Byskolen - byens hus

10: Højfynshallen - byens hal

TOMMERUP BY

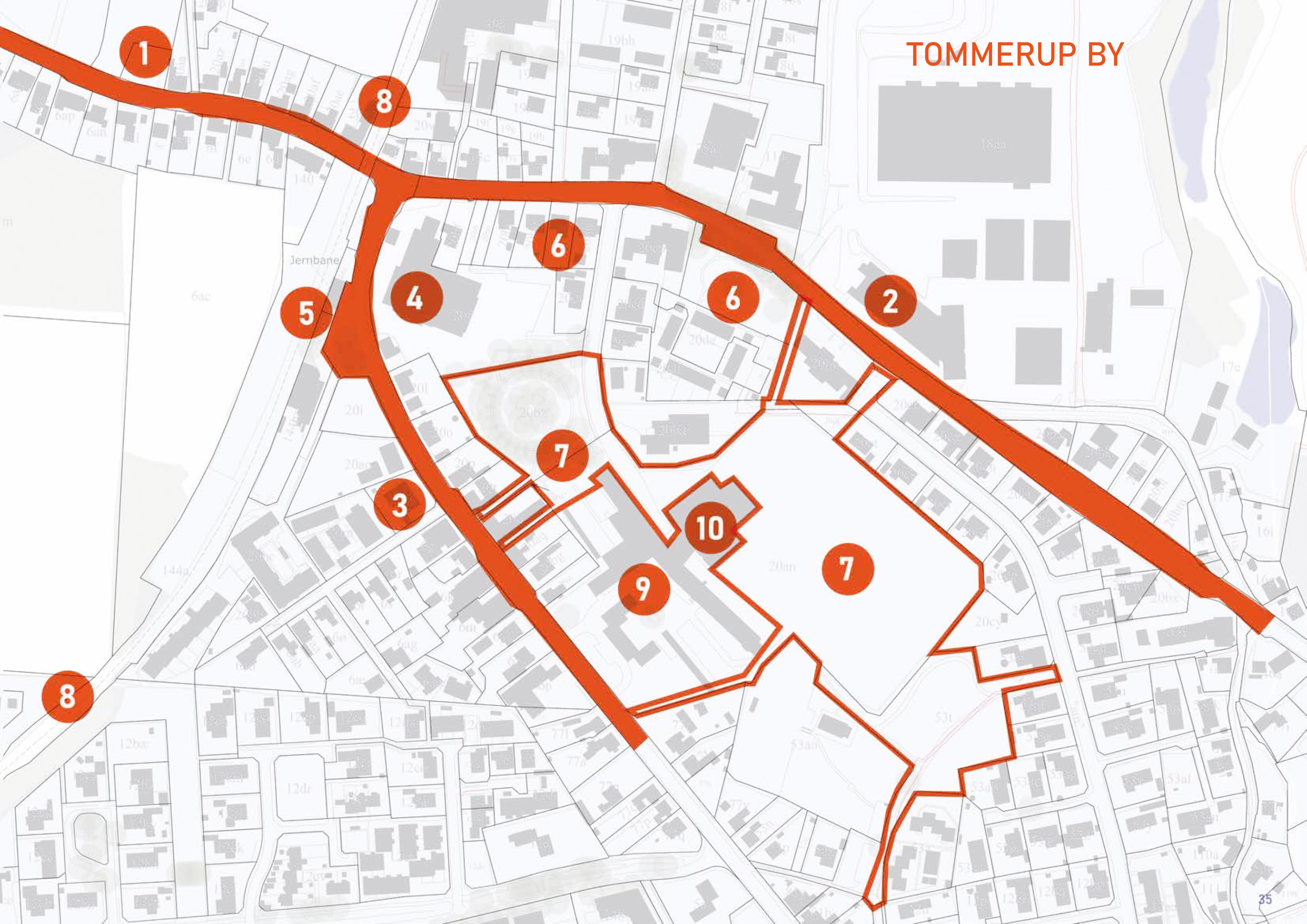

TOMMERUP BY

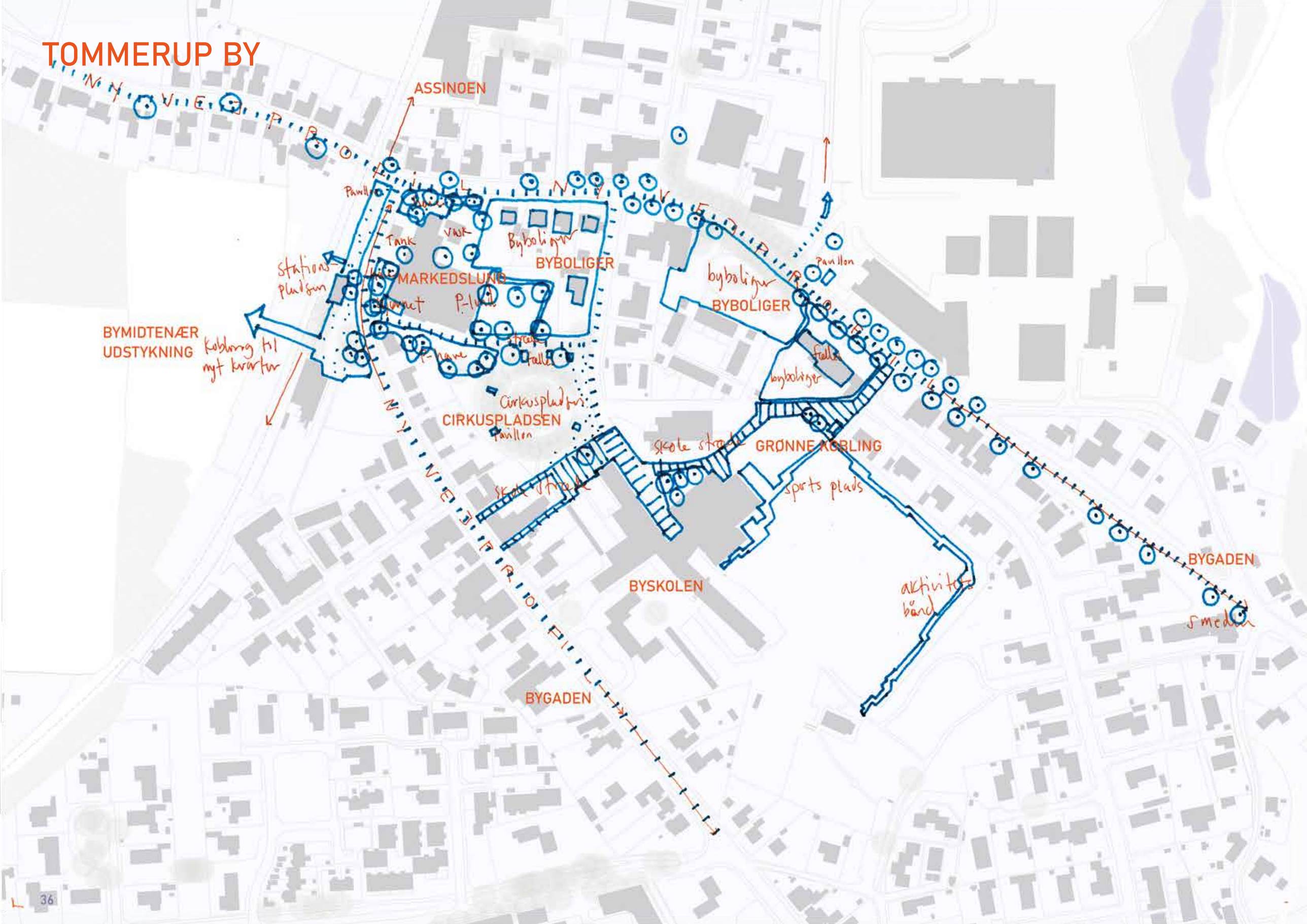
ASSINOEN
BYMIDTENÆR
UDSTYKNING
MARKEDSLUND
BYBOLIGER
BYBOLIGER
CIRKUSPLADSEN
GRØNNE KOBLING
BYSKOLEN
BYGADEN
BYGADEN
Tank
Vask
Byboliger
byboliger
byboliger
Pavillon
Pavillon
Pavillon
stations-
pladsen
Kobling til
nyt kvarter
P-have
Cirkuspladsen
skole strøde
skole strøde
sports plads
aktivitets
bånd
smedien

TOMMERUP BY

Projekt 6: Byboliger - Fortætning på private arealer.
En mulighed for at skabe flere boliger i bymidten og skabe værdi for nuværende ejere. Boligerne kan være bofællesskaber hvor ekst. bygninger bevares og indgår i de nye bofællesskaber. Måske sløjfes hække og matrikler lægges sammen og der opstår en ny bebyggelse med havebykarakter og fritstående huse. Pas på ekst. store træer og skab sammenhængende fællesarealer og mindre skærmerede private arealer. Plant flere træer og byg smukke byhuse.

Nye boligmuligheder i bymidten der supplerer eksisterende bygningsudbud og de nye udstykninger, kan være med til at skubbe udviklingen af markedet for ældre bygninger i gang. Ofte kræves vedligehold og energioptimering, men måske er de ekst. bygninger nye fællesbygninger for bebyggelsen, der gør at man bor småt og kompakt i nye bygninger og er fælles om mange forskellige funktioner i de ekst. bygninger. Der skal stadig arbejdes med renovering og energiforhold, men måske på måder der er enklere end ved boligformål: orangeri, værksted, atelier, mødelokaler, gæsteboliger etc.

Ved Grevegaarden er området mere åbent og en mere sammenhængende ny bebyggelse omkring haven og Tommerupblomsten kan opstå. Blandede boliger med få p-pladser – parkering er der nok af i området allerede og afstandene er korte. Byfortætning på private arealer skal naturligvis ske i enighed med grundejere

Projekt 7: Aktivitetssti
Bymidten i Tommerup By er præget af flere grønne rum, Cirkuspladsen, ved skole og hal, Grevegaarden og mindre stipassager hist og her. Det kan give en parklignende og sammenhængende grøn bymidte, hvor en aktivitetssti med mulighed for mindre begivenheder, løbe- og gårute og adgang til skole og halområdet, skaber et sammenhængende oplevelsesrigt forløb. Små aktivitetsstationer og opholdssteder kan bygges ad hoc og er måske lavet af naturmaterialer som stammer, sten, jorddynger og beplantning der skaber sammenhængende bynatur i samarbejde med evt. Højfyns Frilufscenter og spejder- og fritidsforeninger.

Projekt 8: Assinoen
Assens kommunes store stiprojekt kan fungere som løftestang for mange projekter i Tommerup By – særligt omkring skinnecykelforløbet og Knarreborg Station. Faciliteter undervejs som overnatningsmuligheder, frisk vand, toiletforhold og enkle køkken/madlavningsforhold, bør være en del af forløbet, også i bymæssig kontekst. Muligheden for at proviantere i Brugsen, besøge byens faciliteter og i det hele taget opleve kommunens mange lokalsamfund og konkret Tommerup By, skal tænkes ind. Assinoen er ikke blot en sti, men et forløb og en vandring gennem landskaber, bysamfund og historien – det må man gerne iscenesætte og gøre attraktivt lokalt.

Projekt 9 og 10: Byskolen og Højfynshallen
Skole og hal har centrale placeringer i tilknytning til bymidten og rummer mange bygningsmæssige og friarealmæssige muligheder for byen. Ankomst og adgang bør være mere attraktiv og orienteret imod at også udefrakommende bruger hallen.
Skolen som forenings- og kulturhus i samarbejde med hallen bør undersøges nærmere, herunder hvordan aftenskoler mv kan foregå på en måde der er med til at skabe liv i bymidten udenfor skolens normale åbningstid.

TOMMERUP BY BYMIDTE

KNARREBORG STATION
BYGNINGSKULTURARV

PRIMÆRT ET RUM TIL BILER

VIGTIGT MED STORE TRÆER

SKIFT TIL ERHVERSKVARTERS
ATMOSFÆRE

TRAVL HOVEDGADE - MEGET
TRAFIK

IKKE OPLEVELSE AF BYMIDTE

LUKKEDE FACADER OG
MEGASKILTE

ZONERING MELLEM
TRAFIKFORMER

ADGANG VIA BAGSIDEN

SKOLEVEJ - 2022

KNARREBORG STATION - BYENS HUS I BYMIDTEN

BELÆGNING MED KVALITET STILLER KRAV TIL BYGNINGERNE

SMUKKE MATERIALER - TEGLSTENSKULTUR

TRAFIKOMLÆGNING SKABER BYHAVER/LOMMEPARKER

SAMME TRAFIKMÆNGDE, NY OPLEVELSE

TYDELIGERE VEJPROFIL

LAVERE HASTIGHED - BYMIDTE FOR MENNESKER PRIMÆRT

FLERE TRÆER LYSÅBNE - "BEFOLKER HOVEDGADEN"

FACADE SOM INVITERER - FOLD MARKEDET UD OG LOKALHISTORISK ARKIV

SKOLEVEJ - VISION

TOMMERUPPERNE
EKSISTERENDE VEJPROFILER
TOMMERUP BY

TRAFIKKKEN FÅVIRKER BYMIDTERNE
HVORDAN KAN PÅVIRKNINGEN BLIVE GJORT TIL NOGET POSITIVT?

TRAFIKKENS RUM ER BL.A. VINDUET TIL JERES LOKALSAMFUND
FOR FORBIPASSERENDE - TRAFIKRUMMET ER ET VÆRTSKAB

VELKOMMEN TIL TOMMERUPPERNE

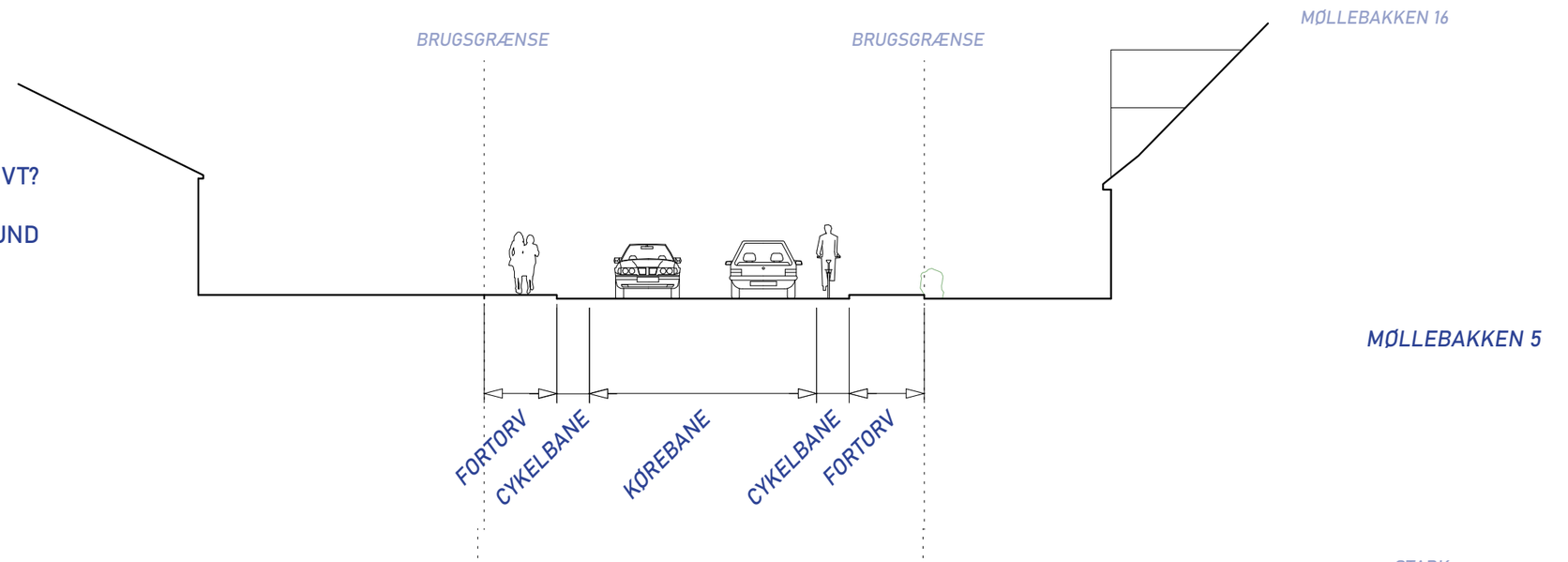

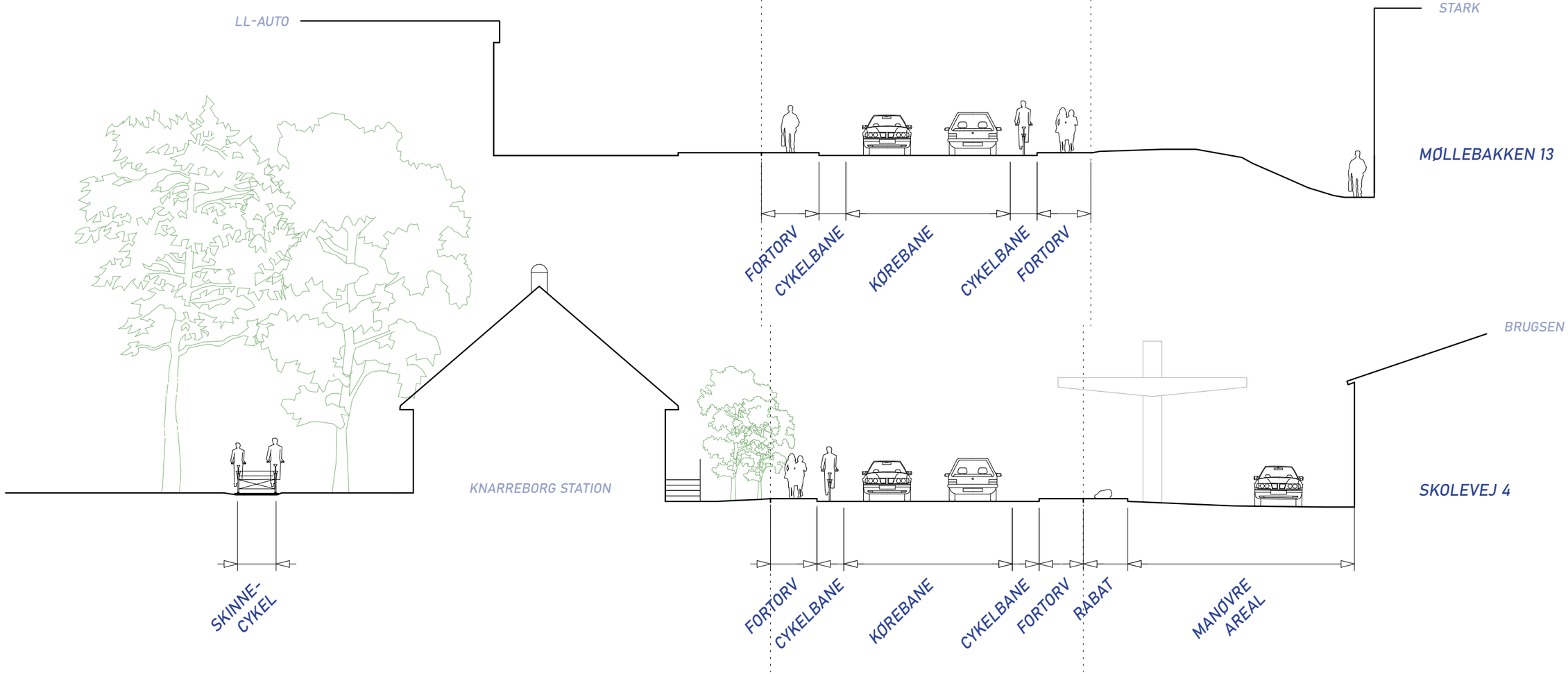

TOMMERUPPERNE
NYE VEJPROFILER
TOMMERUP BY

MULIGHED FOR PUNKTVISE VEJTRÆER

MULIGHED FOR NYE VEJPROFILER DER TAGER STØRRE HENSYN TIL BLØDE TRAFIKANTER - VEJENS PROFIL/UDFORMNING SKAL DETAILUNDERSØGES IFHT TRAFIKTAL, SIKKERHED.

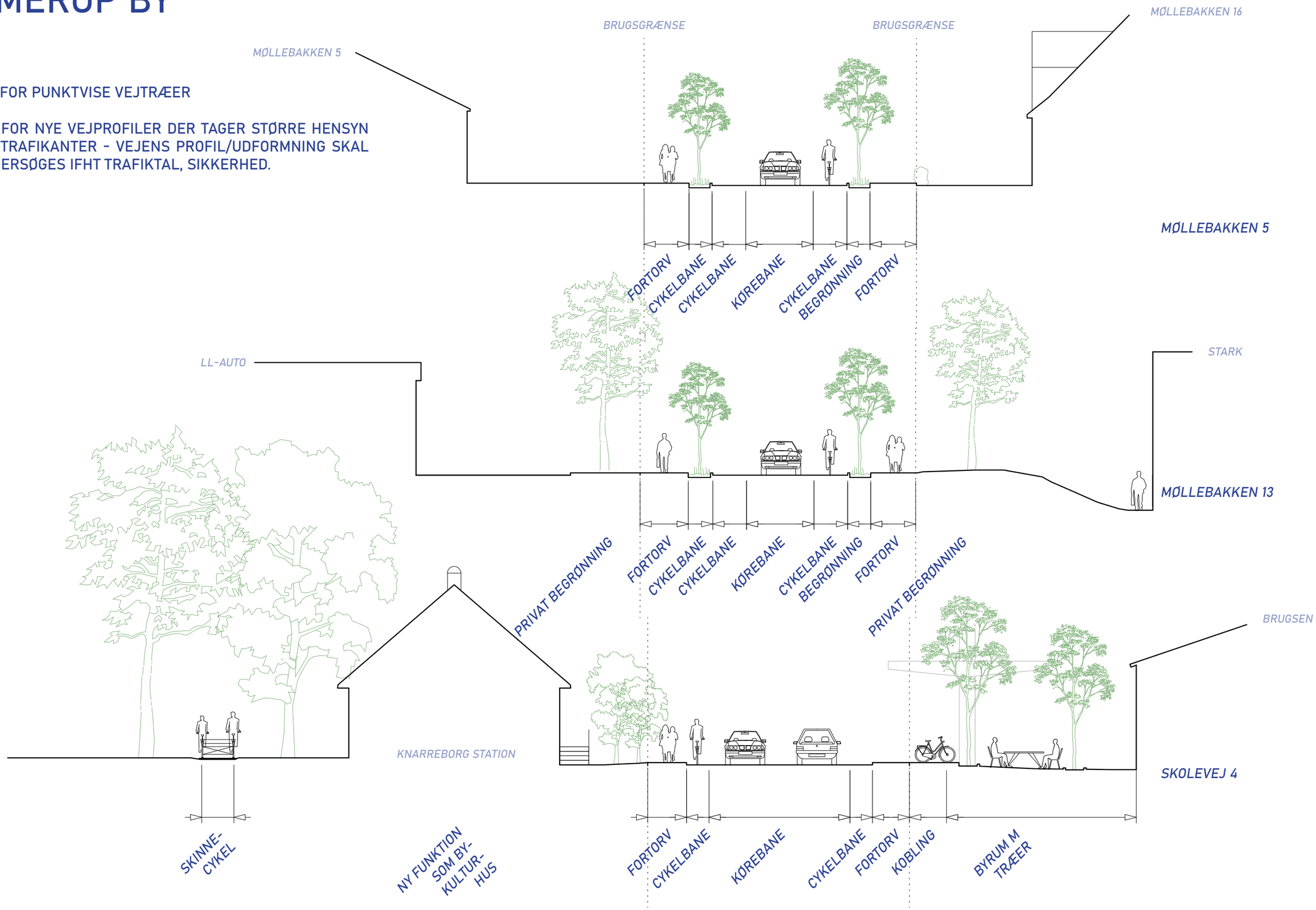

TOMMERUP STATIONSBY
FORSLAG TIL BYMIDTETILTAG

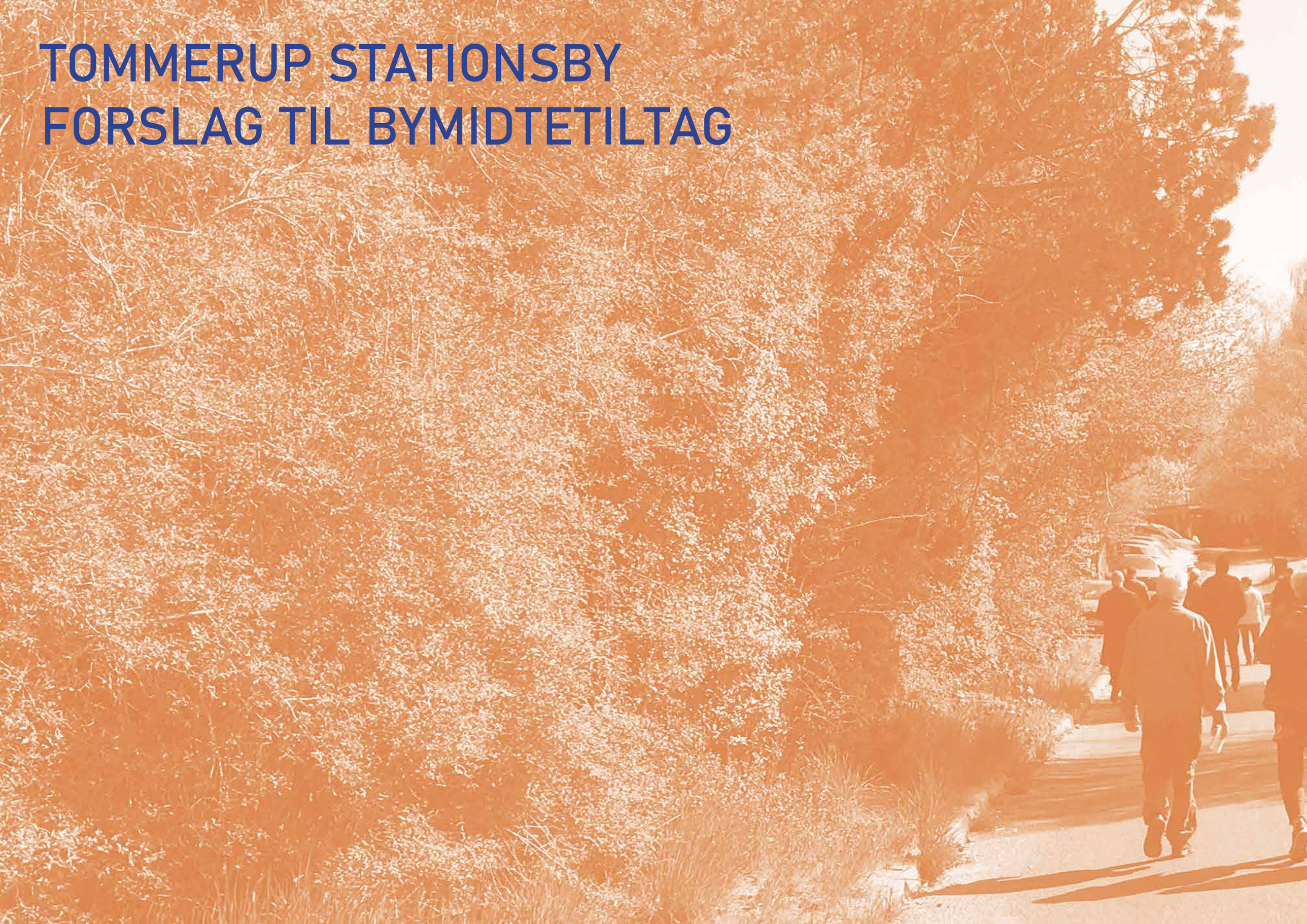

TOMMERUP STATIONSBY

Tommerup Stationsby:
Tallerupvej udgør rygraden i Tommerup Stationsby. Sammen med en række sidegader og passager kan bymidten beskrives som en streng, hvorpå resten af byen hænger. Stationen og tunnelen i nord kontrasteres af Tallerupskolen mod syd samt sportsarealer og en mindre torvedannelse. Bymidten er relativt udstrakt og lineær. Byvandringen pegede på en række projekter der overordnet fordeler sig i områderne selve bymidten, Skole, Møllebakken og Station. Bymidten er dermed en sammenstilling af flere centrale områder i Tommerup Stationsby.

Listen med forslag til indsatser er lang. Udviklingsplanen kombinerer flere af delprojekterne og foreslår 10 primære projekter, der samlet set kan skabe en attraktiv bymidte og rummer muligheder for mindre og større tiltag.

Projekterne er i vis udstrækning synliggjort i den rumlige visualisering af området centralt på Tallerupvej ved supermarkederne.

Projekt 1: Tallerupvej, nyt grønt vejprofil
Projektet omhandler bedre forhold for bløde trafikanter, nedsættelse af hastighed og om at etablere oplevelsen af at man kører/færdes i en bymidte med høj kvalitet i et attraktivt lokalsamfund. Vejprofilerne ændres så kørebaneareal bliver så smalt som muligt og farten derved sænkes. Der arbejdes med forskellige belægninger og tydelig angivelse af forskellige trafikantzoner, mulighed for vejtræer evt. som del af private forhavearealer så der fremkommer et grønt og rumligt fortættet gaderum.

Hvis kantstensparkering kan integreres som del af vejrummets nye forløb sammen med vejtræer kan det give en hastighedsdæmpende chikaneeffekt og være med til at supplere området med parkering der så kan fjernes andre steder.

Der kan overvejes mulighed for midterrabat med søjlevoksende vejtræer, hvor muligt. Ved plantning af vejtræer skal oversigtsforhold og vækstbetingelser for træerne tages i betragtning.

Projekt 2: Supermarkedskvarteret, nye grønne byrum med parkering
Brugsen- og Rema100-bygningerne og området omkring er et meget vigtigt område i bymidten. Det ligger centralt på Tallerupvej og udgør en facadelænge på samlet op imod 2x 50 m som er overvejende lukket og opleves meget lang og ude af skala med bymidten. Området er et sted mange mennesker bruger i det dagligt og passerer forbi. Bygningerne er orienteret væk fra gaden med indgange fra Bjerkevej og bagfra fra et større parkerings- og trafikareal uden beplantning eller byrums- og bygningsmæssig kvalitet. Området virker utrygt og der er desværre erfaringer med hærværk mod parkerede biler om natten.

Der bør arbejdes med trafik- og udenomsarealerne med fokus på at skabe byrumskvalitet med plads til parkering og udendørs butiksfunktioner som marked, lokale varer og årstidsgrønt, planter mv. Ved at beplante området hvor det er muligt, kan området indtræde i den frodige karakter af villaskov som de tilstødende villaområder har. Transformation fra p-ørken til byhave kunne være en vision for området. Bygningernes indgangsfacade kan artikuleres med påbygning til nye funktioner f.eks. boliger ovenpå, som del af en byfortætning, typisk ældre eller ungdomsboliger, bofællesskab eller lign. Herved bebos området af andet end biler, også om natten og evt. uønsket adfærd kan undgås.

Omkring Brugen kan plantes træer, f.eks. frugttræer eller letløvede træer, der indpasses mellem p-arealer og logistikområder. På sigt anlægges området med nye overflader, der er med til at nedskalere oplevelsen af trafikareal og øge oplevelsen af villaskov og have. Supermarkedsbygningerne fremstår med store lukkede røde teglstensfacader – murene kan næsten betragtes som lærreder for kommende kunstnerisk aktivitet, f.eks. i samarbejde med keramikere og keramiske værksteder, der evt som del af et festivalformat, udvikler nye værker til facaden.

Projekt 3: Assinoen, kobling til landskaber og station
Assinoen kan være det store kommunale stisystem der kan være med til at løfte landskabet ind i byen – helt ind til stationsområdet. En kobling til området bed Baagegaard og arealerne langs Tunnelen under baner kan sættes i spil og naturligt forbindes med stationen og ankomstområdet her. Det kan have en hastighedsdæmpende funktion på Tallerupvej med et fodgængerfelt til Assinoen ved Vædegårdsvej og den gamle biografbygning.
Videre forbi stationspladsen kan Assinoen være koblingen til skinnecykelanlægget og vandringen videre ud i landskabet via Tallerupsøerne mod Tommerup By.

Projekt 4: Tunnelen, nyt vejprofil og indretning

PROJEKTOVERSIGT TOMMERUP BY - BYMIDTEN

1: Tallerupvej, nyt grønt vejprofil

2: Supermarkeder, nye grønne byrum med parkering

3: Assinoen, kobling til landskaber og station

4: Tunnelen, nyt vejprofil og indretning

5: Stationsforpladsen, skinnecykler og stibro til Østerbro.

6: Torvet, nyt grønt byrum med torvehal og kunst

7: Aktivitetssti Højsletten, Torvet, Æblelunden, Smedevej

8: Byskolen, byens hus og aktivitetsområde

9: Byboliger, fortætning Gl. Mejeri og Vædegårdsvej

10: Byboliger - Tallerupvej

TOMMERUP STATIONSBY

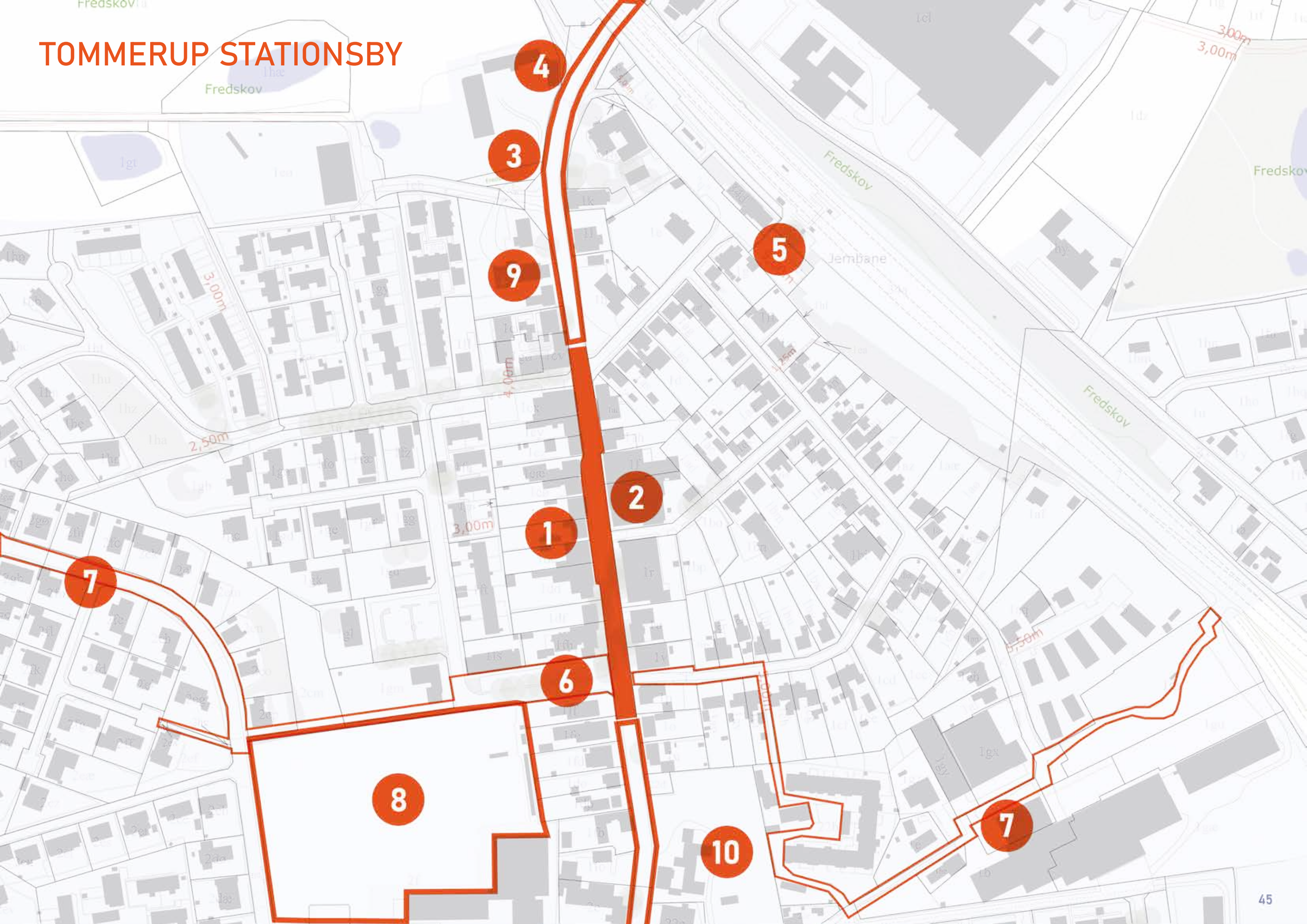

TOMMERUP STATIONSBY

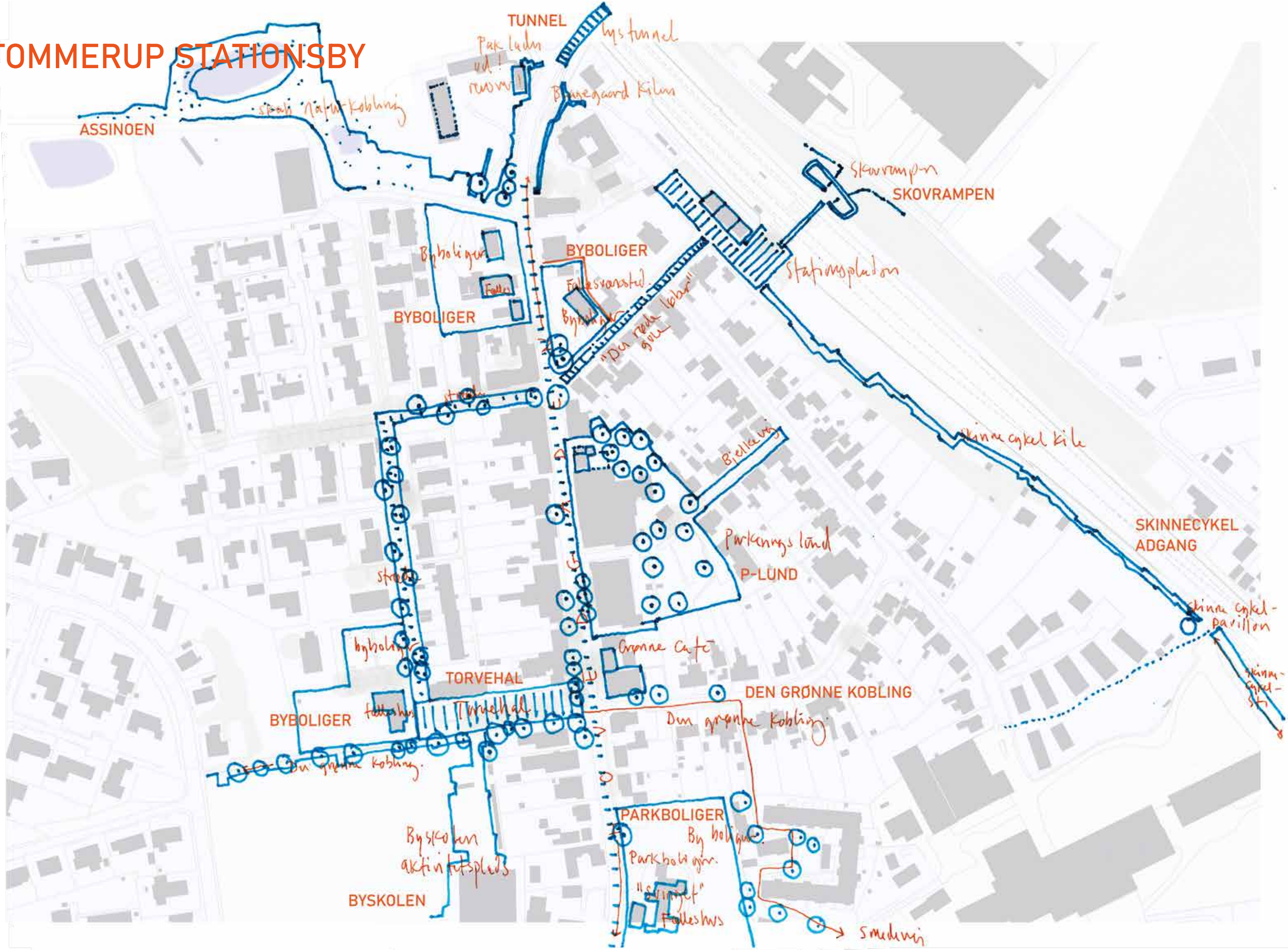

TOMMERUP STATIONSBY

Tunnelen under banen er et vigtigt bindeled mellem nordlige del af Stationsbyen og bymidten. Tunnelen opleves som utryg for cyklister og gående og bør bearbejdes med henblik på at skabe en bedre trafikmæssig oplevelse. Der kan arbejdes med at gøre vejprofilet så smalt som muligt samt at øge arealet til cykler og gående. Herudover kan bemaling og lyssætning af tunnelen være med at til give en byportsvirkning til bymidten i Stationsbyen. Mulighed for samarbejde mellem kunstnere og lysdesignere med fokus på iscenesættelse og trafiksikkerhed.

Projekt 5: Stationsforpladsen, skinnecykler og stibro til Østerbro
Stationsforpladsen er en vigtig ankomst til Tommerup Stationsby. Området er langstrakt langs banen på begge sider af den imponerende stationsbygning. Særligt mod øst åbner rummet sig mod landskabet og tidligere jernbanearealer. Stationsområdet vil med den nye Vestfynsbane indtræde i en ny lokal trafikstruktur med hyppige afgange og dermed formentlig oplevet en markant stigning i rejsende. Det bør være løftestang for bedre forhold for rejsende evt. med genanvendelse af dele af stationsbygningen, hvis muligt da den er privat eget/eller udlejet til erhvervsformål. Basale behov som at kunne komme på toilettet, evt. handle i kiosk samt at vente på toget i attraktive forhold, kan genopstå.

Områdets historiske kobling til Assensbanen og det nuværende skinnecykelanlæg kan tydeliggøres. Skinnecyklerne er godt gemt, men kan bringes frem i rummet og måske komme helt frem til stationsbygningen? Alternativt kan en stiforbindelse give adgang til skinnecyklerne – og en evt. besøgs- og vedligeholdelsesbygning kan opføres (i dag ligger det funktionen på Lilleskov Teglværk). Arealet er ejet af Bande Danmark og de skal inddrages i den kommende udvikling. En smuk afgangshal for skinnecyklerne kan være med til at give området et løft og sammen med en generel bearbejdning af området, kan bagsidekarakteren vendes til forside – forside mod de mange rejsende på banen. Herved kan Tommerupperne adskille sig markant fra andre byer på strækningen.

Den nuværende perronbro foreslås forlænget over det nordlige spor og koblet til en ny stirampebro der kan forbinde Østerbro og kvarteret omkring Broholm Kirke direkte med stationen. Et krævende projekt der også involverer Bane Danmark, men som kunne blive en del af den nye trafikstrategi for Vestfynbanens fremtidige højfrekvente kollektive transporttilbud. At bringe begge sider af banearealet i spil vil også give muligheder for bedre pendlerfaciliteter med cykelparkering, evt. bilparkering til pendlere samt at byen kobles bedst muligt til stationen.
Projekt 6: Torvet, nyt grønt byrum med torvehal og kunst
Torvet i dag er en mindre p-plads og et opholdområde om et kunstværk. P-pladsen foreslås indrettet på en måde så tovefunktioner kan etableres, evt. overdækket med et let og svævende tag, så aktiviteter kan foregå over hele året. Taget, torvet og kunsten belyses karakterfuldt og ny beplantning supplerer eksisterende platantræer med nye letløvede og lysåbne træer. Flytbare opholdsmøbler kan være med til at give torvet en lettere brug, da forskellige grupper vil indrette brugen forskelligt.

Projekt 7: Aktivitetssti – den grønne kobling: Højsletten, Torvet, Æblelunden og Smedevej v Tallerupsøerne
Landskabet er en bærende kvalitet i boligområderne Højsletten, ved Æblelunden og den kommende bebyggelse på Smedevej. Ved at koble områderne sammen i en ny grøn kobling, en aktivitetssti kan landskabets betydning styrkes og der kan skabes nye grønne sammenhænge og bevægelsesrum på tværs af bymidten. Koblingen kan etableres i et eget stitracé over flere forløb men må også indrettes som en del af ekst. vejrum – det kan bruges som anledning til hastighedsdæmpende tiltag og til begrønning af vejrum der i dag ikke har træer. Aktivitetsstien kan være en prik-til-prik forbindelse, der både rummer ophold, mindre aktivitetssteder og mødesteder. Koblingen kan føres til skinnecykelanlægget/Assinoen og videre til det nye Tallerupsøerne område med kommende bebyggelse.
Ved Torvet kan skabes et særligt nyt byrum hvor aktivitetsstien er med til at give gennemstrømning og puls.

Projekt 8: Byskolen, aktivitetsområde
Tallerupskolen ligger som et tyngdepunkt i bymidtens sydlige del. Det virker oplagt at integrere skolen i bymidten og gøre arealet til et aktivt rekreativt tilbud i bymidten. Hegn kan erstattes med opholdsmuligheder og faciliteter til aktivitet, leg og fællesskab, også udenfor skolens åbningstid. Især i den nordlige del op mod Torvet, kan der skabes synergi – også sammen med projekt 6 og 7.
Skolen som forenings- og kulturhus bør undersøges nærmere, herunder hvordan aftenskoler og foreningsvirksomhed mv kan foregå på en måde der er med til at skabe liv i bymidten udenfor skolens normale åbningstid.

Projekt 9: Byboliger, fortætning ved Gl. Mejeri og Vædegårdsvej
Det gl. mejeri er i dag autoværksted og kan evt. på sigt omdannes til boliger ved at genplacere autoværkstedet i erhvervsområdet. Nye boliger kan være med til at skabe attraktive arealer langs gaden og ekst. bygninger kan bruges som fællesfunktioner. Husk at bevare ekst. beplantning og skab en bebyggelse i skala med omgivelserne, evt. som større fritstående huse som i stationsvejskvarteret med karakterfuld beplantning.

Overfor det Gl. Mejeri ligger en privat grund langs Vædegårdsvej. Bebyggelsen trænger til at blive udskiftet med nye boliger f.eks. med samme princip som på mejerigrunden.
Udvikling på privat grund skal ske med ejers accept og engagement.

Projekt 10: Byboliger Tallerupvej
Ved det gamle autoværksted ligger en større matrikel centralt i byen. Her kan udvikles med nye boliger som en del af den store græsplæne der tilhøre grunden. De eksisterende bygninger kan indrettes med fællesfunktioner, spisesal, værksteder, gæsteboliger, butik mv mens de nye boliger kan indpasses i haven som havehuse eller parkbebyggelse. Parkering bør være minimal og grøn.
Langs Tallerupvej i øvrigt, kan det på aflange grunde, fortættes med baghuse i det omfang grundejere ønsker det. Derved skabes midler til vedligehold af ekst. bygninger samt byforskønnelsestiltag på egen grund orienteret mod Tallerupvej – forhaver, træer, facader etc.

Udvikling på privat grund skal ske med ejers accept og engagement.

TOMMERUP STATIONSBY BYMIDTE

FINE VEJTRÆER, MEN LIDT MØRKE

SLIDT BELÆGNING

TARVELIGE MATERIALER

TYDELIGE GAVLE - BYRUMMET BEVÆGER SIG

TRAVL HOVEDGADE - MEGET TRAFIK

PROBLEMER MED METALKNOPPER

SKILTNING FOR BILISTER "HØJ" HASTIGHED

ZONERING MELLEM TRAFIKFORMER

LAAAANG LUKKET FACADE

TALLERUPVEJ - 2022

TOMMERUP STATIONSBY BYMIDTE

FLERE TRÆER - BEGRØNING

BELÆGNING MED KVALITET STILLER KRAV TIL BYGNINGERNE

SMUKKE MATERIALER - TEGLSTENSKULTUR

TYDELIGE GAVLE - BRUG DEM SOM LÆRREDER

SAMME TRAFIKMÆNGDE, NY OPLEVELSE

TYDELIGERE VEJPROFIL

LAVERE HASTIGHED - BYMIDTE FOR MENNESKER PRIMÆRT

FLERE TRÆER LYSÅBNE - "BEFOLKER HOVEDGADEN"

FACADE SOM GALLERI FOR TEGLKUNST

TALLERUPVEJ - VISION

TOMMERUPPERNE
EKSISTERENDE VEJPROFILER
TOMMERUP ST.

TRAFIKKKEN FÅVIRKER BYMIDTERNE
HVORDAN KAN PÅVIRKNINGEN BLIVE GJORT TIL NOGET POSITIVT?

TRAFIKKENS RUM ER BL.A. VINDUET TIL JERES LOKALSAMFUND
FOR FORBIPASSERENDE - TRAFIKRUMMET ER ET VÆRTSKAB

VELKOMMEN TIL TOMMERUPPERNE

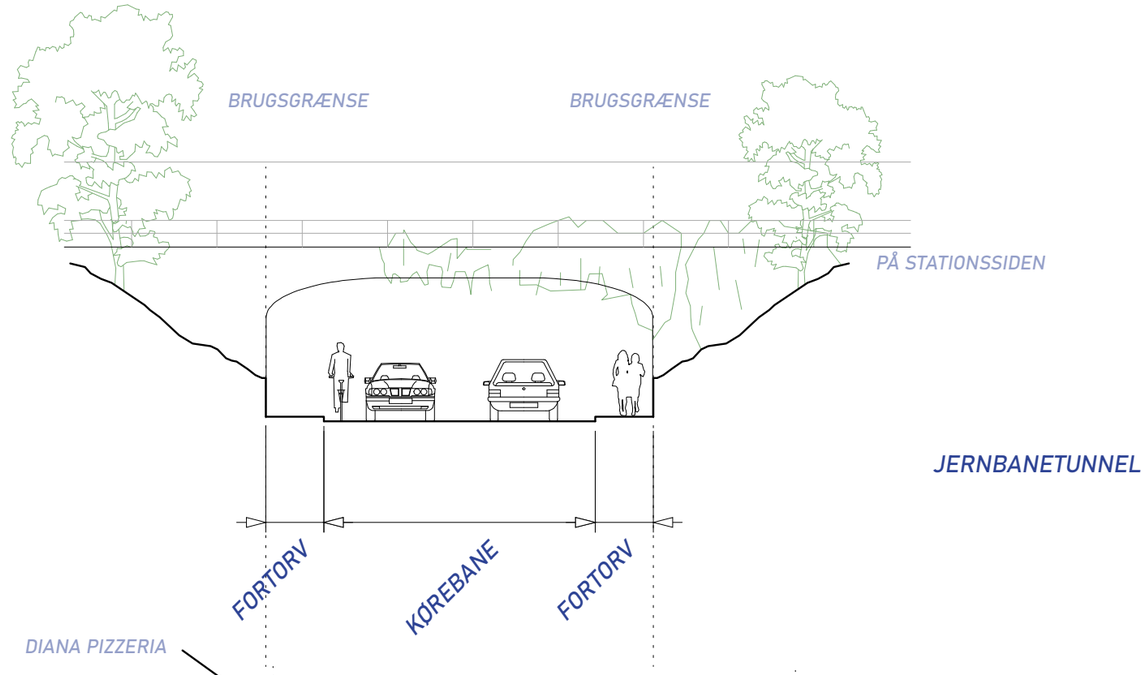

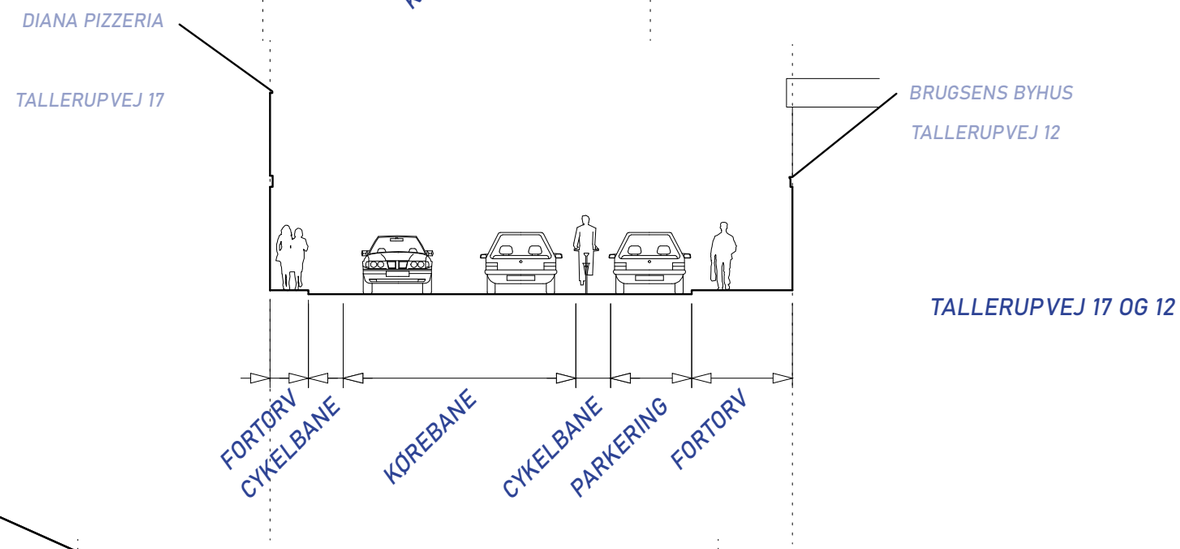

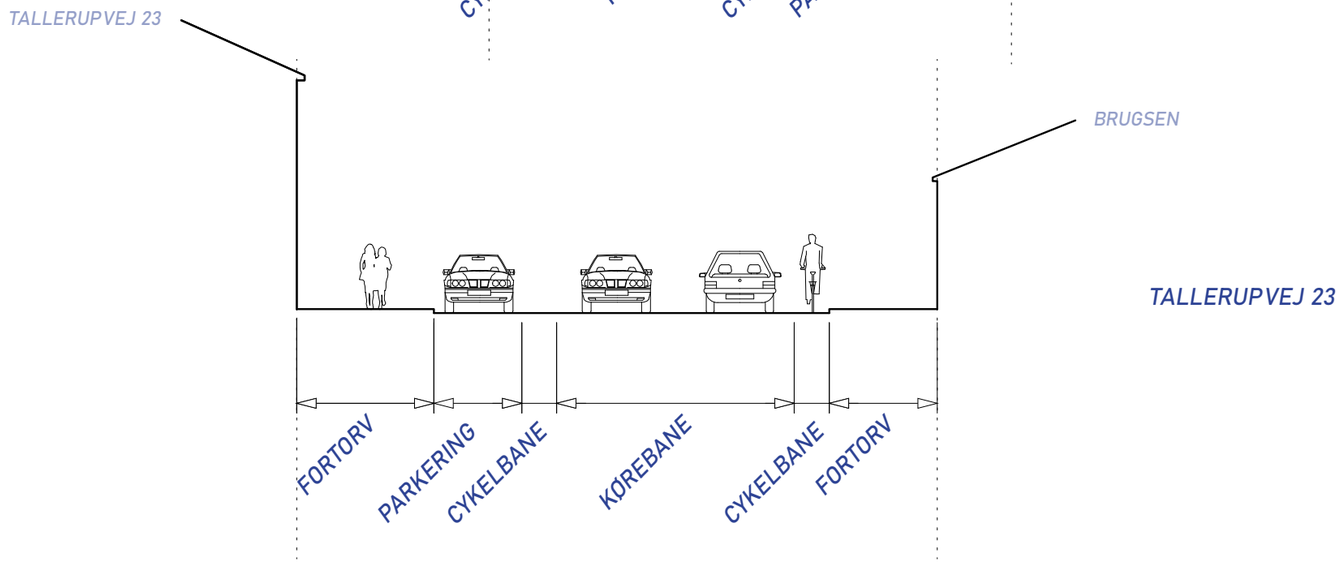

TOMMERUPPERNE
NYE VEJPROFILER
TOMMERUP ST.

MULIGHED FOR PUNKTVISE VEJTRÆER

MULIGHED FOR NYE VEJPROFILER DER TAGER STØRRE HENSYN TIL BLØDE TRAFIKANTER - VEJENS PROFIL/UDFORMNING

LYSPROJEKT I TUNNELLEN

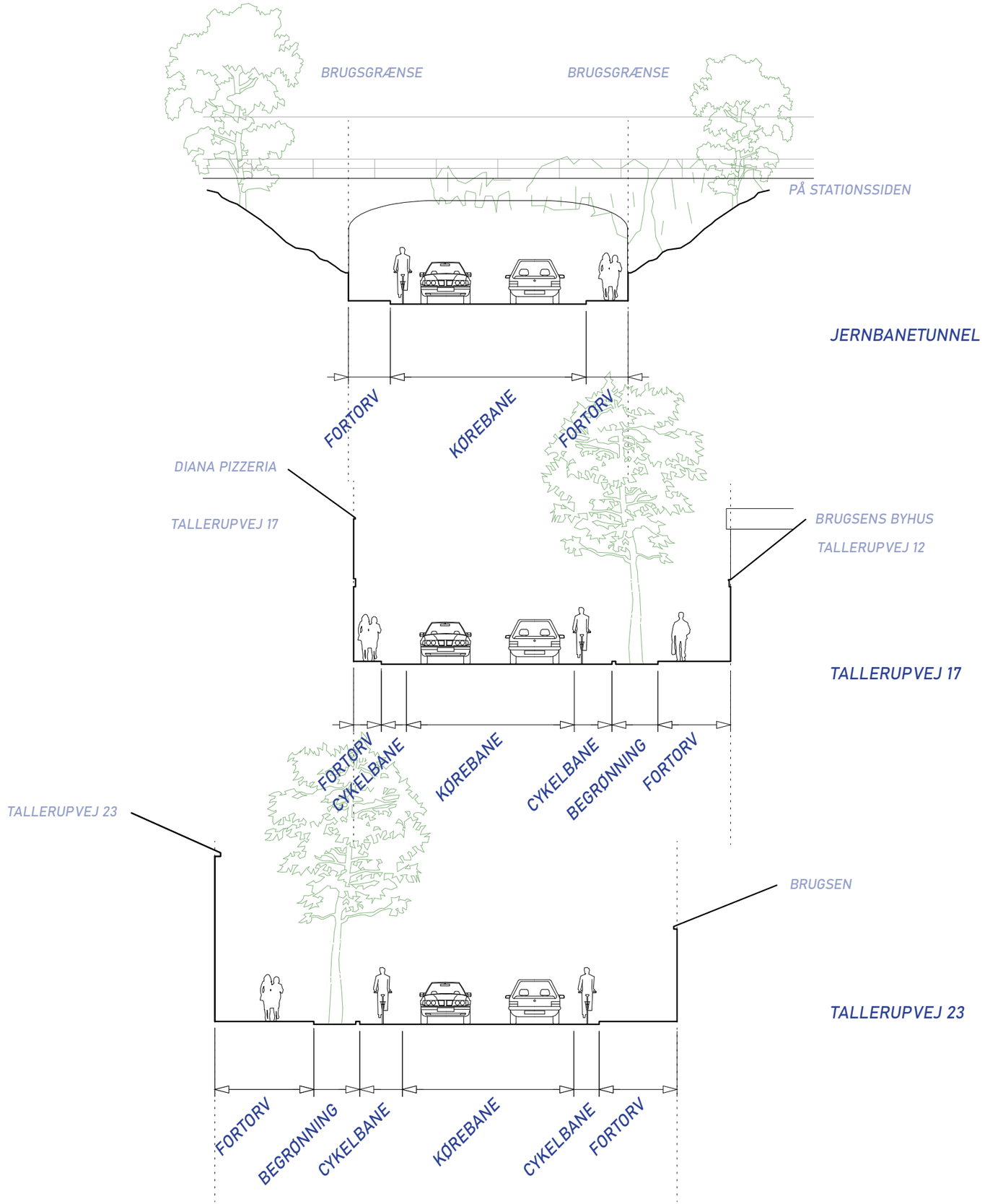

PRÆSENTATIONS MØDE
BORGERMØDE 16. AUGUST 2022

Præsentationsmøde 16. august 2022
Ca. 25 borgere deltog i præsentation og efterfølgende workshop. Der indkom flere synspunkter vedrørende de 10 bymidteprojekter i hver by. Særligt vigtigheden af at tale om hvordan de mange tiltag i bymidterne kan være med til at fastholde og udvikle butiks- og forretningslivet i begge byer havde fokus - det er der tilføjet et afsnit om på side 17.

Generel opbakning til begrønning af byens gade- og vejrum
Særligt de grønne vejprofiler, der foreslås i begge byer, peges på som vigtige for trafiksikkerhed og hastighedsdæmpende virkning. Øget begrønning generelt, herunder omkring fyrtårnet og på Parkvej fremhæves også, herunder muligheden for at arbejde med naboskabet til Høgsholt-skoven.

Stisystemer og trafikarealer
Der ønskes en tydeligere stiforbindelse for cyklister omkring Fyrtårnet, herunder kobling til Tallerupsøerne og forbindelsen på tværs af Tallerupvej. Dette kan naturligt indgå i arbejdet med at skabe mere attraktive arealer omkring Fyrtårnet samt ved boldklubarealerne. Arbejdet med udstykningen ved Tallerupsøerne kan være løftestang for en forbindelse på tværs af Tallerupvej, som skitseret ved Fyrtånet-bymidten, i form af en sportsrambla, der knytter an til skoven, parkvej og stierne mod Tallerupsøerne.

I Tommerup By bør der i forbindelse med udvikling af Overmarken-udstykningen inddrages en gentænkning af de trafikale forhold omkring Brugsen. Her kan byrumstænkningen ved Knarreborg Station indgå, samt muligheden for at skabe en byrumskobling på tværs af Skolevej.

Skinnecykelanlægget
Forslaget med at synliggøre skinnecykelanlægget ved Tommerup Station, skaber opmærksomhed på historiske forhold, hvor en tidligere barak og tilhørende skinnelegeme var nabo til Tommerup Station. Det kunne være et interessant projekt at indtænke i udviklingen af Tommerup Stationsplads, hvor et historisk lag kan fremkaldes i et nutidigt udtryk. Velkomst og reception, udlevering af skinnecykler, værksted til vedligehold, frivilligerum evt. formidling samt toilet/bad og venteforhold kunne være funktioner – arkitektonisk skal bygningen være sin prominente placering og naboskab med stationsbygningen bevidst, f.eks. et byggeri i træ, a la barakbygningen der blev fjernet, med et smukt, nutidigt og karakterfuldt udtryk. Funktionerne må meget gerne tænkes i sammenhæng med mere udadvendte funktioner i stationsbygningen, eller dele heraf.

Assinoen
Vigtigheden af anlægget betones – der bør arbejdes med forsøgsvise strækninger som måder at afklare på hvordan Assinoen kan stykkes sammen, særligt i arbejdet med bymidterne lokalt.

Fyrtårnet bymidte
Opbakning til de foreslåede tiltag, herunder interesse for hvordan der kan afprøves forskellige muligheder, evt. som en start på generelle afprøvninger af tiltag i byerne - i fællesskab. Tvivl om hvorvidt man vil bruge området langs Tallerupvej til ophold og byliv - det er bl.a. noget af det der skal prøves af, i samarbejde med Fyrtårnets aktører, scaterbanens brugere og boldklubben på den anden side af vejen.

Ideen om et fyrtårn som en høj struktur med mulighed for at formidle dels aktiviteter inde i fyrtårnet men også i byernes område generelt blev fremhævet - evt. med digitale løsninger. Rådgiver fremhæver muligheden for det ikke-digitale som en enklere løsning og evt. i et kunstnerisk regi.

Renovering af face på Fyrtårnet blev også fremhævet som relevant og enkel at løfte - igen mulighed for at byerne i fællesskab gør sig erfaringer med hvordan renoveringsprocesser kan udvikles.

Byfortætning
Området omkring Grevegaarden foreslås evt. at kunne inkludere den tilstødende matrikel med autoforhandler og værksted

Præsentationsmøde 16. august i Fyrtårnet

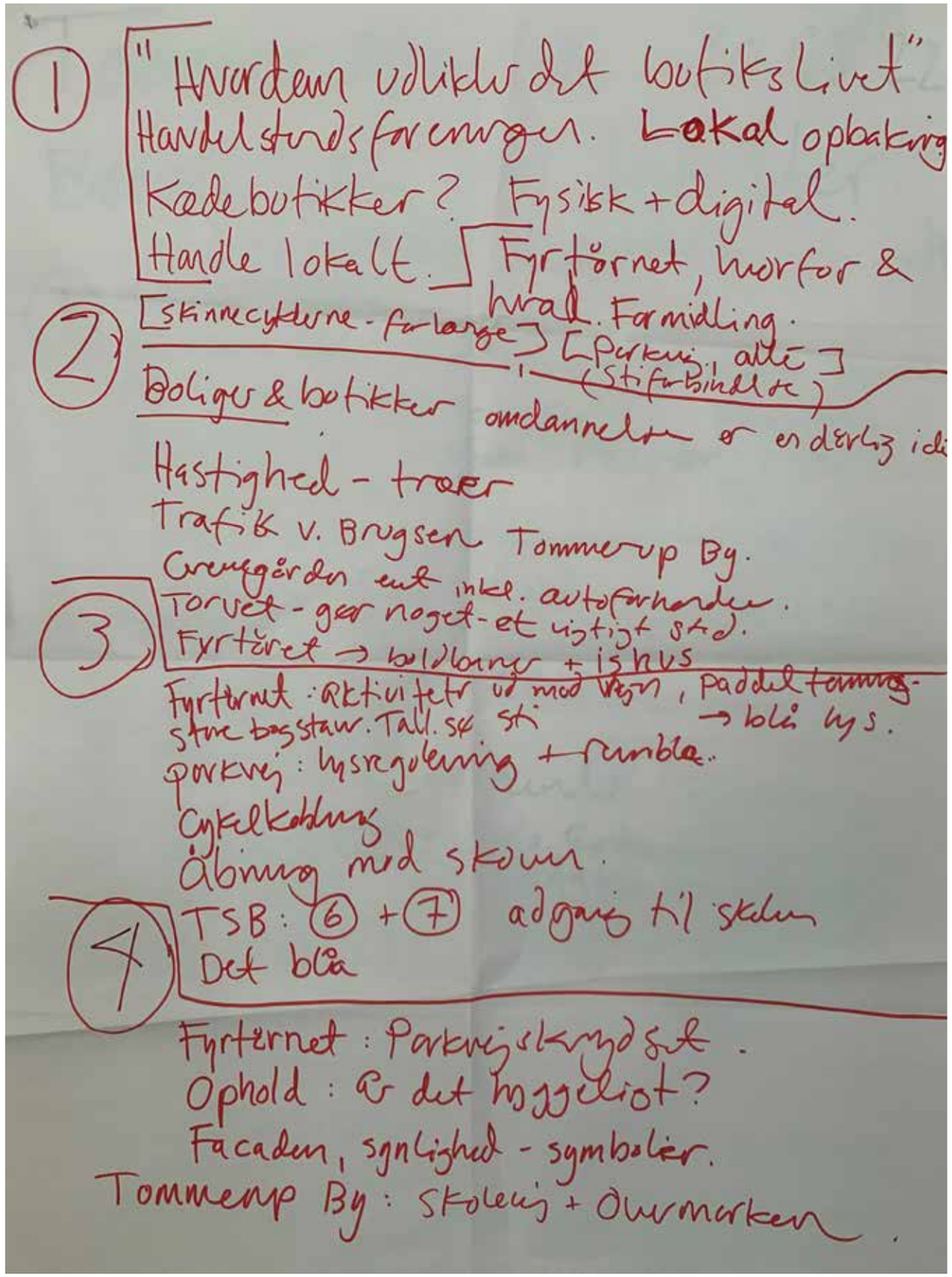

Ill: *Ca 25 borgere deltog i præsentationsmødet, hvor der var mulighed for at diskutere de 10 forskellige delprojekter i hver by, samt komme med input til udviklingsplanen generelt.*

TOMMERUPPERNE

UDVIKLINGSPLAN 2022 FOR BYMIDTERNE I TOMMERUP BY OG TOMMERUP STATIONSBY

AF ATELIER FOR BYERS RUM I SAMARBEJDE MED TOMMERUPPERNES LOKALRÅD

APPENDIX MED REFERENCEPROJEKTER

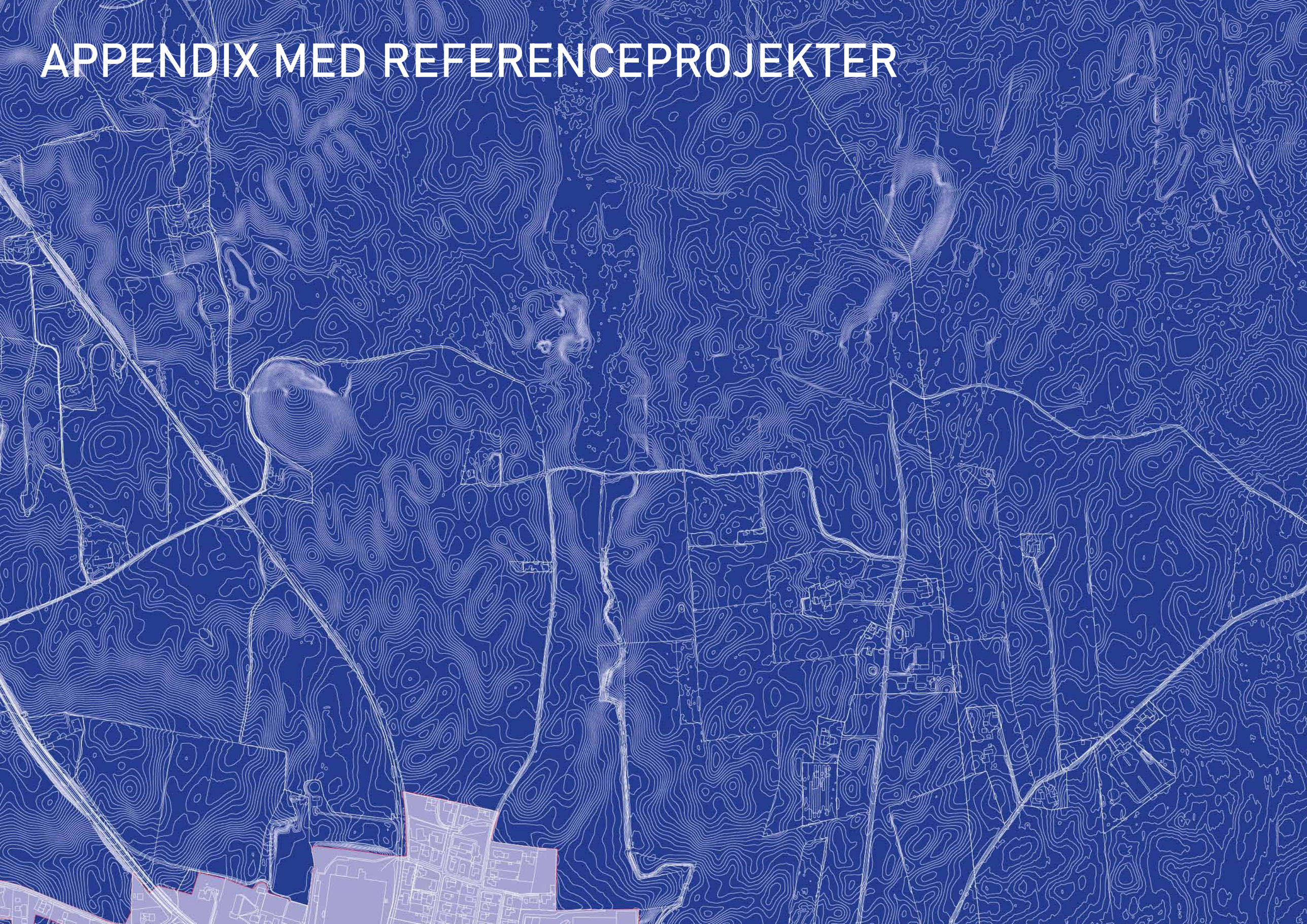

REFERENCEARK
GRØNNE BYRUM

OB-BELÆGNING
TAASTRUP HOVEDGADE
BORDING VANDSPEJL
BORDING MASTERPLAN
BORDING BYGADE
LYNGBY HOVEDGADE

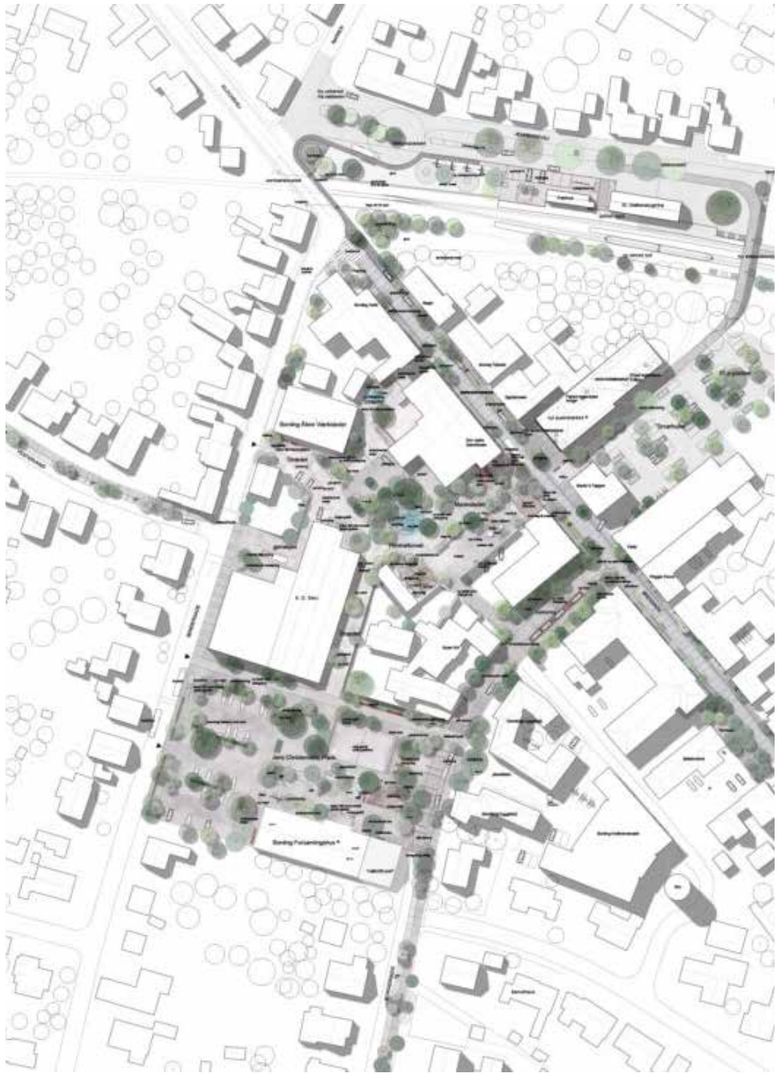

REFERENCEARK
GRØNNE BYRUM

THOMAS B. THRIES KVARTERET
OG
LYNGBY HOVEDGADE

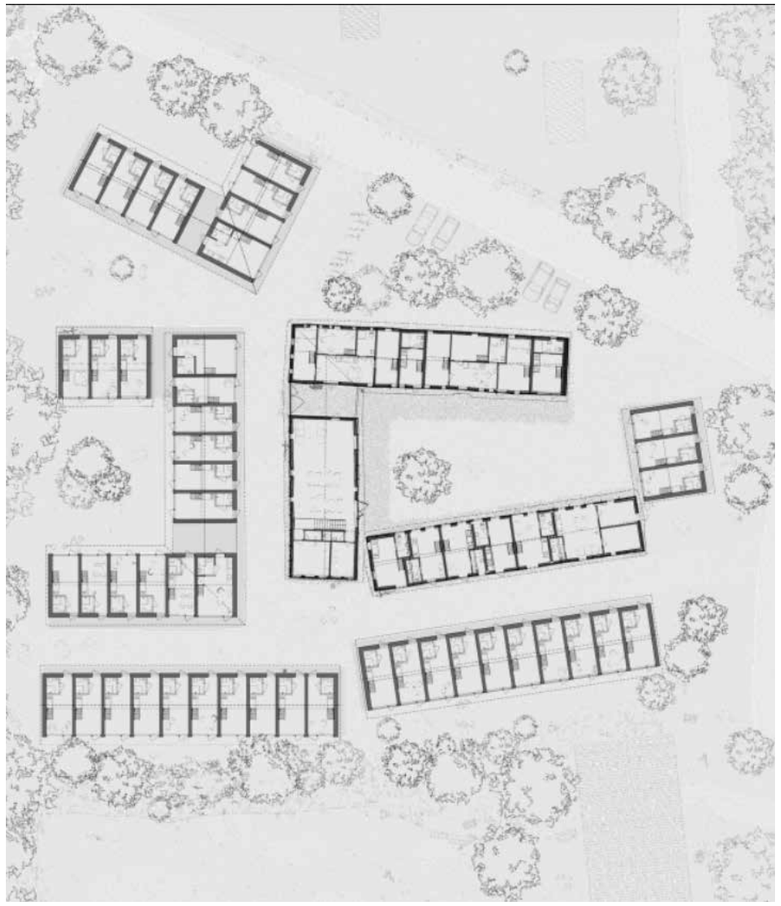

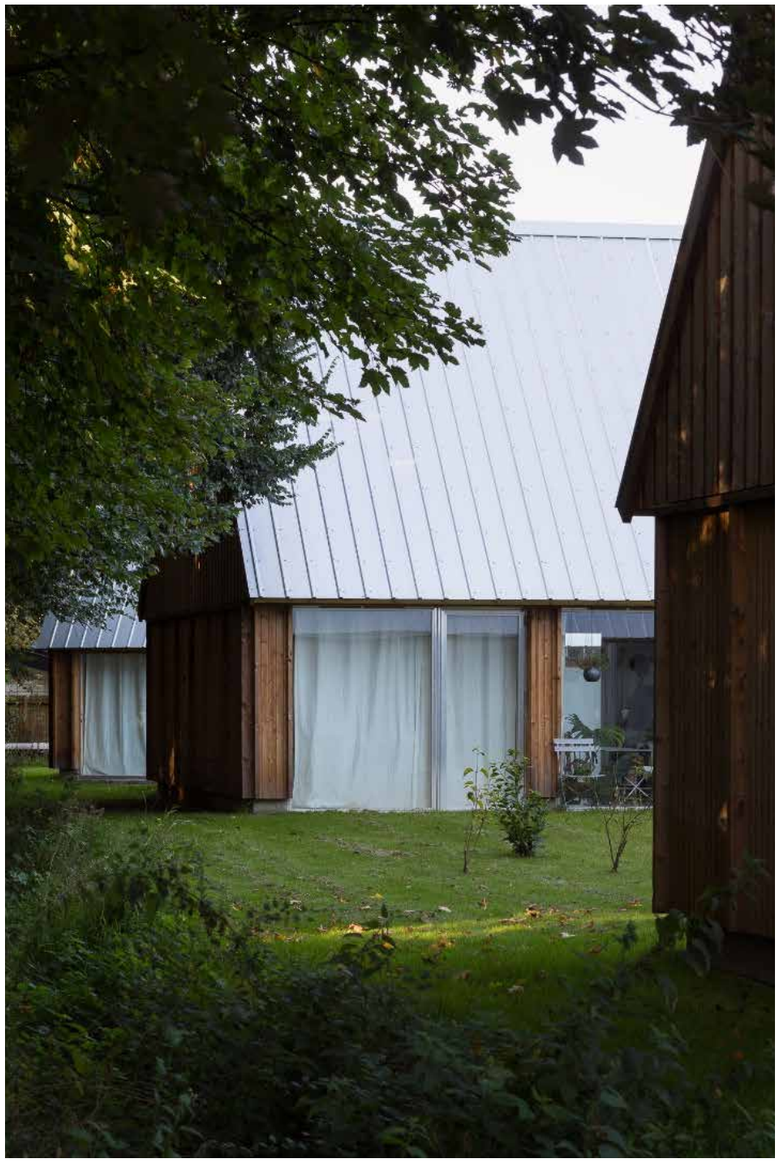

REFERENCEARK
FORTÆTNING
TRANSFORMATION

STUDIELANDSBYEN
LENSCHOW & PIHLMANN
- INDSATTE BYGNINGER MED RESPEKT FOR DET EKSISTERENDE OG NÆNSOM TILFØJELSE AF NYT OG NUTIDIGT

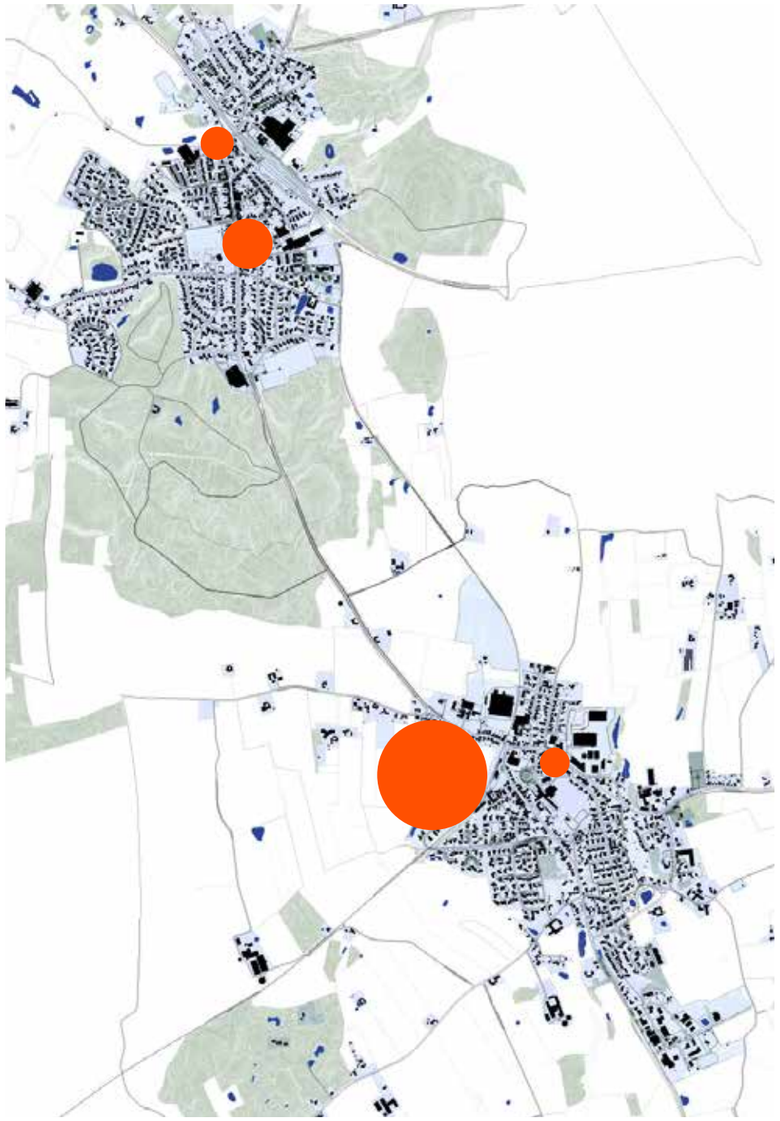

REFERENCEARK
FORTÆTNING
TRANSFORMATION

SMALLE JAPANSKE HUSE
- UDTRYKSFULDE OVERRASKELSER, DER ER MED TIL AT MARKERE GADER OG NYE MÅDER AT BO PÅ

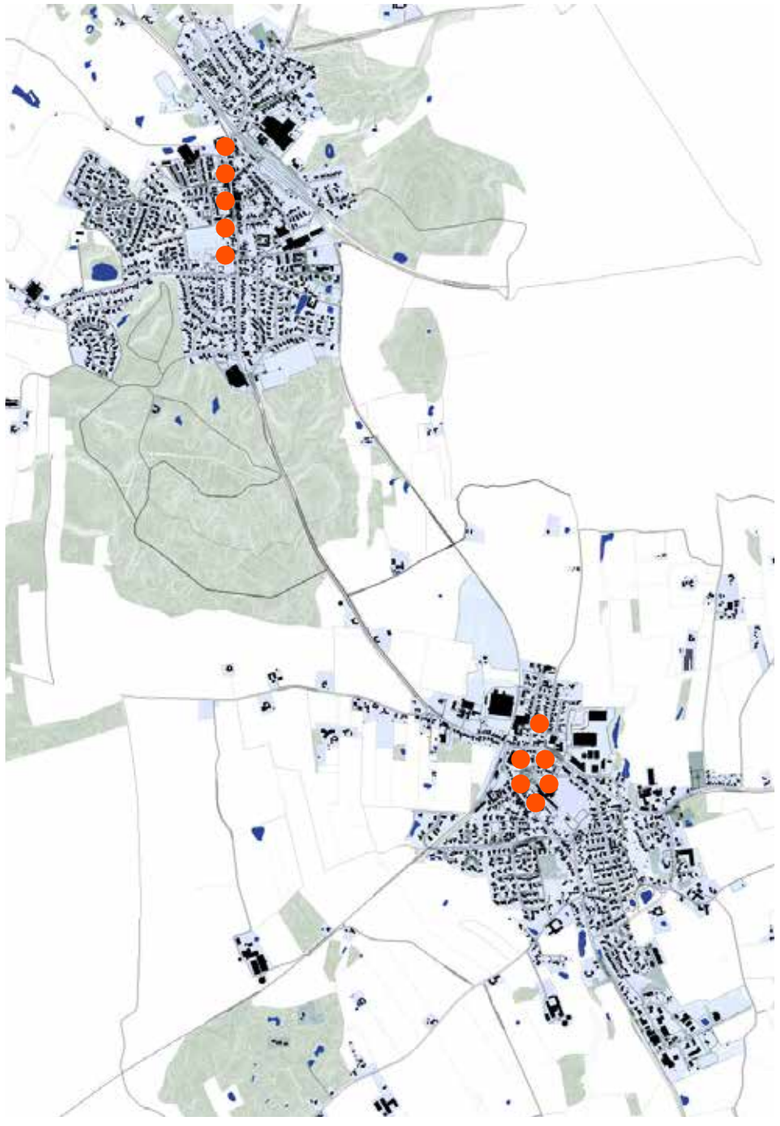

REFERENCEARK
FORTÆTNING TRANSFORMATION

RUSSELL JONES
- BYGNINGSTRANSFORMATION, DER BÅDE BEVARER DET EKSISTERENDE OG GIVER MERE PLADS PÅ EN YDMYG MÅDE.

DIERENDONCKBLANCKE ARCHITECTS
- EN OVERRASKELSE I BYEN. ET NYT BYGNINGSELEMENT, DER BÅDE LØSER EN FUNKTION, MEN OGSÅ TILFØJER ET NYT LAG/ELEMENT I BYENS PROFIL

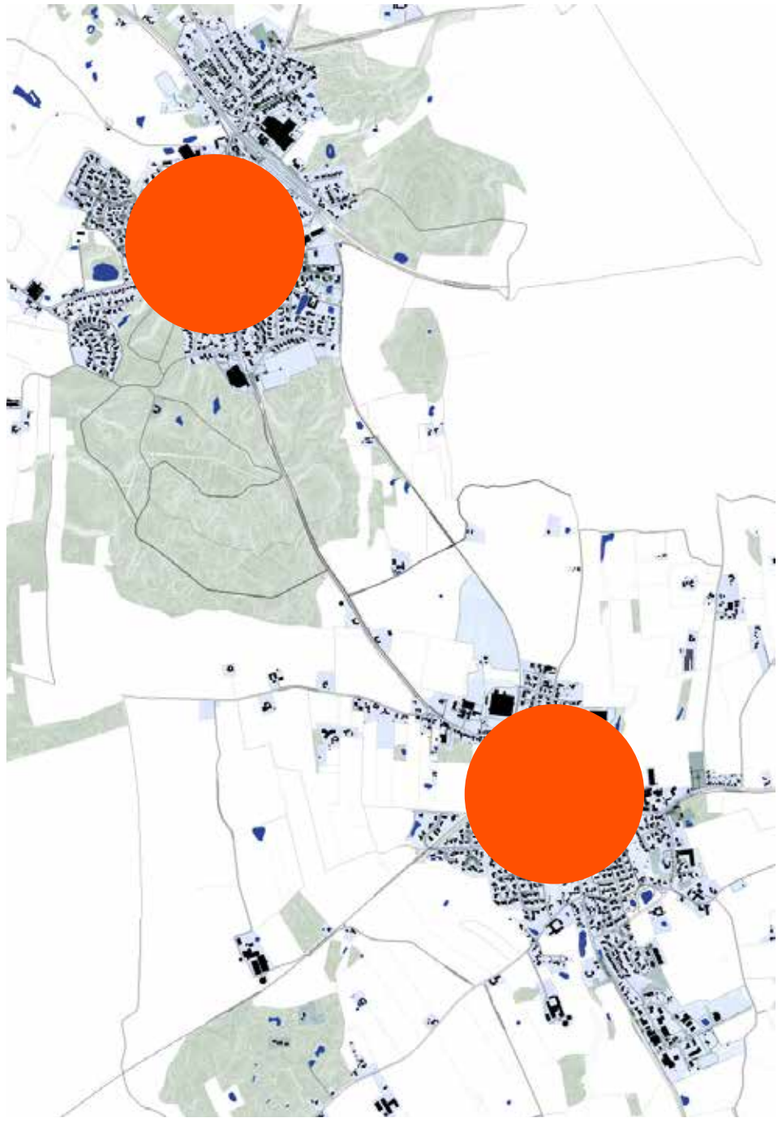

REFERENCEARK
FORTÆTNING
TRANSFORMATION

KAMINSKY ARKITEKTUR
– EN TILFØJELSE MED UDGANGSPUNKT I DE BYGNINGER, DER STÅR I FORVEJEN. NYE MATERIALER OG ANDEN ANDEN FUNKTION.

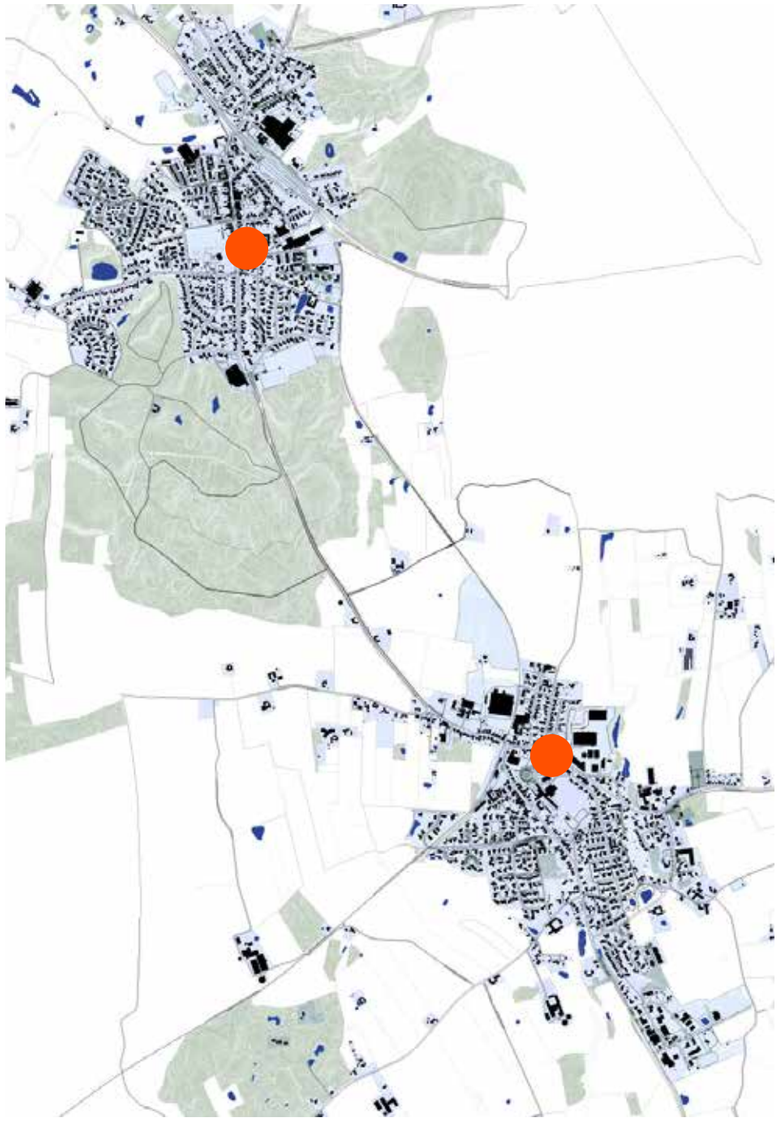

REFERENCEARK
FORTÆTNING
TRANSFORMATION

LUCID-B - Q-VILLE
- BYGNINGSTILFØJELSER, DER FORHOLDER SIG TIL EKSISTERENDE VOLUMENER OG RUM.
GENBRUGSTEGL OG "LANDLIGT" UDTRYK

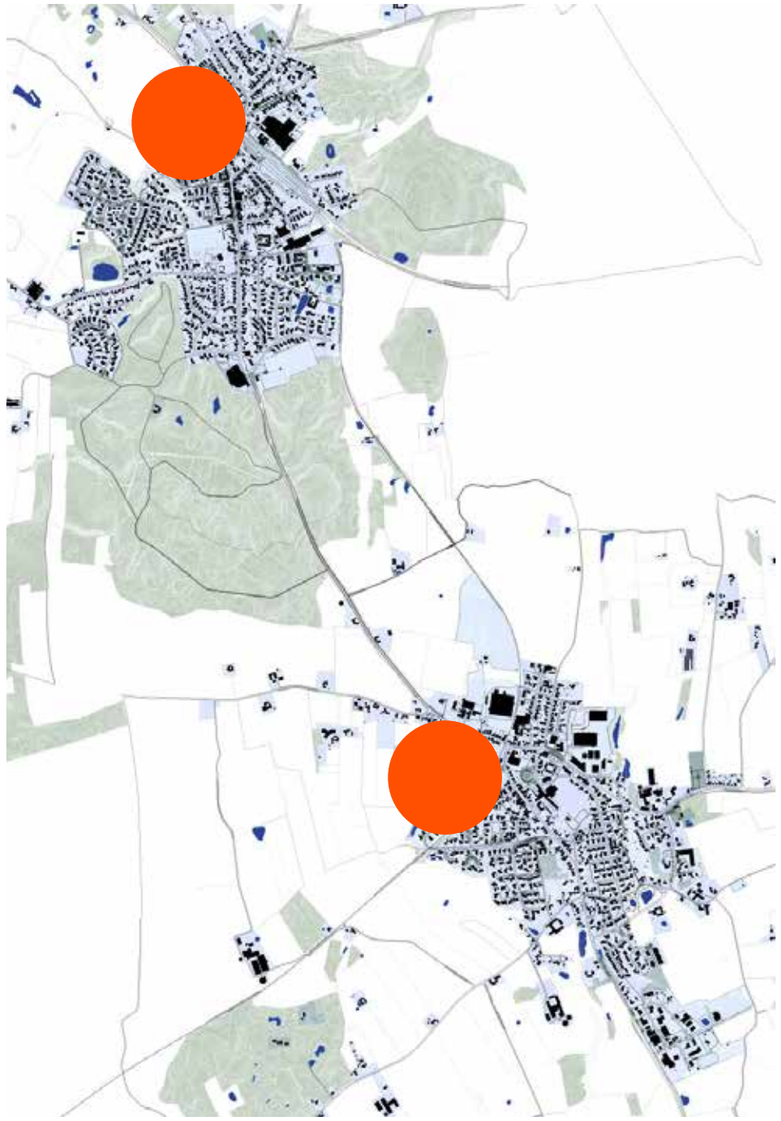

REFERENCEARK
FORTÆTNING
TRANSFORMATION

CLAUS PRYDS - PORTHUS NØRRE SNEDE - EN YDMYG TILFØJELSE MELLEM EKSISTERENDE BYGNINGER. PUNKTVIS FORTÆTNING PÅ F.EKS. MINDRE MATRIKLER.

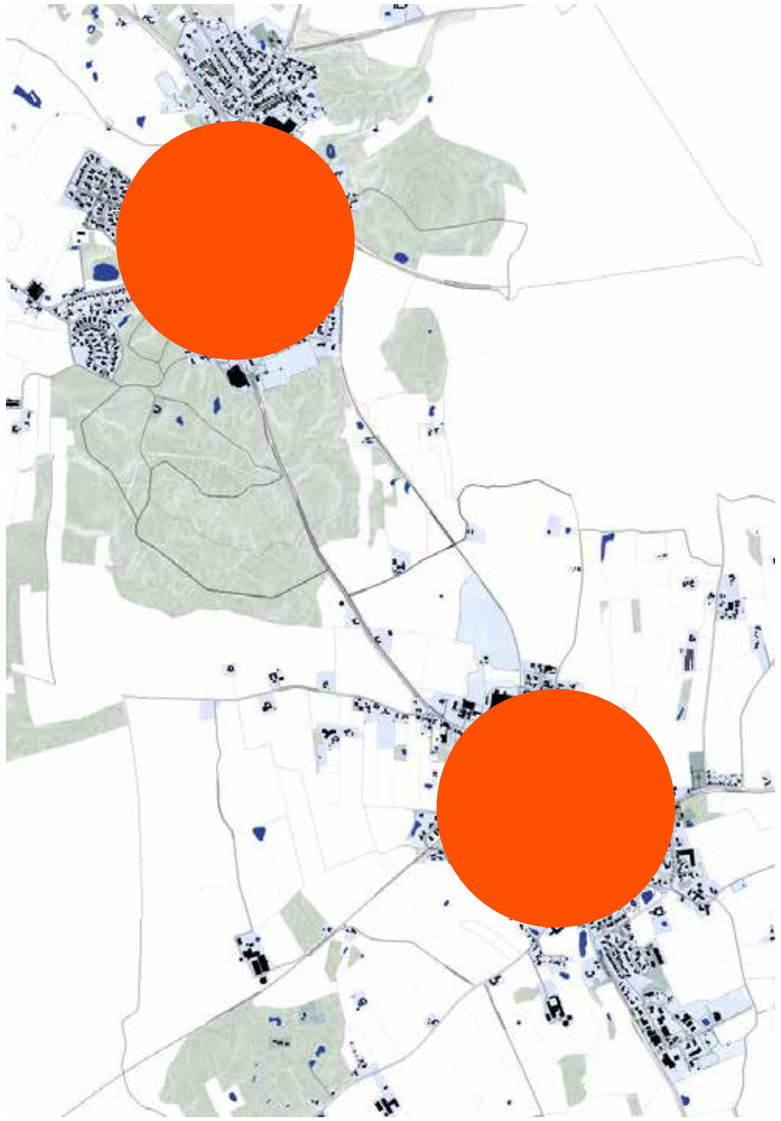

REFERENCEARK
SMALL // 0-2 ÅR

HESNÆS HAVN - NYT BAGERI I GAMMEL LAGERHAL
TRANSFORMATION AF SMÅ DETALJER. FX TEGLBÆNK

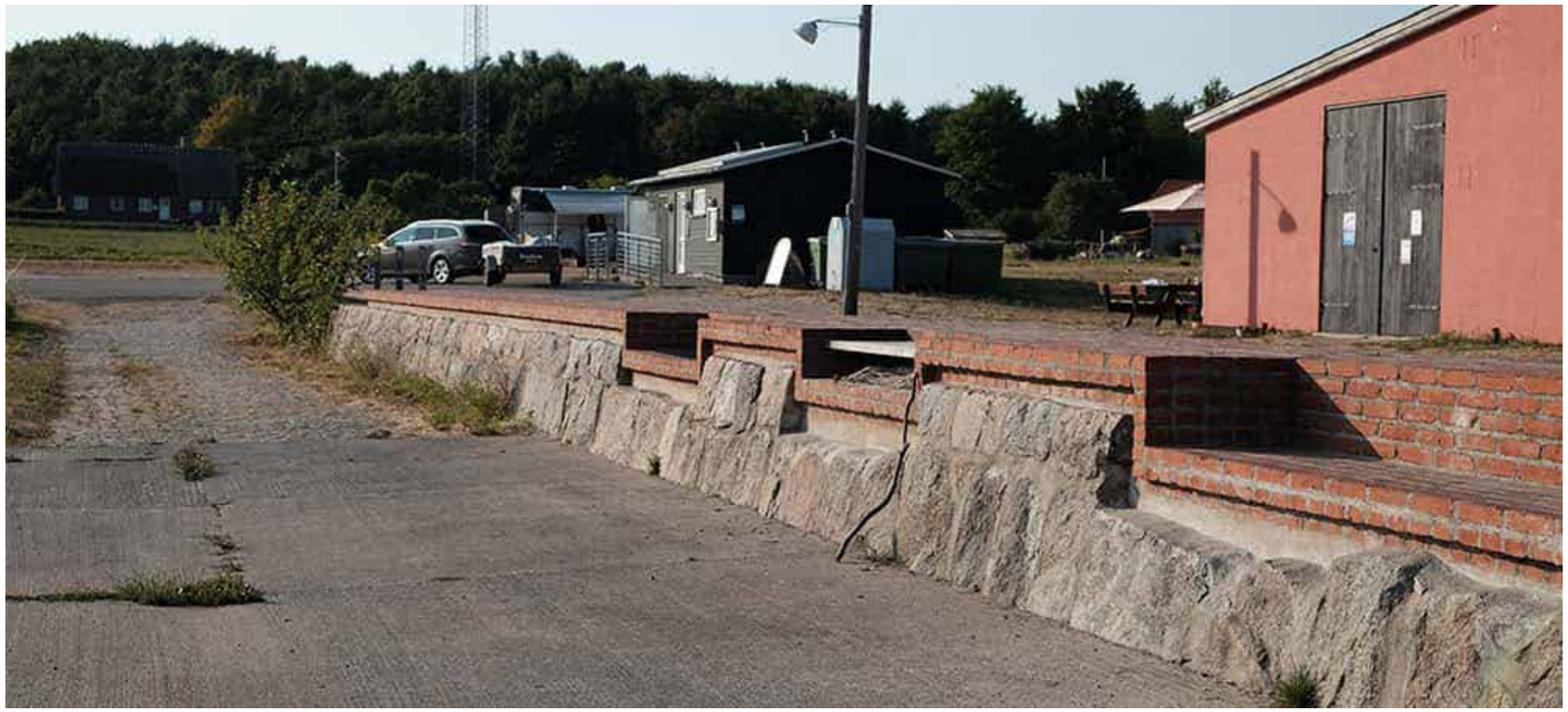

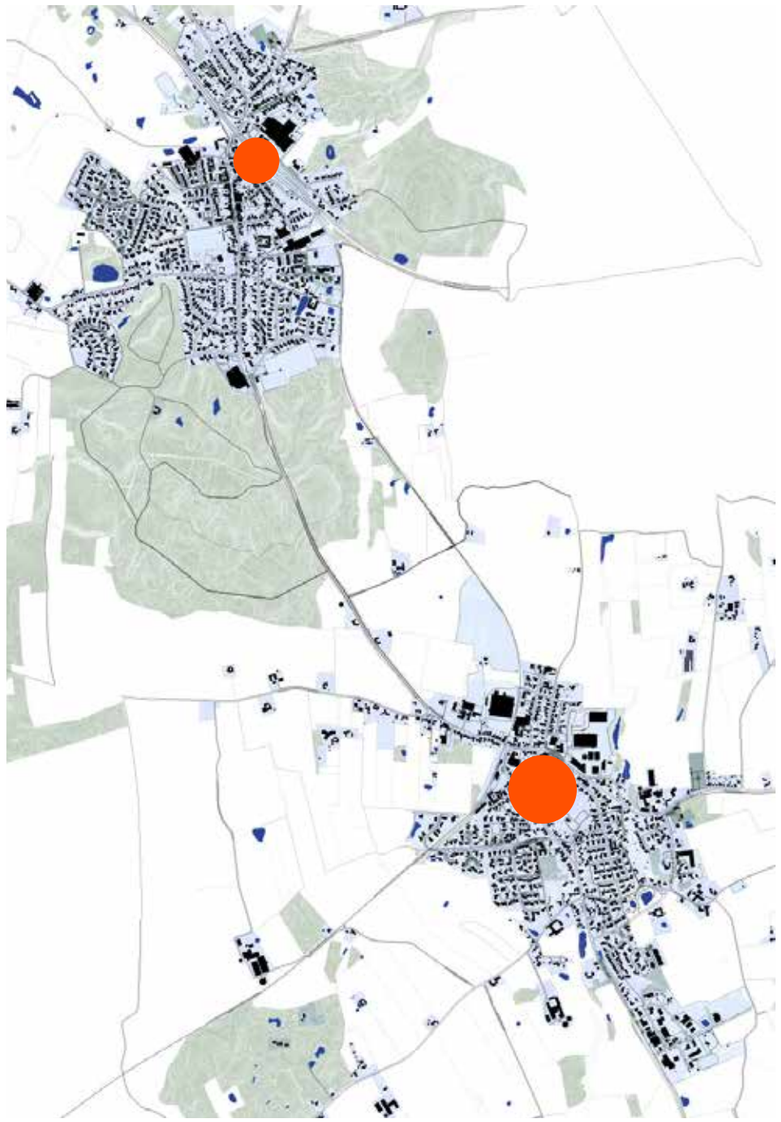

REFERENCEARK
SMALL // 0-2 ÅR

BYRUMSFORSØG I KØGE KYST
BOGL LANDSKABSARKITEKTER

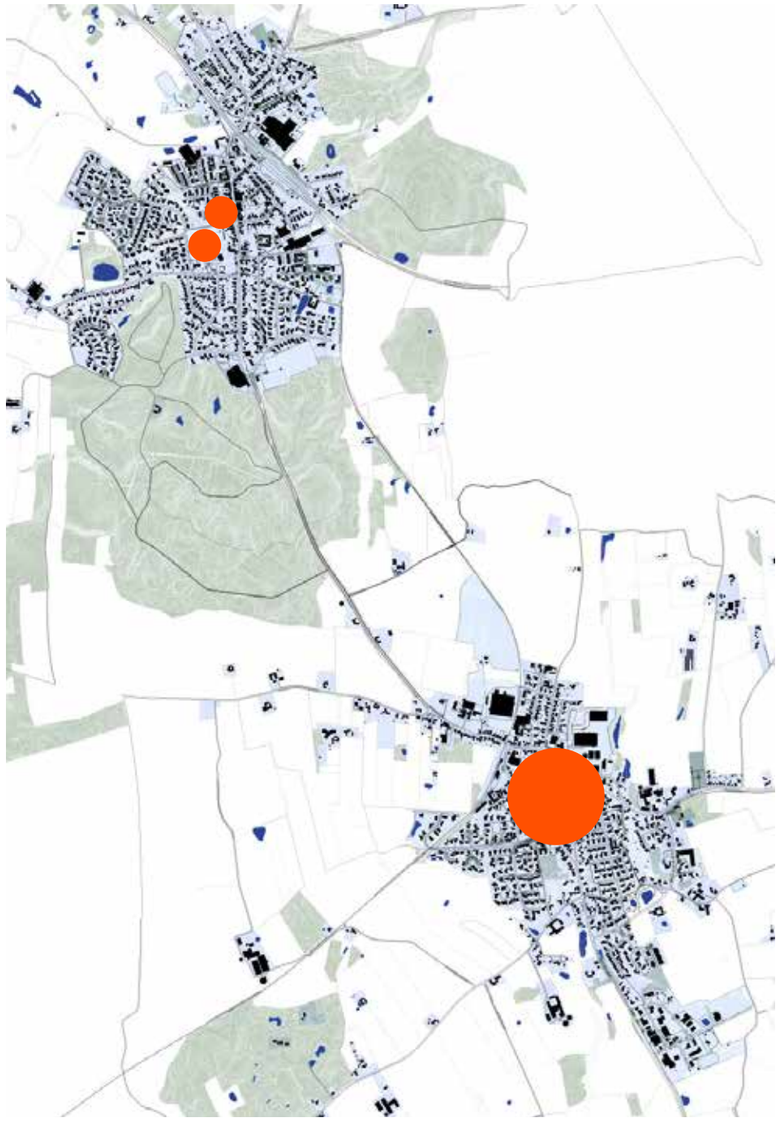

REFERENCEARK
SMALL // 0-2 ÅR

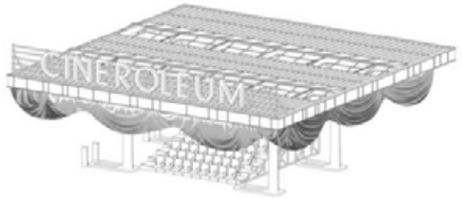

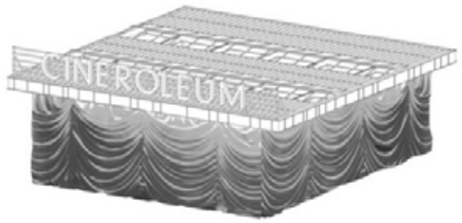

ASSEMBLE STUDIO, CINEROLEUM
SMÅ ÆNDRINGER I EN GAMMEL STRUKTUR KAN GIVE EN HELT NY FUNKTION TIL BYEN. HER SOM SOMMERBIOGRAF.

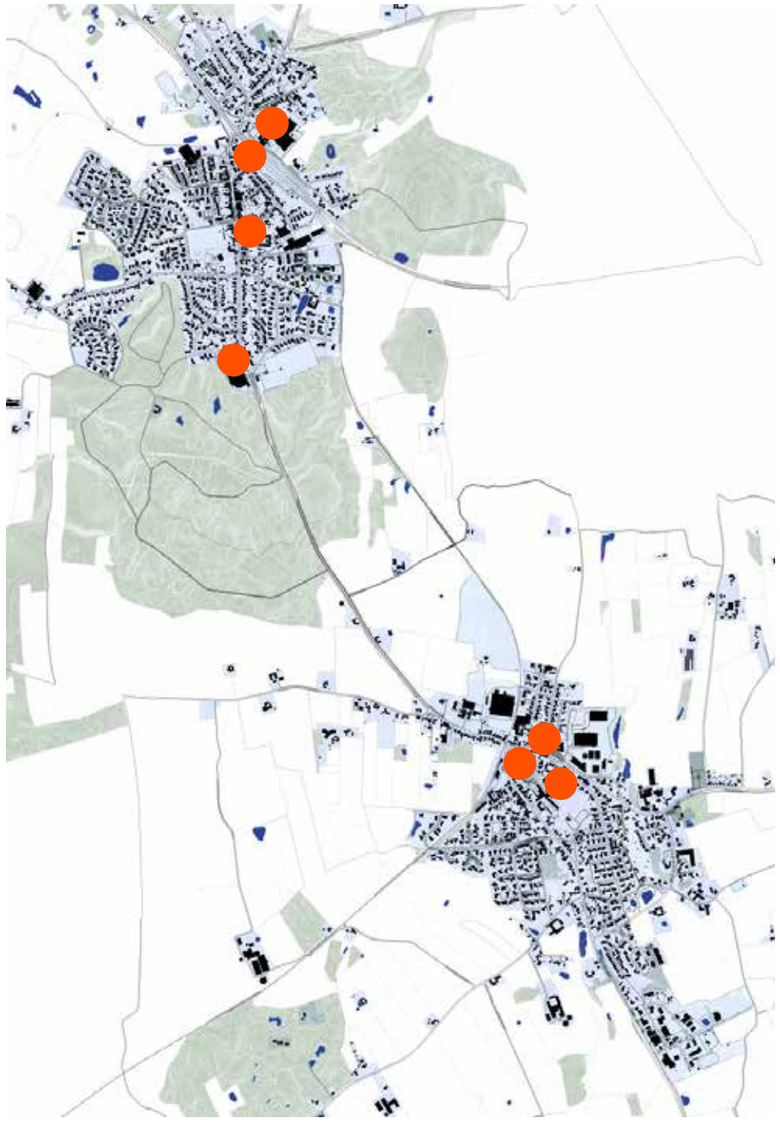

REFERENCEARK
SMALL // 0-2 ÅR

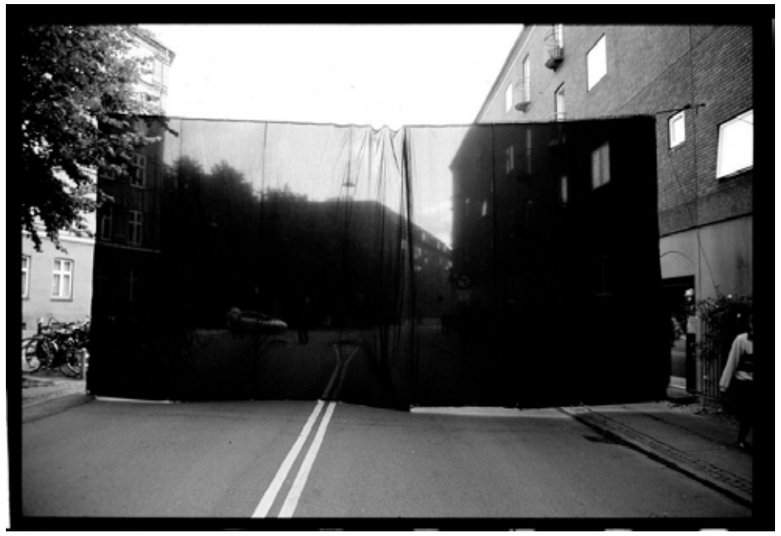

BYRUMSFORSØG I NYC, PARIS, NØRREBRO OG STOCKHOLM, SOM PÅ KORT TID KAN VISE HVORDAN ET RUM KAN ÆNDRER KARAKTER ELLER BRUGES PÅ EN ANDEN MÅDE.

DILLER SCOFIDIO, KEGLER I NYC
UKENDT, FORTÆLLERRUM I STOCKHOLM
CHRISTO, PARIS
E.B. ITSO, NØRREBRO

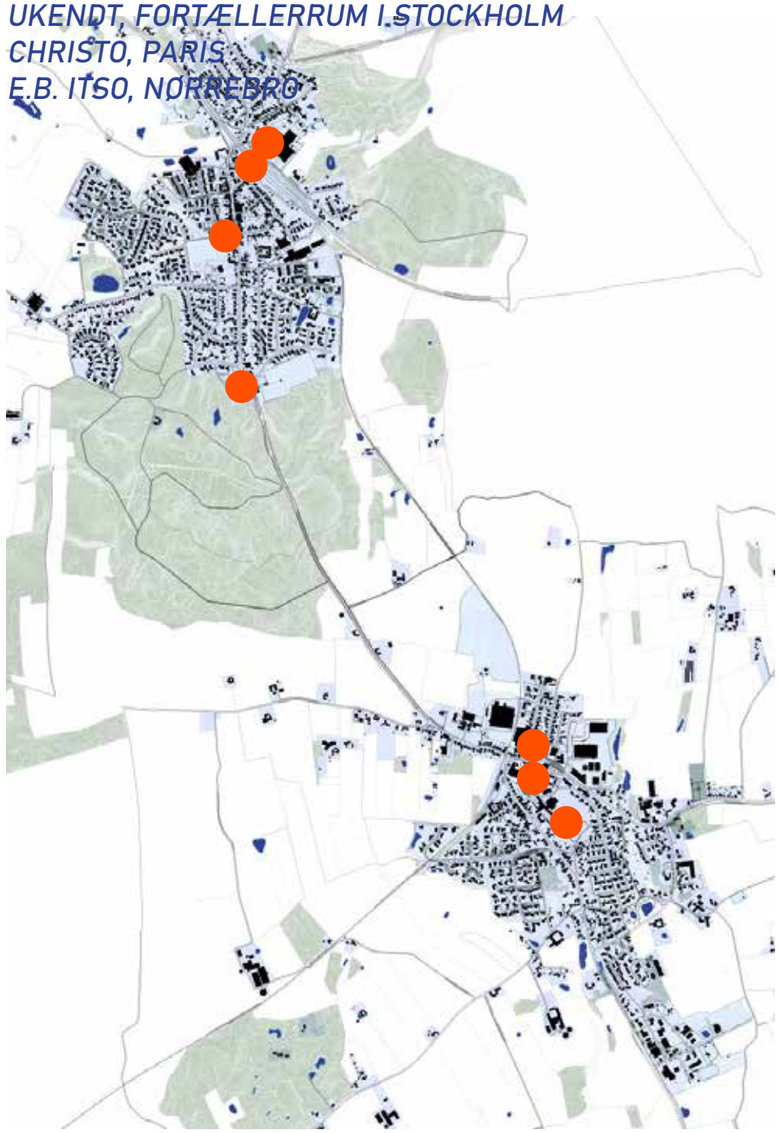

REFERENCEARK
SMALL // 0-2 ÅR

TAGTOMAT LAVER SMÅ TILTAG I DANSKE BYER, SOM FX AT OMDANNE PARKERINGSPLADSER TIL HAVER, ELLER BRUGE ET TAG TIL DYRKNING

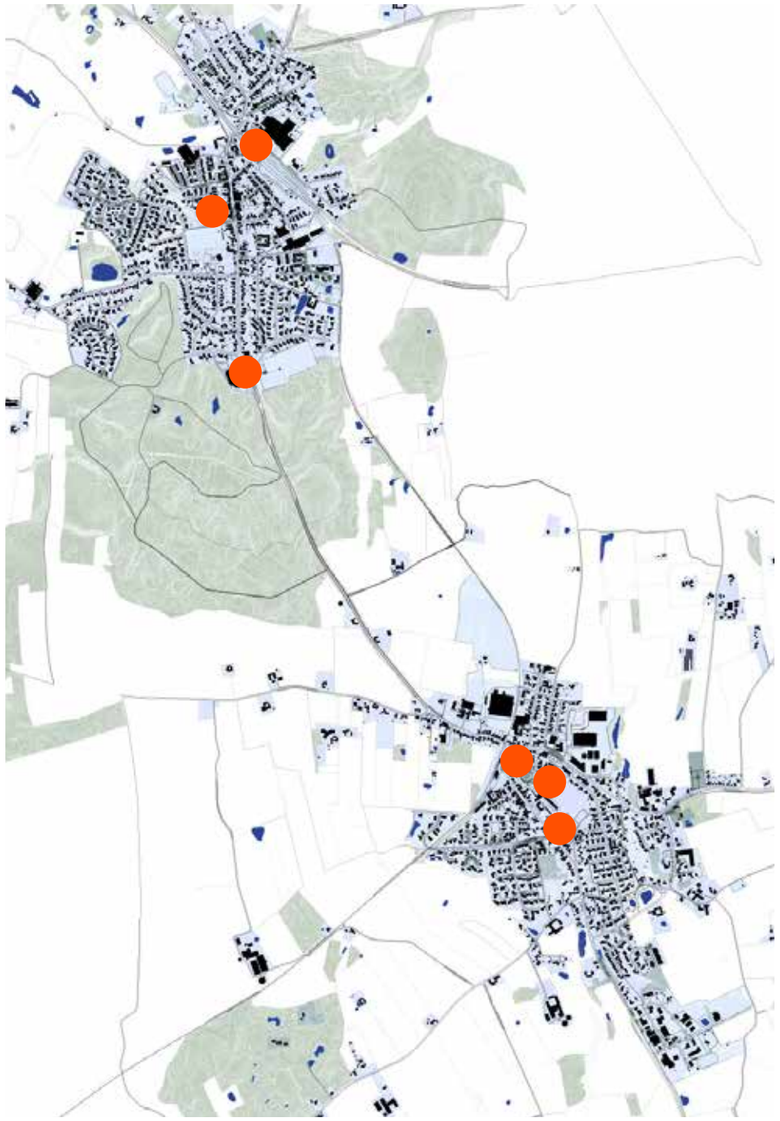

REFERENCEARK
SMALL // 0-2 ÅR

KØBENHAVNS KOMMUNE MIDLERITIDIGE BYRUMSFORSØG MED TRÆER OG VEJINDSNÆVRINGER.

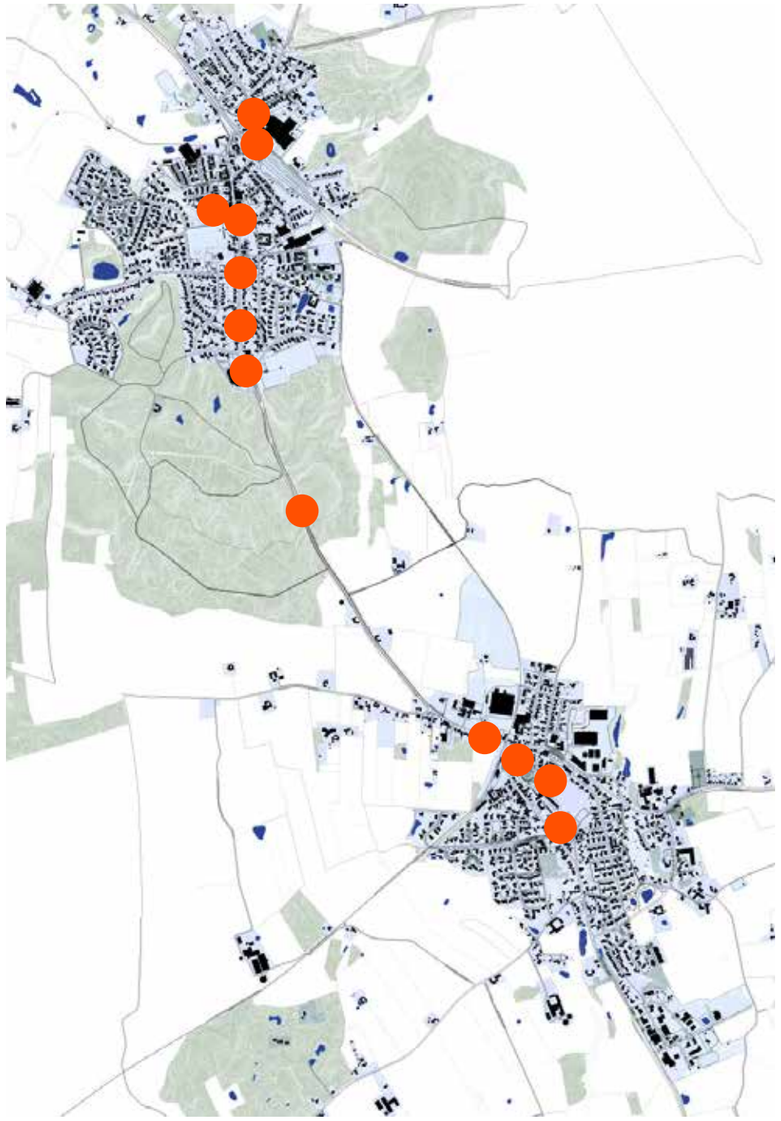

REFERENCEARK
MEDIUM // 2-5 ÅR

GASOLINE GRILL - EKSTRA FUNKTION I DE EKSISTERENDE BENZINSTATIONER.

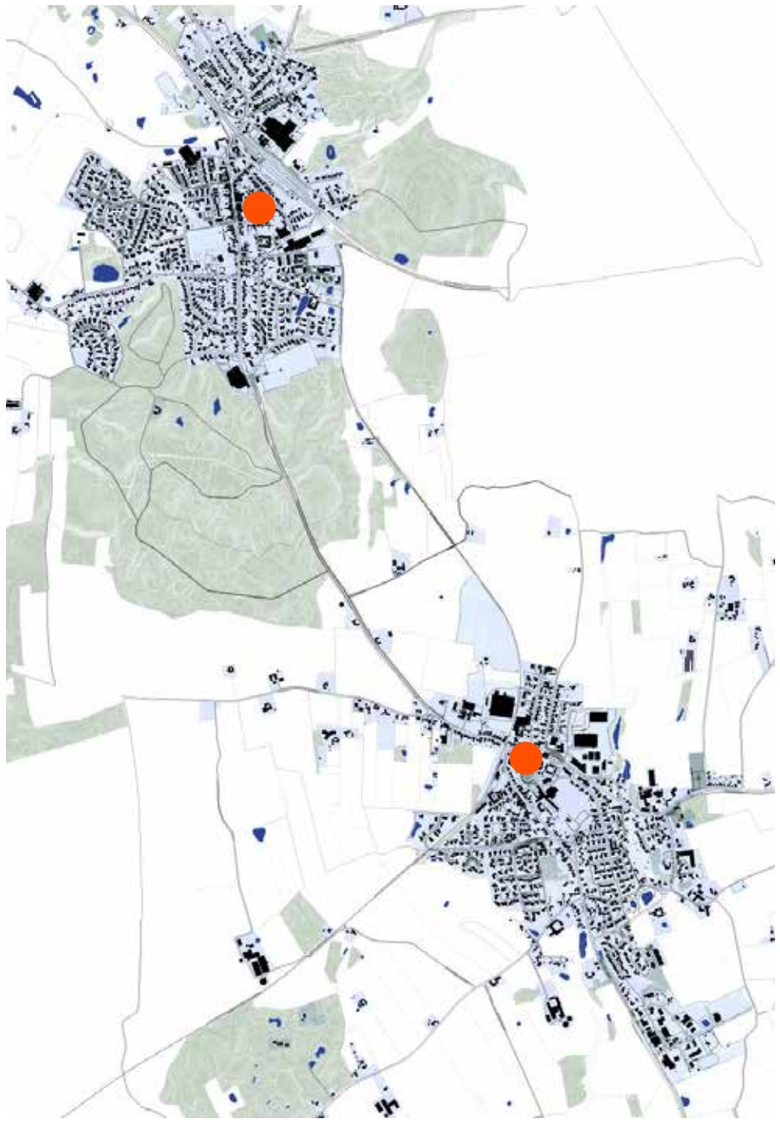

REFERENCEARK
MEDIUM // 2-5 ÅR

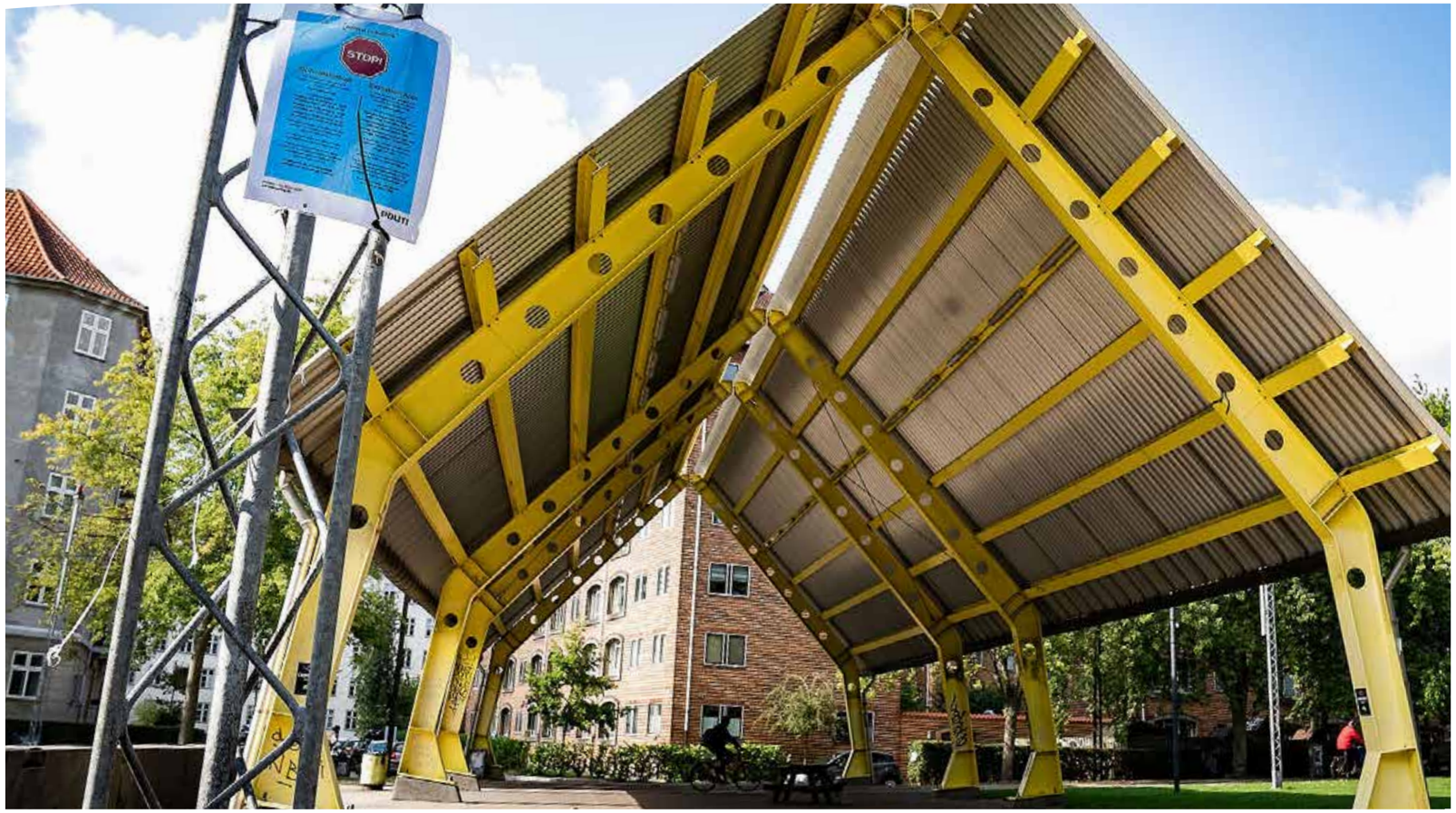

PAVILLON I NØRREBROPARKEN
EN ROBUST STRUKTUR, SOM KAN BENYTTES ALSIDIGT.
FX PARKERING I HVERDAGEN OG PLADS I WEEKENDEN.

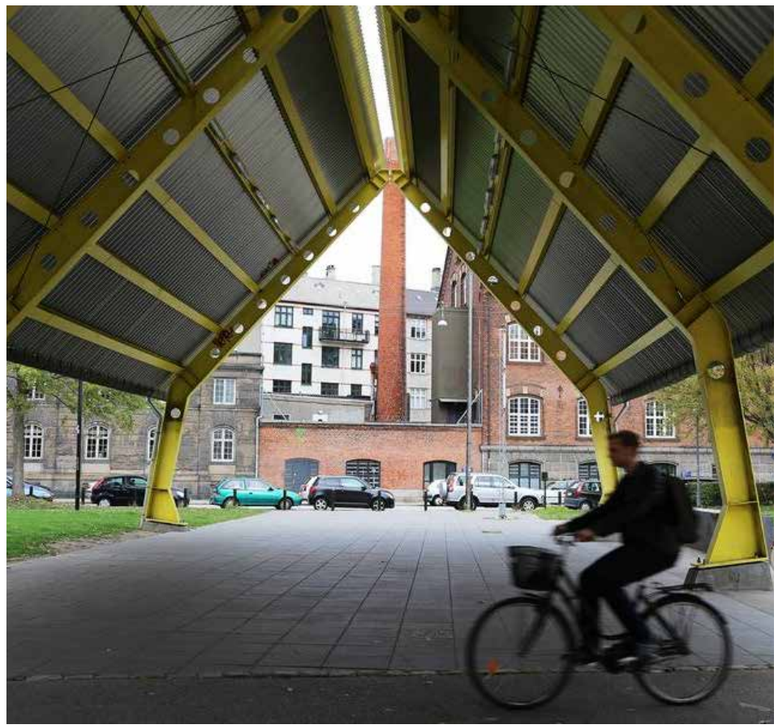

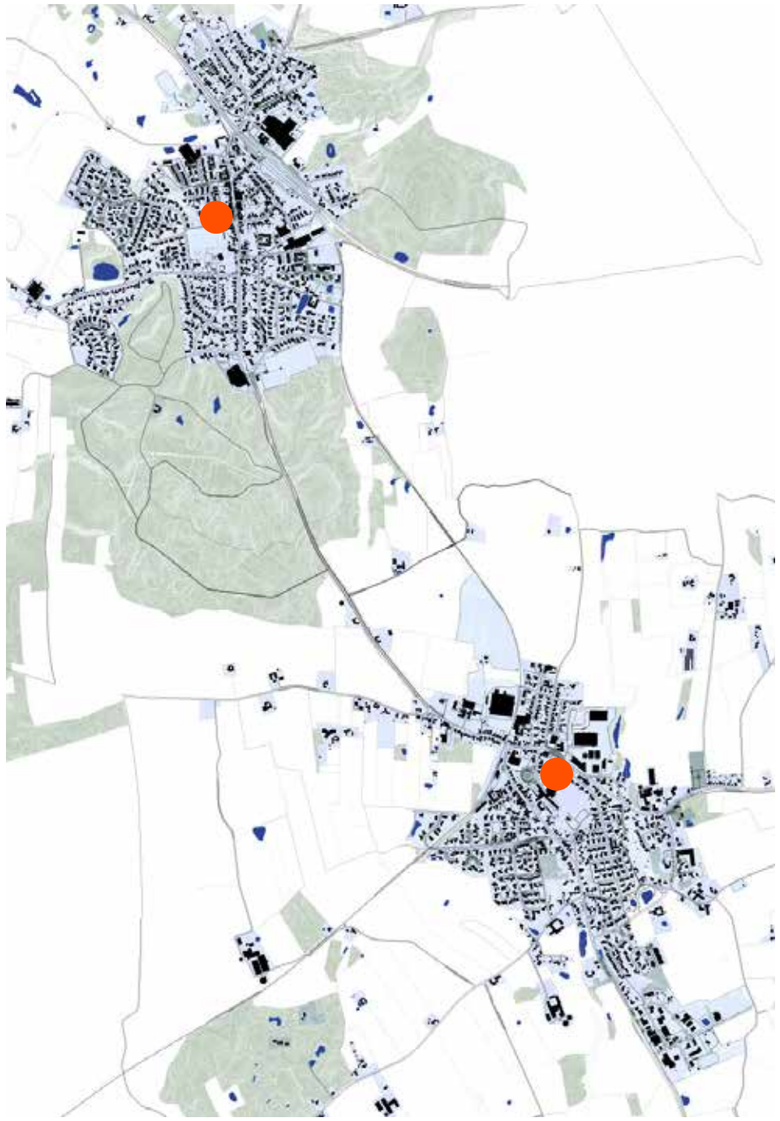

REFERENCEARK
MEDIUM // 2-5 ÅR

PARK AM GLEISDREREICK I BERLIN HAR MANGE FINE STEDER, HVOR DE EKSISTERENDE SKINNER FÅR LOV AT BLIVE, MENS MAN LAVER EN STØRRE INVITATION TIL AT BRUGE OMRÅDET KREATIVT.

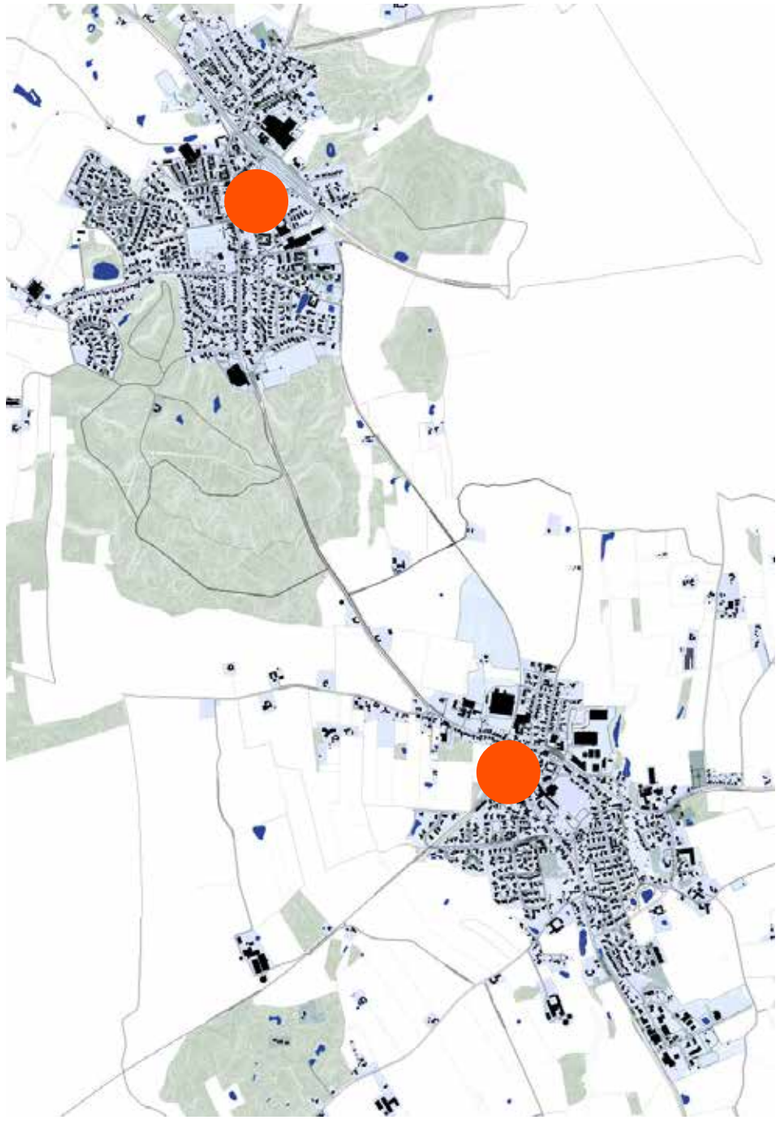

REFERENCEARK
MEDIUM // 2-5 ÅR

CUYPERS PASSAGE I HOLLAND ER EN TUNNEL DER ER BLEVET GJORT MERE TRYG, MENS FUNKTIONEN HOLDES. TRAFIK OG FODGÆNGERE ER I HVER DERES SIDE.

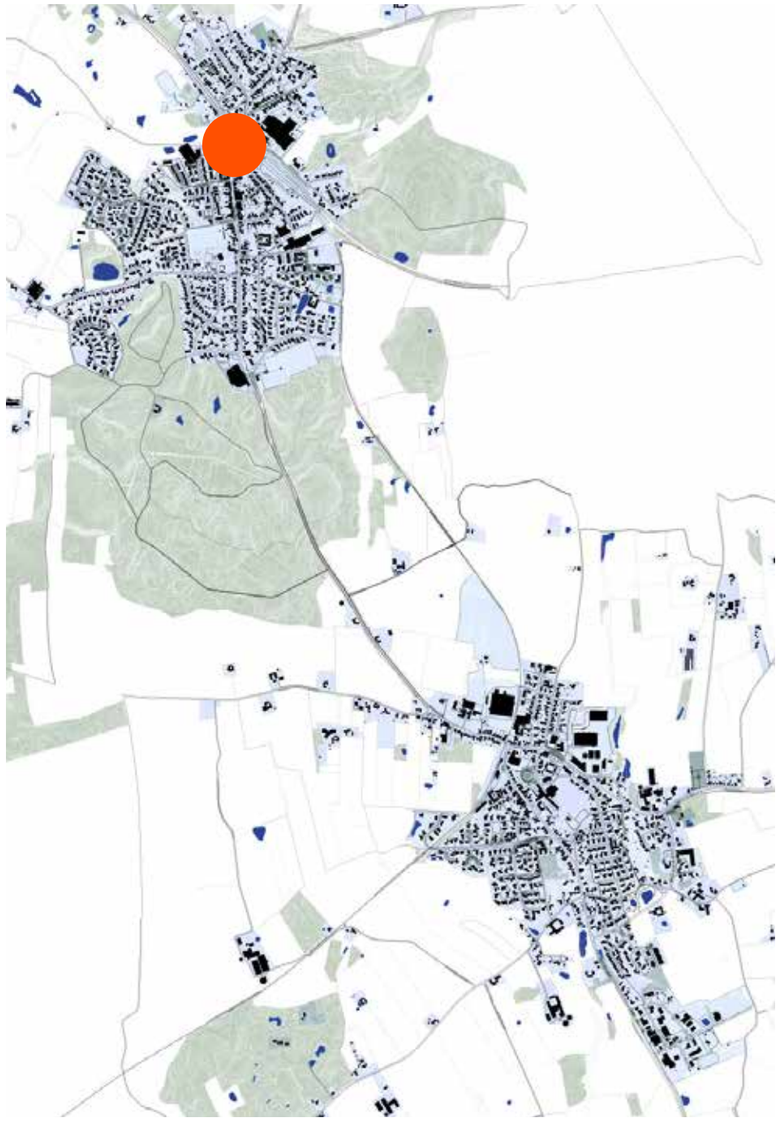

REFERENCEARK
MEDIUM // 2-5 ÅR

FORSKELLIGE EKSMPLER PÅ TUNNELBELYSNING

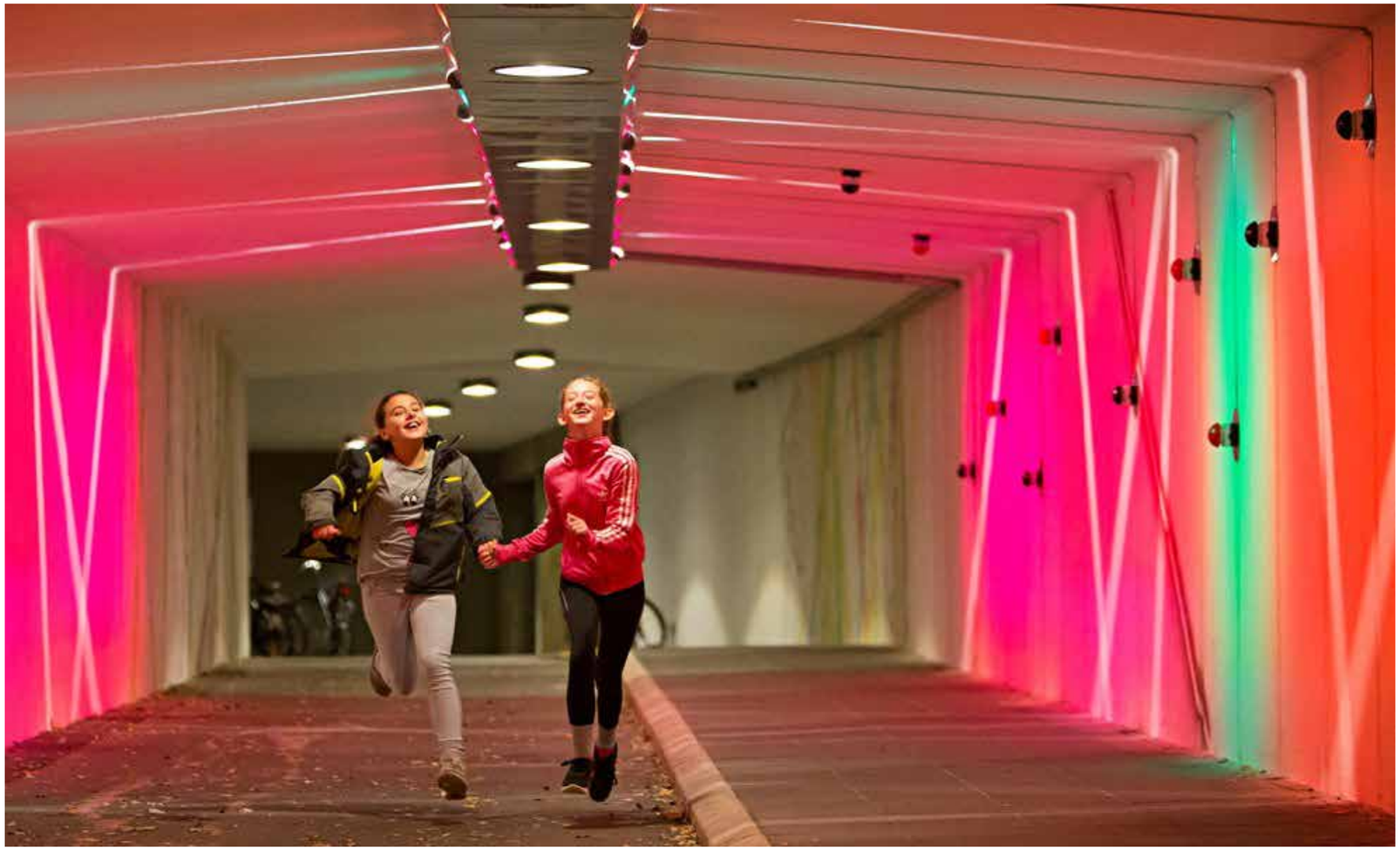

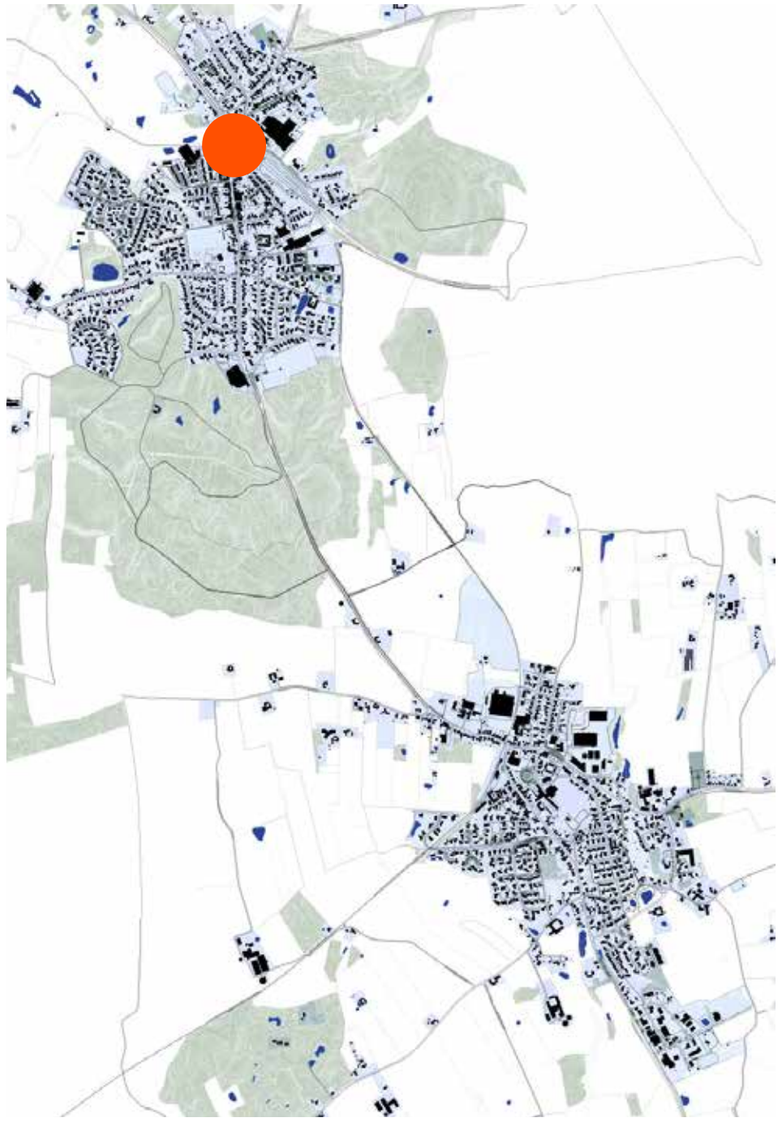

REFERENCEARK
MEDIUM // 2-5 ÅR

GRANBY WINTER GARDEN ER EN TRANSFORMATION AF ET HALV-FORLADT HUS. I STEDET FOR NEDRIVNING ER HUSET LAVET TIL EN VINTERHAVE FOR OMRÅDETS BEBOERE.

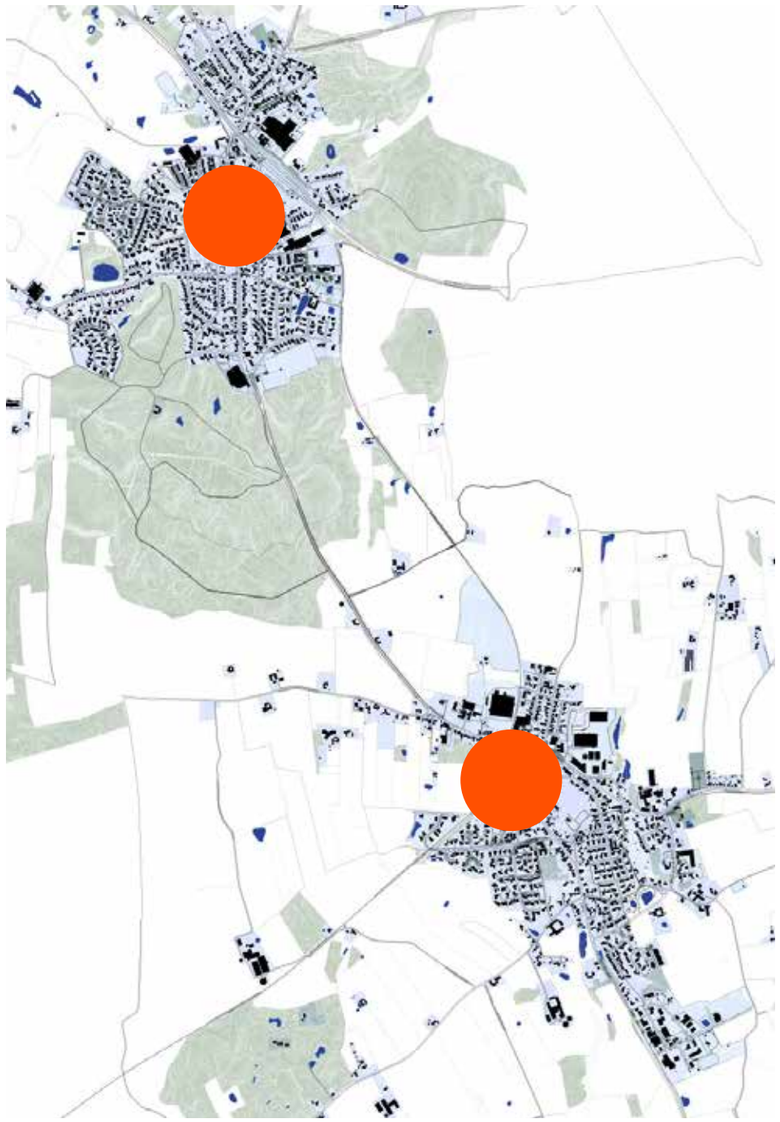

REFERENCEARK
MEDIUM // 2-5 ÅR

MIDDELFART STATION.
EN LILLE CAFÉ MED UDLEJNINGLOKALE ER BLEVET LAVET LIGE OP AF STATIONEN I DEN GAMLE VENTESAL.

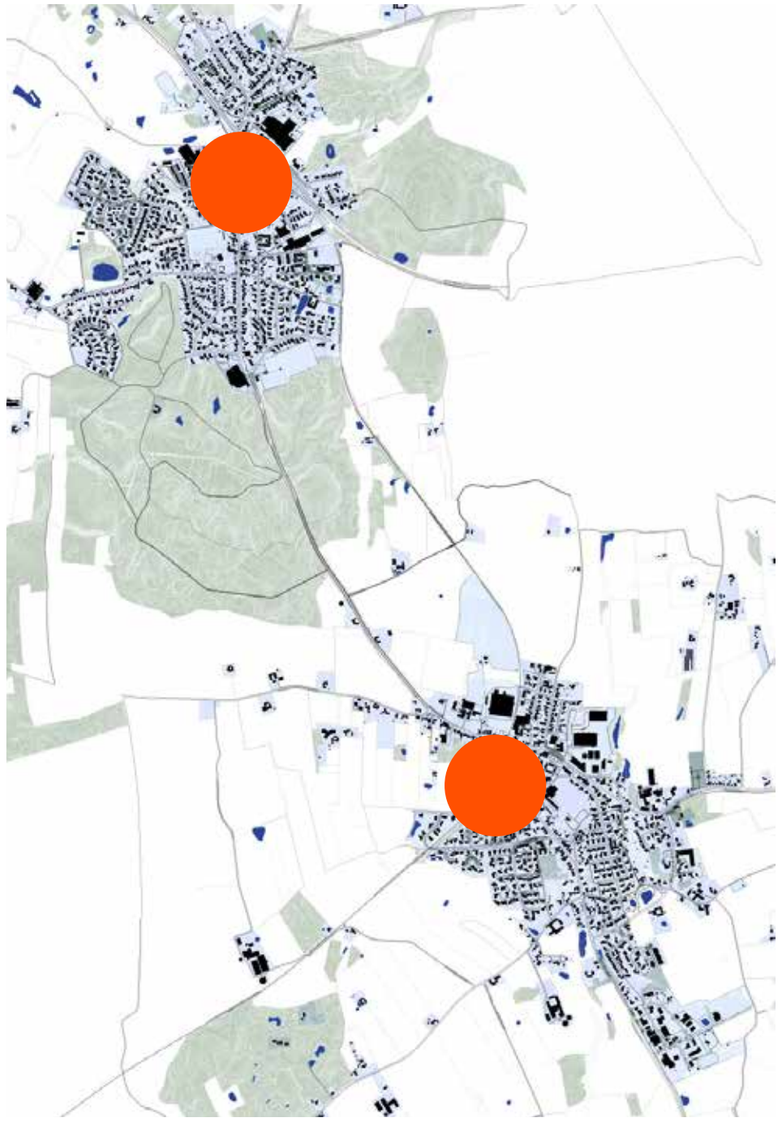

REFERENCEARK
MEDIUM // 2-5 ÅR

ØSTERGRO ER EN TRANSFORMATION AF TAGET PÅ EN STOR BYGNING. HER SKABES UDSIGT, FÆLLES HAVEDYRKNING OG FÆLLESRUM.

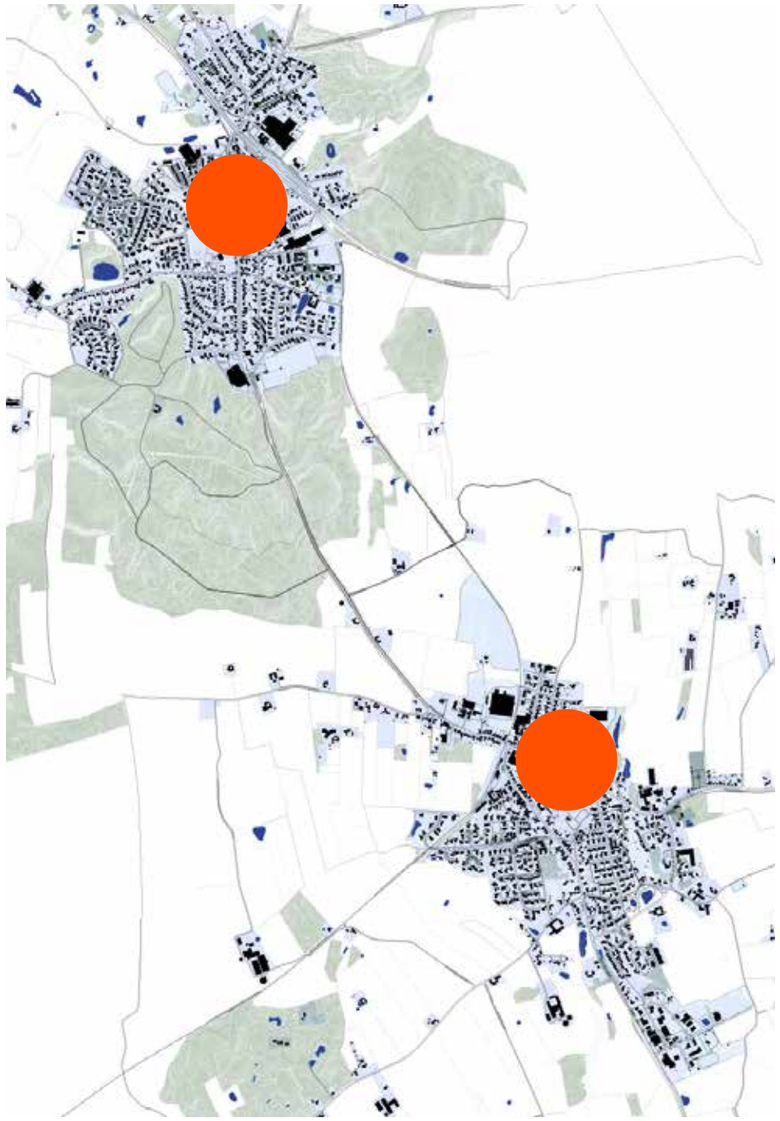

REFERENCEARK
LARGE // 5-10 ÅR

PASRELLE LIFT ER ET FINT EKSEMPEL PÅ EN KOBLING MELLEM TO NIVEAUER. DET ER ET TRAPPETÅRN, HVOR MAN OGSÅ KAN GÅ OP FOR AT FÅ EN NY UDSIGT.

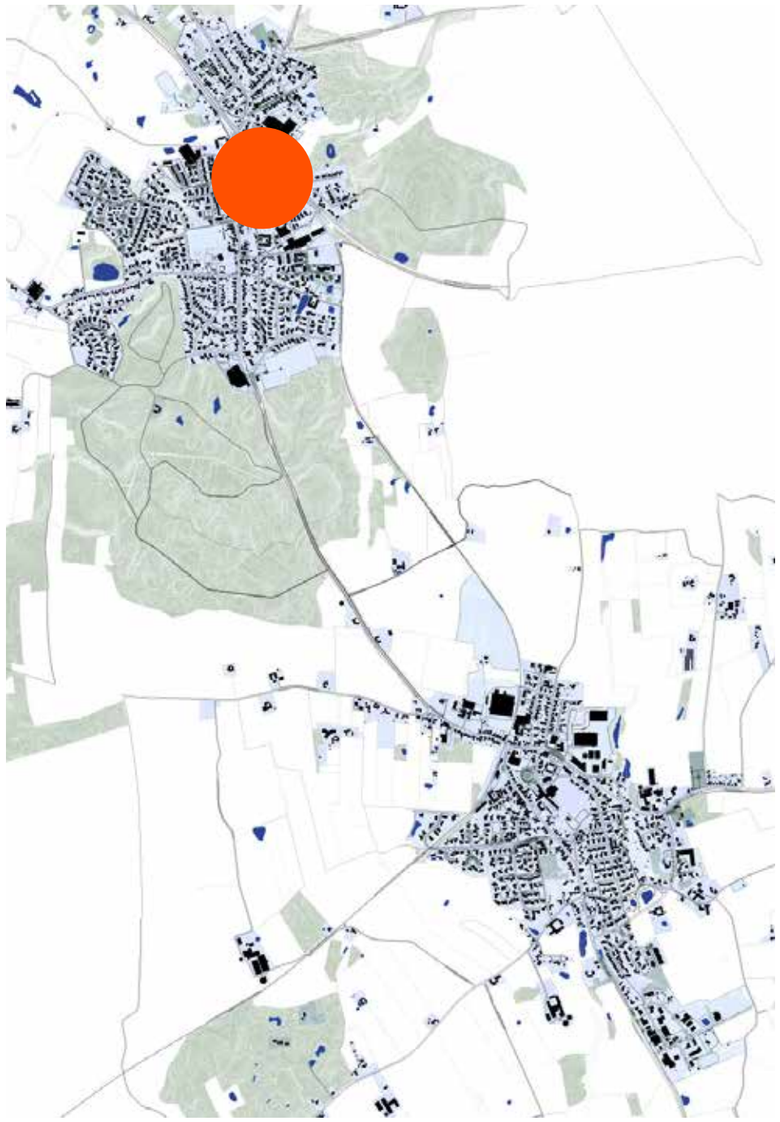

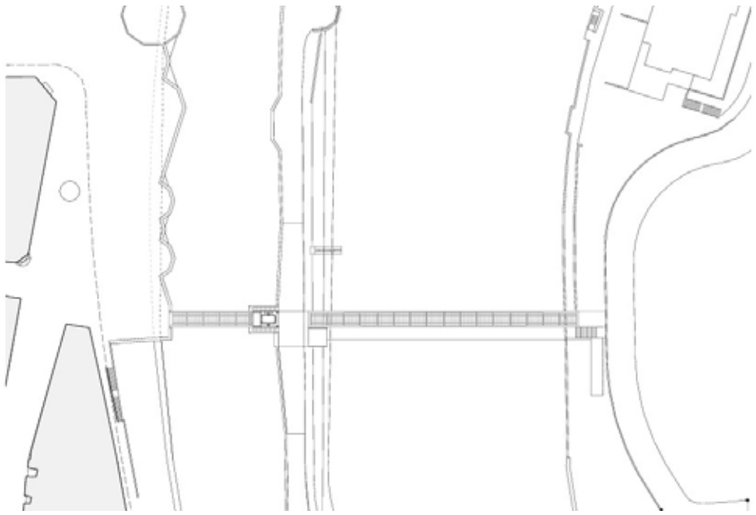

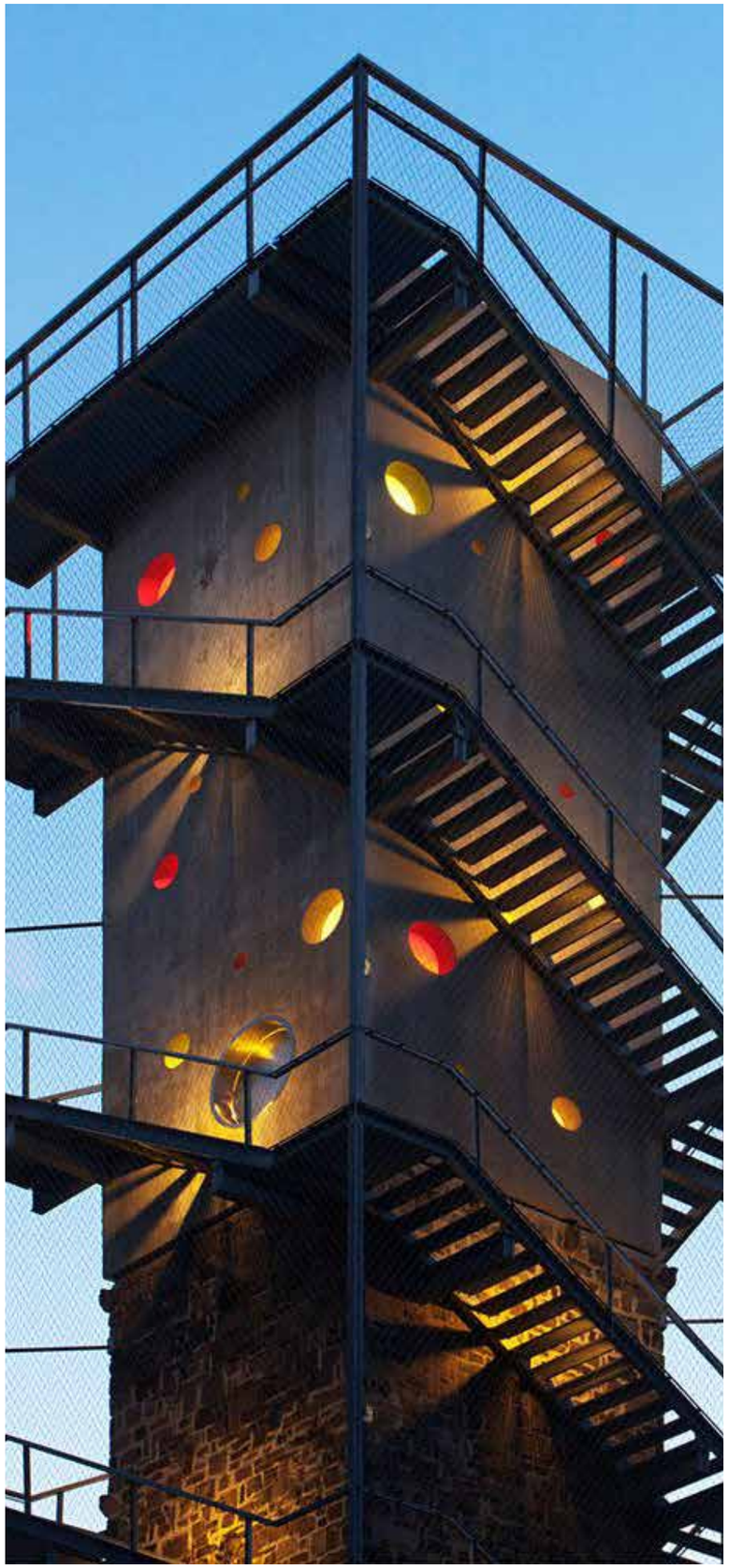

REFERENCEARK
LARGE // 5-10 ÅR

EKSEMPLER PÅ TÅRN FORBINDELSER

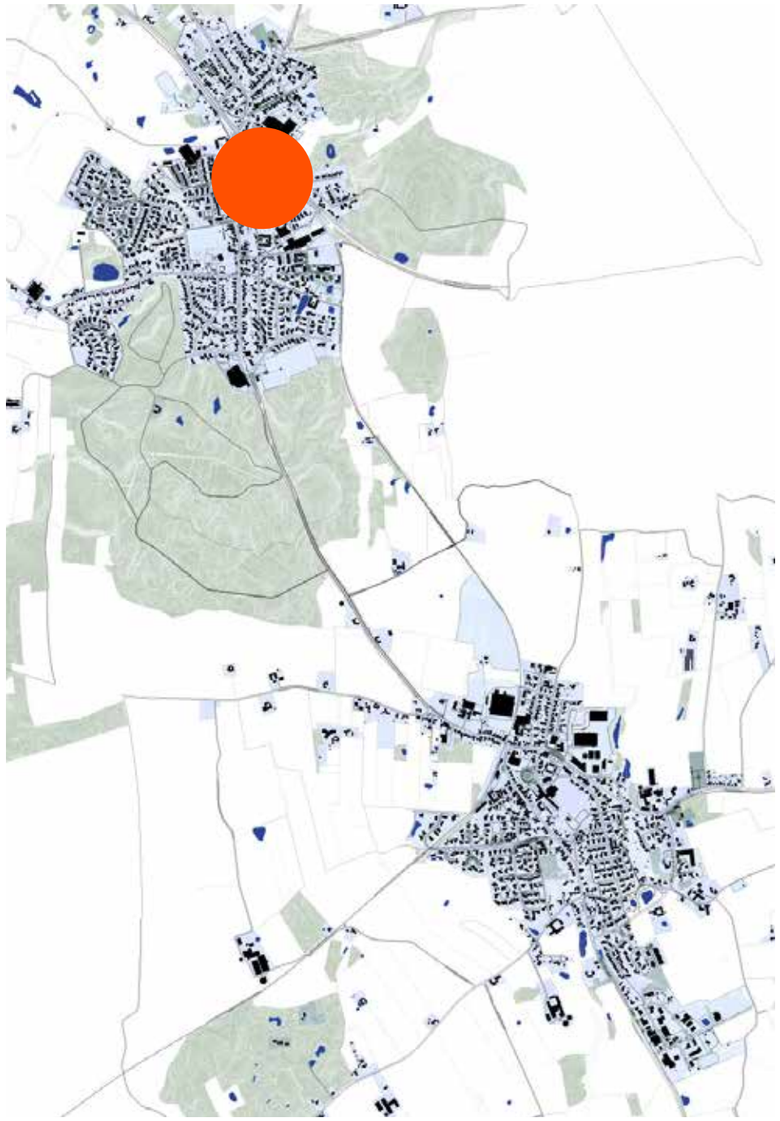

REFERENCEARK
LARGE // 5-10 ÅR

FORBINDELSER VED MÆRSKTÅRNET
//
TO UKENDTE RAMPEFORBINDELSER

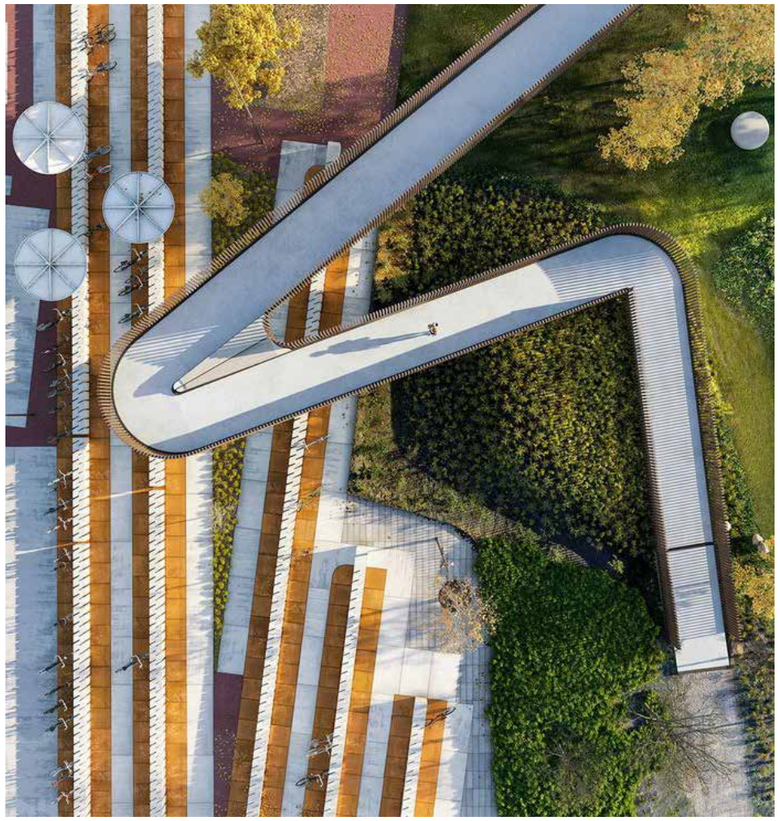

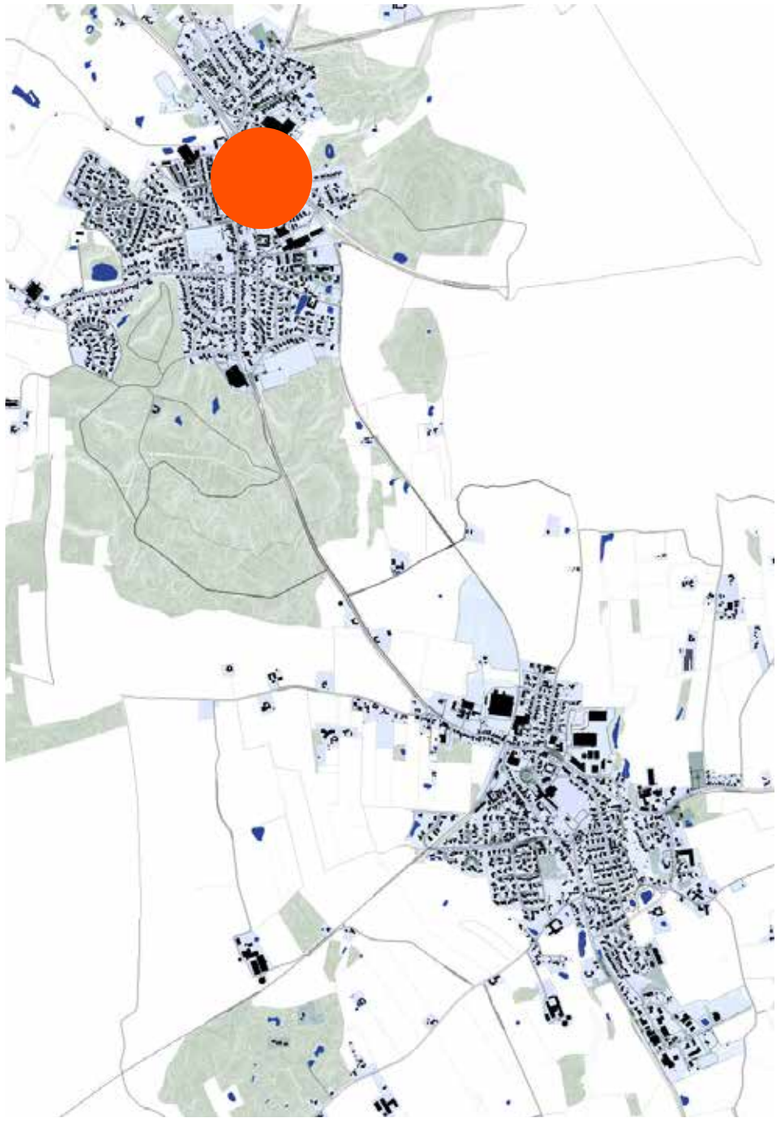

REFERENCEARK
LARGE // 5-10 ÅR
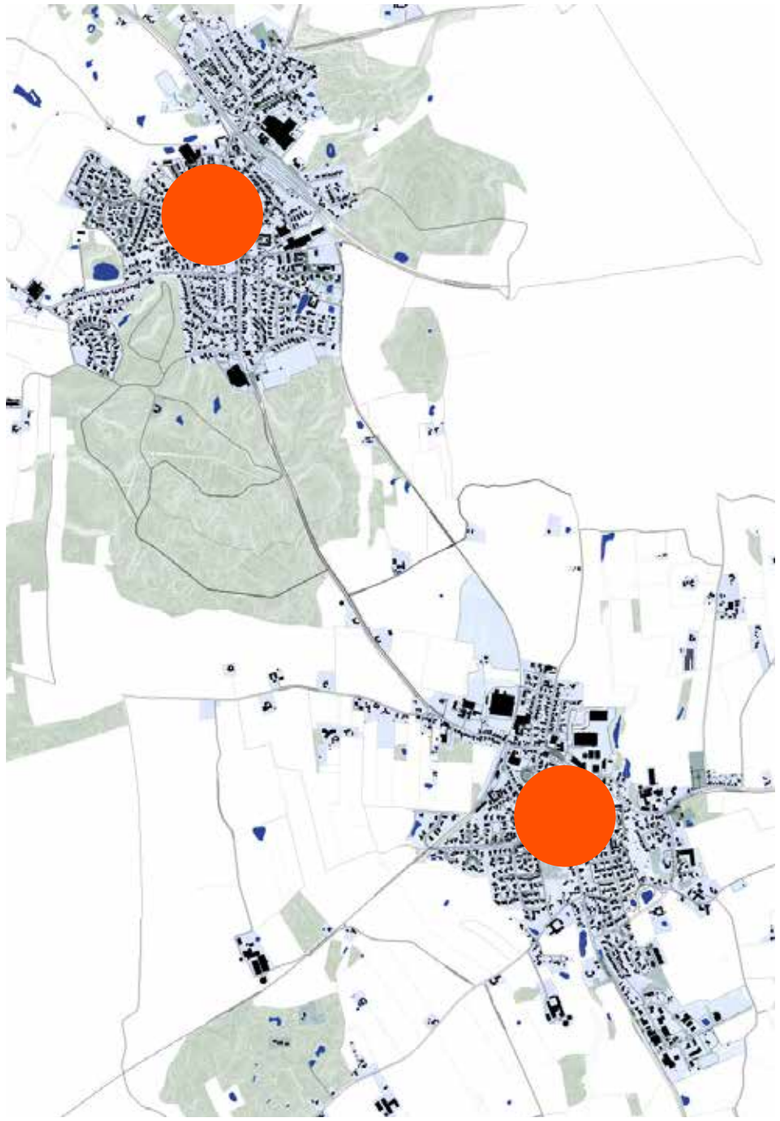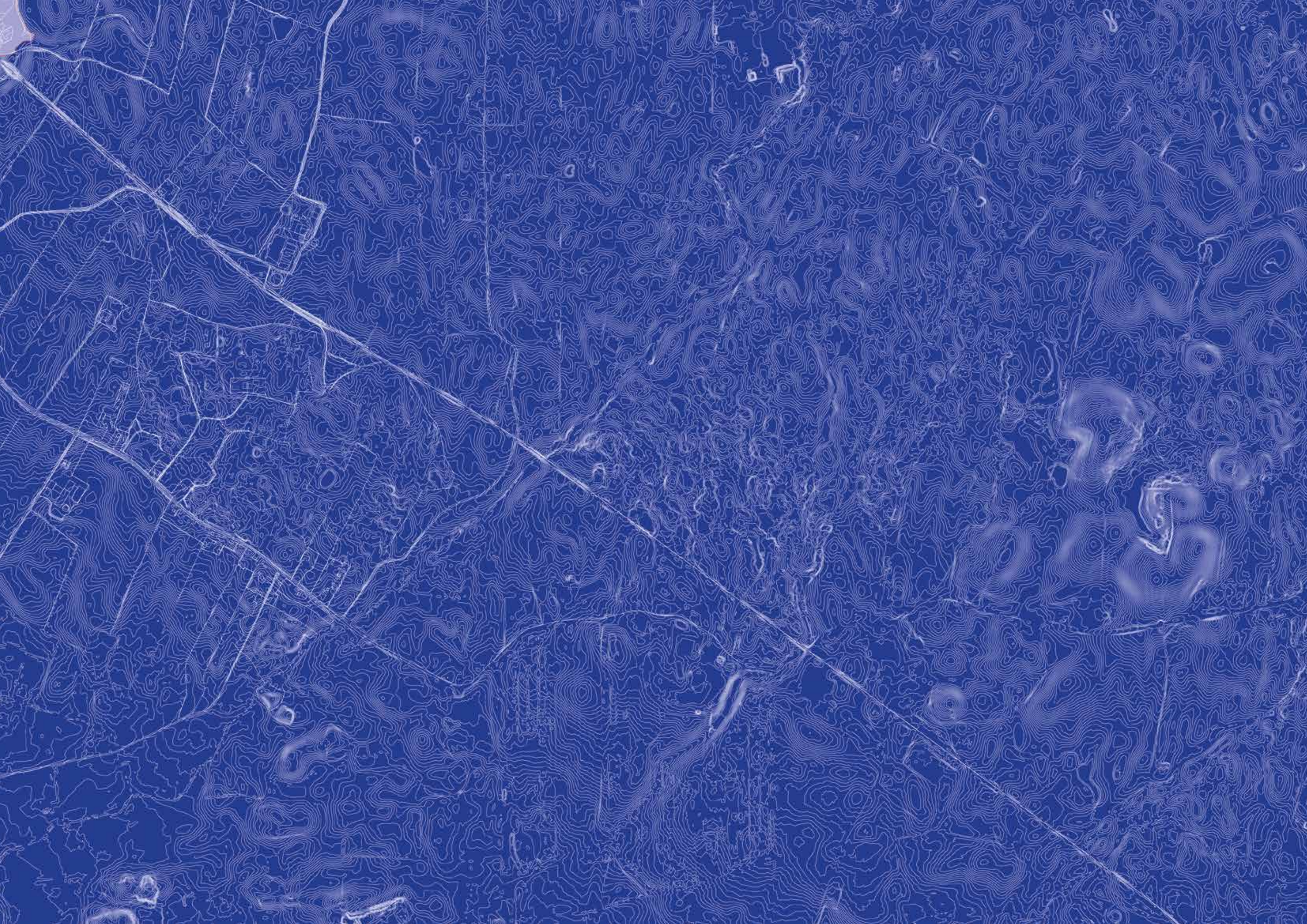
RY TORVEHAL